

ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์

โดย

นายพิเชษฐ์ วิริยะพาหะ
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์
กรมส่งเสริมสหกรณ์
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 61
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2561 - 2562

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิจัยการป้องกันประเทศ ได้อนุมัติให้เอกสารวิจัย เรื่อง “ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์” ลักษณะวิชาการเศรษฐกิจของนายพิเชษฐ์ วิริยะพาหะ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 61 ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2561 - 2562

พลโท

(ขจรฤทธิ์ นิลกำแหง)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์

ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ

ผู้วิจัย นายพิเชษฐ วิริยะพาหะ

หลักสูตร วปอ.

รุ่นที่ 61

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นแหล่งเงินกู้ในระบบลำดับที่ 3 รองจากธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์บางกลุ่มอาจชีพรวมร้อยละ 45 ของจำนวนสมาชิก ทั้งหมดกว่า 3 ล้านคน มีหนี้สินต่อหัวโดยเฉลี่ยมากกว่าหนี้สินต่อหัวในภาพรวมของประเทศ 3 – 5 เท่า ซึ่งเป็นสถานการณ์หนึ่งที่ยืนยันว่าปัญหาหนี้ครัวชาวไทยว่าอยู่ในภาวะที่น่าเป็นห่วง ตามที่หลายๆ หน่วยงานได้ให้ความสนใจอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากปัญหาหนี้สินครัวเรือนอาจส่งผลกระทบต่อ เสถียรภาพทางการเงินของประเทศได้ ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1. เพื่อสำรวจความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ 2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านนโยบายการบริหารสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ และ 3. เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงนโยบายการบริหารสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ให้ส่งผลเชิงบวกต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก กลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สมาชิกมีหนี้สินต่อหัวโดยเฉลี่ยสูงที่สุด ตามรายงานที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เผยแพร่ปี 2560 สามลำดับแรก ได้แก่ กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ครู กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ และกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข ใช้วิธีการศึกษาวิจัยแบบผสมผสานระหว่างเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Mixed Method) เพื่อลดข้อจำกัดของวิธีการศึกษารูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ให้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัยได้สมบูรณ์ที่สุด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามสมาชิก การสัมภาษณ์ฝ่ายบริหารและฝ่ายจัดการของสหกรณ์ และการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์หาความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกแต่ละสหกรณ์ กำหนดจากอัตราส่วนความอยู่รอดและอัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐานที่ผู้วิจัยมีการเพิ่มองค์ประกอบบางตัวเพื่อให้สามารถอธิบายความหมายได้ดีขึ้น ส่วนการทดสอบความมีนัยสำคัญของตัวแปรด้วยสมการถดถอยโลจิสติกส์เพื่อหาปัจจัยที่จะเพิ่มโอกาสที่สมาชิกจะเห็นว่านโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงิน

ผลการศึกษาดำเนินการตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ในภาพรวมมีสมาชิกประมาณร้อยละ 24 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดที่มีความมั่นคงทางการเงิน เมื่อพิจารณาตามกลุ่มอาชีพ กลุ่มตำรวจและกลุ่มครูมีสมาชิกที่มีความมั่นคงทางการเงินมากที่สุดในสัดส่วนเท่า ๆ กันประมาณร้อยละ 24 ส่วนกลุ่มสาธารณสุขสมาชิกมีความมั่นคงทางการเงินร้อยละ 20 และไม่ว่าสมาชิกสหกรณ์ในกลุ่มอาชีพใด หรือไม่ว่าจะจะเป็นสมาชิกที่อยู่ในกลุ่มนี้ต่อหัวสูงหรือหนึ่ต่อหัวต่ำ สมาชิกส่วนใหญ่มีปัญหาการขาดสภาพคล่องพื้นฐานมากกว่าปัญหาความอยู่รอดในแต่ละเดือน

ผลการศึกษาดำเนินการตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการทดสอบสมการถดถอยโลจิสติกส์ พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งสามกลุ่มอาชีพ คือ ครู ตำรวจ และสาธารณสุข ที่สมาชิกมีหนี้สินเฉลี่ยต่อหัวต่ำ ไม่มีตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่จะอธิบายผลลัพธ์ได้ ซึ่งเป็นประเด็นน่าสนใจควรมีการขยายผลเพื่อหาคำอธิบายในเชิงลึกมากขึ้นเพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ๆ หรือทราบตัวแปรที่สำคัญอื่น ๆ ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สมาชิกมีหนี้สินเฉลี่ยต่อหัวสูง มีตัวแปรที่มีนัยสำคัญ คือ เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ อัตราดอกเบี้ย งวดการผ่อนชำระหนี้ และวงเงินกู้ยืม ผลที่ได้แสดงนัยว่าหากสหกรณ์มีการปรับปรุงนโยบายสินเชื่อตามตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติเหล่านี้ น่าจะมีประสิทธิผลในการช่วยเสริมสร้าง ความมั่นคงทางการเงินให้กับสมาชิกมากกว่าตัวแปรอื่นๆ โดยสมาชิกกลุ่มครูและกลุ่มตำรวจให้ความสำคัญกับ “งวดการชำระหนี้” มากที่สุด

ผลการศึกษาดำเนินการตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 สรุปได้ว่า แนวนโยบายที่สหกรณ์และสมาชิกต้องการปรับ และข้อเสนอแนะของกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นไปในทางเดียวกัน คือ การกำหนดงวดการชำระหนี้ไม่เกิน 360 งวดลดอายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จลง ลดเพดานวงเงินกู้ เพิ่มเงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ให้มากขึ้น กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้เหมาะสมและควรต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์โดยแนวโน้มความต้องการของสมาชิกในกลุ่มนี้ต่อหัวสูงและหนึ่ต่อหัวต่ำของทั้งสามกลุ่มอาชีพแตกต่างกันในแต่ละนโยบาย โดยกลุ่มนี้ต่อหัวสูงต้องการจำนวนงวดและวงเงินที่มากกว่ากลุ่มนี้ต่อหัวต่ำ แต่ต้องการเงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้และอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่า ที่น่าสังเกตคือทั้งสองกลุ่มต้องการผ่อนชำระหนี้ให้แล้วเสร็จภายในอายุ 60 ปีเท่ากัน นั้นหมายถึงสมาชิกไม่ว่ากลุ่มใดก็ไม่ต้องการเป็นหนี้หลังเกษียณอีก การปรับนโยบายสินเชื่อทั้งห้าด้านนี้จะส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อองค์ประกอบความมั่นคงทางการเงินให้ เป็นไปในทิศทางที่ส่งผลเชิงบวกต่อความมั่นคงของสมาชิก

การจะสร้างความมั่นคงทางการเงินให้สมาชิกจะมีประสิทธิผลและสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายโดยเฉพาะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก ได้แก่ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นภาครัฐที่ทำหน้าที่แตกต่างกันไปตามอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งต้องประสานสอดคล้องกันอย่างครบวงจรครอบคลุมการกำกับดูแลและแนะนำส่งเสริม สหกรณ์ออมทรัพย์

ควรเพิ่มศักยภาพในการเป็นที่ปรึกษาทางการเงินให้กับสมาชิกและมีนโยบายที่ส่งเสริมธุรกิจทั้งสามมิติ คือ ทั้งส่งเสริมการออม ส่งเสริมอาชีพ และให้ กู้ตามความจำเป็นและมีเงื่อนไขการให้ กู้ที่เหมาะสม ธนาคารพาณิชย์ปรับเปลี่ยนบทบาทจากคู่แข่งเป็นผู้สนับสนุนธุรกิจของสหกรณ์โดยให้บริการผ่านสหกรณ์ รวมถึงการให้ความรู้แก่สหกรณ์ในการบริหารสินเชื่อที่มีประสิทธิภาพ สุดท้ายผู้ที่สำคัญที่สุดในการสร้างมั่นคงทางการเงินก็คือตัวสมาชิกเอง ต้องสร้างวินัยทางการเงิน หารายได้เสริม รวมถึงหาความรู้เพิ่มเติมในการบริหารเงินส่วนบุคคลและการลงทุน

Abstract

Title Financial stability of saving cooperative members

Field Economics

Name Mr. Pichet Wiriyapaha

Course NDC

Class 61

Saving cooperatives were the number three source of loan after commercial bank and financial institutions. Members of saving cooperatives with some occupational groups totaling 45 percent, of the 3 million strong members, have debts that are amount to 3 – 5 times higher than the national per capita debt. As such the researcher studied the financial stability of saving cooperatives members had three purposes. Firstly, to survey the financial stability of members of saving cooperatives. Secondly, to study loan management variables of saving cooperatives that affect financial stability of saving cooperative members. Thirdly, to find guidelines in improving loan management policy of saving cooperatives in the way that positively affect the members' financial stability. The target of the study included teachers saving cooperative, police saving cooperative and public health saving cooperative. This study was of mixed method to reduce the shortcomings of either qualitative or quantitative method, so that the objectives of the study can be best answered. The analysis of financial stability of members of each cooperative was based on the ratio of survivability and liquidity that the researcher further added some element to increase the power of explanation. The test of significance of variables with logistics regression to find variables that show cooperative members that the cooperative loan policy helps increase financial stability.

The results of the study according to objective 1 revealed that approximately 24 percent the respondents with financial stability consisted, in terms of occupation, of police officers and teachers as the most financially stable. This was while those who work in public health were 20 percent financially stable. The cooperative members regardless of occupational groups or group of high or low per

capita debt, faced the problems stemming from the lack of basic liquidity more than the survivability in each month.

As for objective 2, the test of logistic regression revealed that the cooperatives with low debt members did not have any statistically significant variables that could explain the results. So there should be further search for possible explanation to gain a new body of knowledge or to find out other significant variables. The cooperatives with high debt members had the following statistically significant variables; The amount of money left after paying off debt, interest rate, the number of debt repayment installments, and loan cap. The results implied that once the cooperatives have improved their credit policy in the areas of these statistically significant variables, they should be more effective in building financial stability for their members than working with other variables. The teacher and police group considered the number of debt repayment installments the most important.

The answer of the objective 3 could be concluded that the policies that cooperatives and cooperative members needed to adapt to and the guidelines provided by the Department of Cooperative Promotion aligned. That included the maximum debt payment installments of not more than 360, reduction of maximum age for finishing off debt payment, reduction of loan cap, increasing the leftover money after the debt payment. Setting the appropriate interest rate (for loan) that should be lower than the rates of commercial banks. The trend of wants among the members falling into high and low debt groups of the three occupation groups were different for each policy. The high debt wanted a higher number of installments and higher loan cap than the low debt. The high debt wanted leftover money after paying off debt and lower interest rate. It was worth noting that both groups want to pay off their debt before reaching 60 years of age, meaning neither group wanted to be indebted after the retirement. The adjustment of loan policies in the five ways would directly and indirectly affect the elements of financial stability of the members in a positive way.

To effectively create the financial stability among cooperative members requires cooperation from many sectors especially the main stakeholders, including

Cooperative Promotion Department, Cooperative Audit Department and Bank of Thailand, which represent the governmental sector working together according to their roles in supervising and promoting the cooperatives. Saving cooperatives should work on building their potentials as a financial consultant for their members and the three dimensional business promotion constituting saving promotion, career promotion and loaning when appropriate with appropriate conditions. Commercial banks turn from the competitor to the supporter of cooperative business. The support also includes providing knowledge in efficient credit management. Lastly, the members themselves. They need to build up their financial discipline, find alternative sources of income and educate themselves in personal financial management and investment.

คำนำ

ปัญหาหนี้ครัวเรือนกำลังเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจจากหลายภาคส่วนเพราะปัญหาเริ่มสะสมและดูเหมือนการใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อบรรเทาปัญหาไม่มีประสิทธิผล เนื่องจากการแก้ปัญหาขึ้นอยู่กับครัวเรือนเป็นหลัก ทั้งนี้ สมาชิกสหกรณ์ก็เป็นกลุ่มครัวเรือนประเภทหนึ่งที่ประสบปัญหาภาวะหนี้ต่อหัวสูง โดยเฉพาะสมาชิกสหกรณ์กลุ่มข้าราชการครู ตำรวจ และสาธารณสุข ด้วยเหตุที่ยังไม่มีการศึกษาวิจัยถึงระดับสมาชิกสหกรณ์มาก่อน การหาแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับสมาชิกจึงยังไม่มีทิศทางที่ชัดเจน การริเริ่มศึกษาข้อมูลสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งสามกลุ่มในครั้งนี้ หวังจะเป็นการได้เรียนรู้สภาพปัญหา และทราบปัจจัยที่สำคัญด้านนโยบายสินเชื่อที่สหกรณ์จะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการช่วยเหลือสมาชิกได้อย่างมีทิศทาง พร้อมทั้งได้แนวทางในการปรับปรุงนโยบายสินเชื่อและข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ดำเนินนโยบายและมาตรการต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณฝ่ายบริหาร ฝ่ายจัดการของสหกรณ์ สมาชิกผู้ให้ข้อมูล รวมทั้งเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ในพื้นที่ที่ได้อำนวยความสะดวก อนุเคราะห์เวลาและข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้

(นายพิเชษฐ์ วิริยะพาหะ)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 61

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ง
คำนำ	ช
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
วิธีดำเนินการวิจัย	5
ข้อจำกัดของการวิจัย	8
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	8
คำจำกัดความ	9
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580)	10
ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)	11
นโยบายการให้เงินกู้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย	11
ความมั่นคงทางการเงินของบุคคล	15
ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภารกิจของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์	18
ผลการศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์กลุ่มตัวอย่าง	23
กรอบแนวคิดของการวิจัย	28
สรุป	29

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	30
การรวบรวมข้อมูล	30
การวิเคราะห์ข้อมูล	33
สรุป	53
บทที่ 4 ผลการศึกษา	54
สรุปผลการเก็บข้อมูล	54
ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์	61
ปัจจัยด้านนโยบายสินเชื่อที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์	67
ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ	72
ข้อเสนอแนะของสมาชิกสหกรณ์	81
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณร่วมกับข้อมูลเชิงคุณภาพ	86
สรุป	90
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	91
สรุป	91
ข้อสังเกต	95
ข้อเสนอแนะ	97
ข้อจำกัดในการใช้อ้างอิง	99
ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป	100
บรรณานุกรม	101
ภาคผนวก	103
ผนวก ก แบบสอบถาม	104
ผนวก ข แบบสัมภาษณ์ตัวแทนฝ่ายบริหารและฝ่ายจัดการของสหกรณ์	111
ผนวก ค ผลการวิเคราะห์ Logistics Regression ด้วย SPSS	114
ผนวก ง ขั้นตอนการพิจารณาสินเชื่อของแต่ละสหกรณ์	119
ประวัติย่อผู้วิจัย	123

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1-1	สรุปรายชื่อสหกรณ์ออมทรัพย์กรณีศึกษา	6
1-2	อัตราส่วนทางการเงินเพื่อประเมินความมั่นคงรายบุคคล	7
2-1	ตารางเปรียบเทียบองค์ประกอบปัจจัยส่วนบุคคล	19
2-2	ข้อมูลเบื้องต้นสหกรณ์เป้าหมายกลุ่มครู	24
2-3	ข้อมูลเบื้องต้นสหกรณ์เป้าหมายกลุ่มตำรวจ	25
2-4	ข้อมูลเบื้องต้นสหกรณ์เป้าหมายกลุ่มสาธารณสุข	27
3-1	ขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละสหกรณ์ออมทรัพย์กรณีศึกษา	34
3-2	สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มครู: ประเภทกู้ฉุกเฉิน	39
3-3	นโยบายสินเชื่อสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด	41
3-4	กู้พิเศษระยะสั้น	46
3-5	กู้พิเศษระยะยาว	46
3-6	สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มครู: ประเภทกู้พิเศษ	47
3-7	สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มตำรวจ: ประเภทกู้ฉุกเฉิน	48
3-8	สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มตำรวจ: ประเภทกู้สามัญ	48
3-9	สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสาธารณสุข: ประเภทกู้ฉุกเฉิน	49
3-10	สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสาธารณสุข: ประเภทกู้สามัญ	49
3-11	สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสาธารณสุข: ประเภทกู้พิเศษ	52
4-1	ข้อมูลการเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมด	55
4-2	สรุปข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ครู	56
4-3	สรุปข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มตำรวจ	58
4-4	สรุปข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสาธารณสุข	60
4-5	เปรียบเทียบอัตราส่วนความมั่นคงระหว่างกลุ่ม	62
4-6	ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มครู	64
4-7	ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มตำรวจ	65
4-8	ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสาธารณสุข	66
4-9	เปรียบเทียบความมั่นคงระหว่างกลุ่มอาชีพ	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
4-10 การวิเคราะห์ตัวแปรที่มีนัยสำคัญต่อความมั่นคงทางการเงิน	68
4-11 การวิเคราะห์ตัวแปรที่มีนัยสำคัญต่อความมั่นคงทางการเงิน	69
4-12 การวิเคราะห์ตัวแปรที่มีนัยสำคัญต่อความมั่นคงทางการเงิน	70
4-13 การวิเคราะห์ตัวแปรที่มีนัยสำคัญต่อความมั่นคงทางการเงิน	70
4-14 การวิเคราะห์ตัวแปรที่มีนัยสำคัญต่อความมั่นคงทางการเงิน	71
4-15 สรุปผลการสัมภาษณ์ด้านปัจจัยในการกำหนดนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ กลุ่มครู	72
4-16 สรุปผลการสัมภาษณ์ด้านปัจจัยในการกำหนดนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ กลุ่มตำรวจ	73
4-17 สรุปผลการสัมภาษณ์ด้านปัจจัยในการกำหนดนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ กลุ่มสาธารณสุข	74
4-18 สรุปผลสัมภาษณ์ด้านลักษณะนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มครู	75
4-19 สรุปผลสัมภาษณ์ด้านลักษณะนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ กลุ่มตำรวจ	77
4-20 สรุปผลสัมภาษณ์ด้านลักษณะนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ กลุ่มสาธารณสุข	78
4-21 นโยบายสินเชื่อและข้อเสนอแนะในการสร้างความมั่นคงทางการเงินของ สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มครู	79
4-22 นโยบายสินเชื่อและข้อเสนอแนะในการสร้างความมั่นคงทางการเงินของ สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มตำรวจ	80
4-23 นโยบายสินเชื่อและข้อเสนอแนะในการสร้างความมั่นคงทางการเงินของ สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสาธารณสุข	81
4-24 ข้อเสนอแนะของสมาชิกกลุ่มครู	82
4-25 ข้อเสนอแนะของสมาชิกกลุ่มตำรวจ	83
4-26 ข้อเสนอแนะของสมาชิกกลุ่มสาธารณสุข	85
5-1 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการสร้างความมั่นคงทางการเงินของ สมาชิกสหกรณ์	96

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1-1 หนี้ครัวเรือนแบ่งตามกลุ่มการให้สินเชื่อของสถาบันการเงิน ณ สิ้นไตรมาส 3 ปี 2561	2
1-2 สัดส่วนหนี้สินเฉลี่ยต่อสมาชิกในแต่ละกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์	3
1-3 ขั้นตอนการเลือกกรณีศึกษาสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มครู	5
2-1 กรอบแนวคิดในการศึกษา	28
4-1 หลักเกณฑ์การประเมินความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์	63
5-1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนโยบายสินเชื่อและความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก	93
5-2 หนี้สินและความมั่งคั่งของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แบ่งตามช่วงอายุ	95
5-3 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการสร้างความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์	97

บทที่ 1

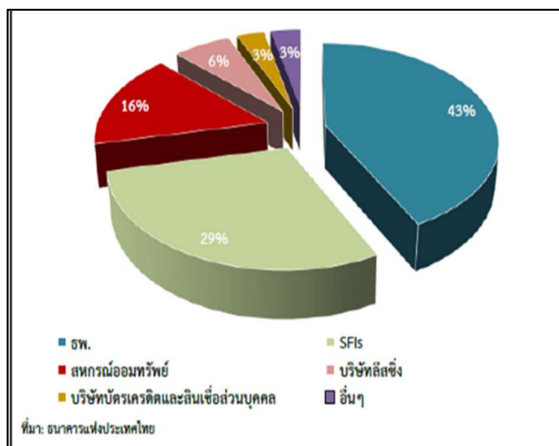
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสถานการณ์หนี้ครัวเรือนไทยที่อยู่ในระดับสูงและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจนติดอันดับต้นๆ ของภูมิภาคและของโลก เนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น มาตรการที่กระตุ้นเศรษฐกิจ การเข้าถึงแหล่งเงินกู้ง่ายขึ้น รวมถึงสิ่งจูงใจทางการตลาดและการผ่อนชำระ เป็นต้น จากรายงานสถาบันวิจัยปว๊วย อิงภากรณ์ และบริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด วิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลปี 2559 พบว่า คนไทยเมื่อเริ่มทำงานก็เริ่มเป็นหนี้ตั้งแต่อายุประมาณ 20 ปี และเป็นหนี้ยาวนานจนอายุมากประมาณ 80 ปี ช่วงอายุ 35 – 60 ปี เป็นช่วงอายุที่มีหนี้ต่อหัวสูงที่สุดหรือประมาณ 1.8 แสนบาทต่อคนโดยเฉลี่ย และหลังเกษียณไปแล้วก็ยังมีหนี้อยู่ในระดับสูง ซึ่งส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินภาคครัวเรือนไทยซึ่งมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและเสถียรภาพของระบบการเงินของประเทศ หากครัวเรือนมีความมั่นคงทางการเงินนอกจากจะไม่กระตุ้นให้เกิดภาวะเศรษฐกิจในเชิงลบแล้ว ยังรองรับความผันผวนรวมถึงกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านการบริโภคได้อีกด้วย แม้การก่อหนี้เป็นเครื่องมือในการบริหารทางการเงินของครัวเรือนเพื่อรักษาระดับการบริโภคในช่วงภาวะวิกฤติ และช่วยกระตุ้นการบริโภคในระยะสั้นแต่การก่อหนี้เกินตัว อาจส่งผลให้ภาคครัวเรือนมีความเปราะบางทางการเงินและอ่อนไหวต่อปัจจัยเสี่ยงต่างๆ มากขึ้น (สุพริศร์ สุวรรณิก, 2562) เสี่ยงต่อการขาดสภาพคล่องและขาดความสามารถการดำรงการบริโภคในระยะยาว ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและระบบการเงินมหภาค

เมื่อพิจารณากลุ่มสถาบันการเงินที่ให้สินเชื่อแก่ครัวเรือนในแผนภาพที่ 1-1 จะเห็นว่า ธนาคารพาณิชย์เป็นแหล่งให้กู้หนี้ครัวเรือนในสัดส่วนสูงที่สุดเกือบร้อยละ 50 ของหนี้ครัวเรือนทั้งหมดในประเทศ รองลงมาได้แก่สถาบันการเงินสถาบันการเงินเฉพาะกิจอย่างธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

แผนภาพที่ 1-1 หนี้ครัวเรือนแบ่งตามกลุ่มการให้สินเชื่อของสถาบันการเงิน ณ สิ้นไตรมาส 3 ปี 2561



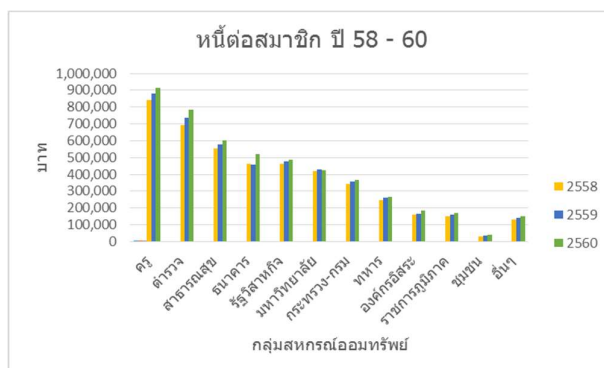
ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นแหล่งให้กู้หนี้ครัวเรือนเป็นลำดับที่ 3 รองจากสถาบันการเงินข้างต้นแม้จะมีสัดส่วนการให้กู้ไม่มากเพียงร้อยละ 16 แต่ก็มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากเป็นแหล่งเงินกู้ที่สมาชิกซึ่งเป็นประชาชนระดับฐานรากเข้าถึงบริการทางการเงินได้ง่าย แม้ว่าอัตราอัตราดอกเบี้ยอาจต่ำกว่า เท่ากับหรือสูงกว่าธนาคารพาณิชย์ แต่การพิจารณาสินเชื่อไม่ต้องผ่านการตรวจสอบประวัติการชำระหนี้จากระบบเครดิตบูโร อีกทั้งยังได้รับผลประโยชน์ตอบแทนคืนในรูปของเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืน สมาชิกที่ใช้บริการเงินกู้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้จ่ายส่วนบุคคล (Personal loans) เช่น การกู้เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภค การศึกษา รถยนต์ บ้าน หรือใช้ในกรณีฉุกเฉิน ซึ่งเป็นการกู้เงินที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

จากข้อมูลของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ระหว่างปี 2555 - 2560 จะเห็นว่าเงินให้กู้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ต่อปีไม่ได้มีอัตราการเพิ่มที่สูงมาก แต่สัดส่วนหนี้สินต่อสมาชิกยังคงอยู่ในระดับสูง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องและความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิก และกระทบผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สมาชิกสังกัดเนื่องจากสมาชิกไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด และอาจลุกลามถึงสหกรณ์และสถาบันการเงินอื่น ๆ ในที่สุด กลายเป็นวงจรแห่งความไม่มั่นคงที่วิ่งวนผ่านฐานรากคือตัวสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์กว่า 3 ล้านคน กลายเป็นผลกระทบแบบโดมิโนลุกลามไปถึงความไม่มั่นคงของสหกรณ์การเงินทั้งระบบ

สหกรณ์ออมทรัพย์ในกลุ่มราชการเป็นกลุ่มที่ต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์มีรายได้ต่อเดือนโดยเฉลี่ยไม่สูงมากเมื่อเทียบกับกลุ่มรัฐวิสาหกิจ มหาวิทยาลัย และบริษัทเอกชน และเป็นกลุ่มที่ได้รับอิทธิพลจากกระแสการบริโภคนิยมไม่ต่างจากกลุ่มอื่น ๆ จากข้อมูลหนี้สินต่อสมาชิกของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ณ ปี 2555 - 2560 พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์

ครูเป็นกลุ่มที่มีหนี้สินต่อสมาชิกสูงสุด รองลงมาได้แก่กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ และสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขตามลำดับ

แผนภาพที่ 1-2 สัดส่วนหนี้สินเฉลี่ยต่อสมาชิกในแต่ละกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์



แผนภาพที่ 1-2 แสดงสัดส่วนหนี้สินเฉลี่ยต่อสมาชิกในแต่ละกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ระหว่างปี 2558 – 2560 เลือกลงเฉพาะกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีข้อมูลสมบูรณ์และเผยแพร่ในเว็บไซต์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ครู ตำรวจ และบุคลากรสาธารณสุขเป็นกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีแนวโน้มหนี้สินเฉลี่ยต่อหัวเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงมาตลอด ในปี 2560 สหกรณ์ออมทรัพย์ครูมีหนี้สินเฉลี่ยต่อสมาชิกกว่า 9 แสนบาท รองลงมาเป็นกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจที่มีหนี้สินต่อรายคนเกือบ 8 แสนบาท บุคลากรในภาคสาธารณสุขแบกรับหนี้เฉลี่ยต่อคนประมาณ 6 แสนบาท ซึ่งยังไม่รวมหนี้อื่น ๆ นอกกรอบสหกรณ์ ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงินและขาดความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิก ดังนั้นกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ครูจึงเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงว่าจะมีหนี้ NPL ค่อนข้างสูง ส่วนกลุ่มสมาชิกตำรวจเป็นกลุ่มที่ถูกฟ้องล้มละลายถูกออกจากราชการเป็นจำนวนมากสร้างความสูญเสียให้กับภาครัฐ และสร้างความสูญเสียต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ซึ่งอาจขยายวงกว้างให้เกิดความเสียหายต่อระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ได้หากกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งสามกลุ่มนี้มีการกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์อื่น ๆ มาเพื่อปล่อยกู้ให้สมาชิก และเมื่อพิจารณาสัดส่วนการให้เงินกู้แก่สมาชิก 3 กลุ่มรวมกันแล้วเกินกว่าร้อยละ 50 ของการให้กู้แก่สมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบ

การบรรเทาปัญหาหนี้สินและการเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับสมาชิกจึงเป็นอีกบทบาทหนึ่งที่สำคัญของสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่ผ่านมาสหกรณ์ออมทรัพย์หลายแห่งมีมาตรการช่วยเหลือสมาชิกหลายรูปแบบ เช่น การให้กู้เพิ่มเพื่อชำระหนี้บัตรเครดิต การปรับโครงสร้างหนี้ให้แก่สมาชิกที่รับเงินบำนาญ เป็นต้น อย่างไรก็ตามการดำเนินมาตรการต่าง ๆ ตามนโยบายของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่กล่าวมาอาจจะยังไม่ตอบโจทย์ในการแก้ปัญหาและสร้างความมั่นคงทางการเงินให้

สมาชิกได้อย่างแท้จริง ด้วยเป็นปัญหาที่สะสมมาเป็นเวลานานและฝังรากลึกซึ่งไม่ได้รับการแก้ไขถูกที่ ถูกจุด ปัญหาหนึ่งที่สามารถช่วยการลดก่อหนี้เกินตัวของสมาชิกคือการกำหนดนโยบายการบริหารสินเชื่อของสหกรณ์ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการก่อหนี้ของสมาชิก อย่างไรก็ตามปัญหานี้ยังเป็นปัญหาที่ต้องได้รับความร่วมมือจากทั้งสองฝ่าย คือ ทั้งสหกรณ์ออมทรัพย์และตัวสมาชิก และต้องใช้เวลาพอสมควรในการเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับสมาชิกด้วยหลักการสหกรณ์เพื่อให้สมาชิกรู้จักช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมกันสร้างความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์ที่ตนเองเป็นเจ้าของอย่างยั่งยืน ดังนั้น การศึกษาเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงนโยบายการบริหารสินเชื่อระยะยาว และข้อบังคับของสหกรณ์ออมทรัพย์ให้เอื้อต่อการเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกจึงมีความจำเป็นเพื่อให้สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันที่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตเป็นที่พึ่งของสมาชิกได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านนโยบายการบริหารสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์
3. เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงนโยบายการบริหารสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ให้ส่งผลเชิงบวกต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษาสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สมาชิกมีหนี้ต่อหัวโดยเฉลี่ยสูงที่สุด ตามรายงานที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เผยแพร่ปี 2560 สามลำดับแรก ได้แก่ กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ครู กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจและกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข โดยในแต่ละกลุ่มจะศึกษาสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีหนี้สินต่อหัวเฉลี่ยสูงที่สุดและต่ำที่สุดอย่างละ 1 สหกรณ์ กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2561- พฤษภาคม 2562

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลยุทธ์การวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบใช้กรณีศึกษาหลายกรณี (Multiple Case Study) เพื่อศึกษาบริบทที่แตกต่างระหว่างสหกรณ์และเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้เกี่ยวกับความซับซ้อนและความแตกต่างในด้านต่าง ๆ (Stake, 2006) ที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก

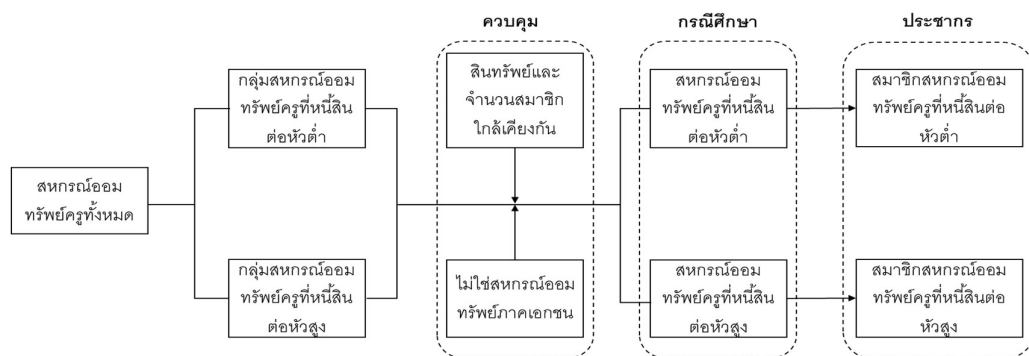
การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Mixed Method) เพื่อลดข้อจำกัดของวิธีการศึกษารูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ให้สามารถตอบโจทย์การวิจัยได้สมบูรณ์โดยนำผลการวิเคราะห์ที่ได้จากวิธีเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาสนับสนุนซึ่งกันและกัน รูปแบบการวิจัยผสมผสานที่ใช้ คือ การวิจัยแบบขั้นตอนเชิงอธิบาย (Explanatory Sequential Design) ซึ่งแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน (อินทชัย งามวิชัยกิจ, 2558) ได้แก่

ขั้นที่ 1 การวิจัยหลักเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อตอบปัญหาการวิจัย โดยวิเคราะห์ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์แต่ละกลุ่ม และหาปัจจัยด้านนโยบายการบริหารสินเชื่อที่มีผลต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก

ขั้นที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์นโยบายการบริหารสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ พิจารณาร่วมกับผลการศึกษาในขั้นแรกเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงนโยบายและมาตรการที่สามารถตอบโจทย์สมาชิกและช่วยแก้ปัญหาได้อย่างยั่งยืน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยประยุกต์ใช้วิธีการเลือกแบบแบ่งชั้นที่ไม่เป็นสัดส่วน (Stratified Random Sampling) ในการเลือกสหกรณ์กรณีศึกษา เนื่องจากต้องการกรณีศึกษาที่เป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีหนี้สินต่อสมาชิกสูงที่สุดและต่ำที่สุดในแต่ละกลุ่มอย่างละ 1 แห่ง โดยมีเงื่อนไขว่าต้องมีสินทรัพย์ขนาดใกล้เคียงกันและไม่เป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาคเอกชน โดยมีขั้นตอนในการเลือก ดังนี้ แผนภาพที่ 1-3 ขั้นตอนการเลือกกรณีศึกษาสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มครู



สำหรับกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจและกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจะใช้วิธีการคัดเลือกสหกรณ์วิธีเดียวกับที่แสดงในรูป 3 สรุปกรณีศึกษาในแต่ละกลุ่มได้ดังตารางที่ 1-1 ตารางที่ 1-1 สรุปรายชื่อสหกรณ์ออมทรัพย์กรณีศึกษา

กลุ่มสหกรณ์ ออมทรัพย์	สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีหนี้สินต่อหัวเฉลี่ย สูง (ณ ปี 2560)	สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีหนี้สินต่อหัว เฉลี่ยต่ำ (ณ ปี 2560)
ครู	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด จ.สุพรรณบุรี	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด จ.นนทบุรี
ตำรวจ	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแพร่ จำกัด จ.แพร่	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัด กาญจนบุรี จำกัด จ.กาญจนบุรี
สาธารณสุข	สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัด อำนาจเจริญ จำกัด จ.อำนาจเจริญ	สหกรณ์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จำกัด จ.จันทบุรี

3. การรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ ใช้วิธีรวบรวมข้อมูล 2 วิธี คือ

3.1.1 การใช้แบบสอบถาม เพื่อรวบรวมข้อมูลและความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แต่ละแห่งให้ได้การตอบรับจำนวนอย่างน้อยเท่ากับขนาดกลุ่มตัวอย่างในตารางที่ 1-2 โดยกระจายแบบสอบถามหลายวิธีเพื่อให้เข้าถึงสมาชิกให้มากที่สุด ได้แก่ Google Form และขอความร่วมมือสหกรณ์ให้กระจายแบบสอบถามเมื่อสมาชิกเข้ามาติดต่อทำธุรกรรม โดยแบบสอบถาม ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของสมาชิก 2) รายได้ ค่าใช้จ่าย หนี้สิน 3) การออมและทรัพย์สิน 4) นโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ และ 5) ข้อเสนอแนะของสมาชิก

3.1.2 การสัมภาษณ์ key informant ฝ่ายบริหารและฝ่ายจัดการของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เป็นกรณีศึกษา 6 แห่ง เกี่ยวกับนโยบายการบริหารสินเชื่อและการให้บริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ โดยผู้ให้ข้อมูลฝ่ายบริหารสหกรณ์ ได้แก่ ประธานสหกรณ์ รองประธาน เลขานุการ กรรมการ ผู้ให้ข้อมูลฝ่ายจัดการของสหกรณ์ ได้แก่ ผู้จัดการสหกรณ์ รองผู้จัดการ และฝ่ายสินเชื่อ แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) ปัจจัยการกำหนดนโยบายสินเชื่อ 2) ลักษณะการกำหนดนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ และ 3) ความคิดเห็นด้านนโยบายสินเชื่อต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ รวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาเอกสาร รายงานกิจการประจำปี ระเบียบและข้อบังคับของสหกรณ์ออมทรัพย์กรณีศึกษาทั้ง 6 แห่ง

4. การวิเคราะห์

4.1 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ

ขั้นตอนแรก วิเคราะห์ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แต่ละแห่งตามข้อแนะนำของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อจัดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสหกรณ์ออกเป็นกลุ่มสมาชิกที่มีความมั่นคงทางการเงินและกลุ่มที่ไม่มีความมั่นคงทางการเงิน ดังนี้ ตารางที่ 1-2 อัตราส่วนทางการเงินเพื่อประเมินความมั่นคงรายบุคคล

อัตราส่วน	วิธีการคำนวณ	หลักเกณฑ์
1 อัตราส่วนแสดงความอยู่รอด	$\frac{\text{รายได้}}{\text{ค่าใช้จ่าย}}$	ควรมีค่ามากกว่า 1 เนื่องจากอัตราส่วนแสดงถึงรายได้ต่อค่าใช้จ่าย
2 อัตราส่วนสภาพคล่อง	$\frac{\text{สินทรัพย์สภาพคล่อง}}{\text{หนี้สินระยะสั้น}}$	ควรมีค่ามากกว่า 1 เพื่อแสดงว่ามีสินทรัพย์สภาพคล่องที่เพียงพอต่อการจ่ายชำระหนี้
3 อัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน	$\frac{\text{สินทรัพย์สภาพคล่องรวม}}{\text{ค่าใช้จ่ายต่อเดือน}}$	อัตราส่วนที่เหมาะสม คือ 3-6 เท่า ซึ่งหมายถึงมีสภาพคล่องเพียงพอที่จะใช้จ่าย 3-6 เดือน
4 อัตราส่วนหนี้สินสินต่อสินทรัพย์	$\frac{\text{หนี้สิน}}{\text{สินทรัพย์}}$	ไม่ควรเกินร้อยละ 50% เพื่อความมั่นคงทางการเงิน
5 อัตราส่วนแสดงความสามารถในการชำระหนี้	$\frac{\text{จำนวนหนี้ที่ต้องชำระ}}{\text{รายได้}}$	ยิ่งต่ำยิ่งดี เพราะแสดงถึงยอดหนี้ที่ต้องชำระน้อยเมื่อเทียบกับรายได้

ขั้นที่สอง กำหนดปัจจัยเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวกับความมั่นคงของสมาชิกเพื่อใช้วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกแต่ละสหกรณ์ และด้วยสถิติวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์แบบสองกลุ่ม (Binary Logit Model) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์สถิติที่มีตัวแปรตามเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ โดยมีค่า เช่น เกิดหรือไม่เกิด ใช่หรือไม่ใช่ เป็นต้น ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ต้องการทำนายหรือตัวแปรอิสระกับความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ ซึ่งการศึกษานี้ใช้ระเบียบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้เงินกู้ของสมาชิกเป็นตัวแปรอิสระในการหาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์

อสมการพีชคณิต ฟังก์ชัน Binary Logit Model ที่จะใช้โอกาสที่สมาชิกจะเห็นด้วยว่าตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสินเชื่อส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกโดยมี มีลักษณะดังนี้

$$P_y = \frac{e^{b_0 + b_1 x_1 + \dots + b_p x_p}}{1 + e^{b_0 + b_1 x_1 + \dots + b_p x_p}}$$

เมื่อ P_y = ความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ที่สนใจ (ก่อนนี้)

Q_y = ความน่าจะเป็นของการไม่เกิดเหตุการณ์ที่สนใจ (ไม่ก่อนนี้) หรือ

$$Q_y = 1 - P_y$$

4.2 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

ศึกษานโยบายการบริหารสินเชื่อ ระเบียบ ข้อบังคับของสหกรณ์กรณีตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์เชิงลึกด้านปัจจัยเชิงนโยบายที่อาจส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก โดยศึกษานโยบายของสหกรณ์อสมการพีชคณิตที่สมาชิกกลุ่มตัวอย่างสังกัดทั้ง 6 สหกรณ์

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. คุณภาพของผลการวิเคราะห์ขึ้นอยู่กับคุณภาพของข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม และอัตราการตอบกลับแบบสอบถาม
2. ในการวิเคราะห์เชิงปริมาณมีการกำหนดตัวแปรควบคุมให้คงที่ค่อนข้างมาก คุณภาพของผลการศึกษาอาจจำกัด การสนับสนุนผลการวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เชิงคุณภาพร่วมด้วยจะทำให้งานวิจัยมีคุณภาพมากขึ้น
3. การเลือกกรณีศึกษาภายในกลุ่มสหกรณ์อสมการพีชคณิตเดียวกันให้มีคุณสมบัติใกล้เคียงกัน ค่อนข้างยากเนื่องจากบริบทของแต่ละสหกรณ์แตกต่างกัน
4. การใช้กรณีศึกษาเป็นกลยุทธ์ในงานวิจัยอาจมีข้อจำกัดในการขยายผลไปยังสหกรณ์อสมการพีชคณิตอื่น ๆ ในการวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานทั้งสำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์และฝ่ายบริหารหรือฝ่ายจัดการสหกรณ์อสมการพีชคณิตควรมีการปรับแนวทางให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสหกรณ์

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบสถานภาพความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์อสมการพีชคณิตในกลุ่มสหกรณ์อสมการพีชคณิตที่มีหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อสมาชิกสูงและต่ำ

2. ทราบปัจจัยเชิงนโยบายที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์สหกรณ์ออมทรัพย์ในกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีหนี้ต่อรายได้เฉลี่ยสูงที่สุด

3. กรมส่งเสริมสหกรณ์มีแนวทางในการส่งเสริมสหกรณ์ออมทรัพย์ให้เป็นสถาบันที่สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีทิศทางที่ถูกต้องในการกำหนดแนวทางปรับปรุงนโยบายของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก

4. กรมส่งเสริมสหกรณ์มีองค์ความรู้ที่เป็นของหน่วยงานและสามารถเผยแพร่และนำไปประยุกต์ใช้ร่วมกับองค์ความรู้จากหน่วยงานอื่นๆ เพื่อพัฒนาระบบสหกรณ์ให้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและสังคมที่เข้มแข็งเป็นที่พึ่งของสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำจำกัดความ

ความมั่นคงทางการเงินส่วนบุคคล (Financial Health)

หมายถึง การมีรายได้ที่มั่นคง และเพียงพอต่อค่าใช้จ่าย มีเงินเหลือไว้ใช้ความฉุกเฉิน และมีเงินออมหรือลงทุนที่อาจสร้างรายได้ในอนาคต

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การตรวจสอบเอกสารมีจุดมุ่งหมายเพื่อหากรอบแนวคิดของงานวิจัยใช้เป็นแนวทางในการศึกษาซึ่งงานวิจัยเรื่องความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มีความเกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎี งานวิชาการ และยุทธศาสตร์ของชาติในหลายประเด็นด้วยกัน ผู้วิจัยจึงศึกษาเอกสารค่อนข้างหลากหลายและได้สรุปวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่จำเป็นและเกี่ยวข้อง และมีการประยุกต์ใช้แนวคิดต่างๆ ให้เหมาะสมกับงานที่กำลังศึกษา ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580)

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

เพื่อพัฒนาคนและสังคมไทยให้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของประเทศมีความพร้อมทางกาย ใจ สติปัญญา มีความเป็นสากล มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย มีคุณธรรมจริยธรรม รู้คุณค่าความเป็นไทย มีครอบครัวที่มั่นคง ซึ่งปัจจัยหนึ่งที่สนับสนุนความมั่นคงของครอบครัว ความมั่นคงทางการเงินของคนในครอบครัว ที่เกิดจากการมีวินัยทางการเงิน การคิดวิเคราะห์เพื่อใช้จ่ายอดออมอย่างมีเหตุผล มีความมัธยัสถ์ สหกรณ์ออมทรัพย์สามารถเข้ามา มีบทบาทในการสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับสมาชิกในครอบครัวได้ โดยมีนโยบายที่เหมาะสม และเอื้อต่อการใช้ชีวิตอย่างสมดุล

2. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ประเด็นด้านการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง โดยการส่งเสริมการปรับพฤติกรรมในระดับครัวเรือน ให้มีขีดความสามารถในการจัดการวางแผนชีวิต สุขภาพ ครัวเรือน การเงินและอาชีพ โดยใช้ข้อมูลความรู้ และการยกระดับ การเรียนรู้ของครัวเรือน ทั้งในกลุ่มครัวเรือนภาคเกษตรและอาชีพอื่น ๆ เพื่อปรับการคิดเชิงระบบ การวางแผนอนาคต การออมและการลงทุน การดูแลสุขภาพความเป็นอยู่ของสมาชิกในครอบครัว เพิ่มทักษะทางการเงินและการวางแผนการจัดการที่ดิน ที่อยู่อาศัยและระบบการผลิตด้านอาชีพ เพิ่มความสามารถในการประกอบการธุรกิจ การบริหารจัดการ ตลอดจนพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงใน ระดับชุมชนและท้องถิ่น อันเป็นการสร้างการเรียนรู้จากภายในเพื่อสร้างคนที่มีระบบคิดที่มีเหตุผล และพึ่งตนเองได้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

การวิจัยนี้สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐโดยมุ่งหวังให้มีการพัฒนาและปรับระบบวิธีการปฏิบัติราชการให้ทันสมัย โดยการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการที่ตั้งอยู่บนข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์มุ่งผลสัมฤทธิ์ ใช้เทคโนโลยีด้านบริหารจัดการข้อมูลมาใช้ในการบริหารและการตัดสินใจ รวมทั้งนำองค์ความรู้ในแบบสหสาขาวิชาเข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างคุณค่าและแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศในการตอบสนองกับสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์ได้อย่างทันเวลา พร้อมทั้งมีการจัดการความรู้และถ่ายทอดความรู้อย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาบุคลากรภาครัฐโดยเฉพาะบุคลากรของกรมส่งเสริมสหกรณ์ให้มีศักยภาพสูงสุดในการส่งเสริมและกำกับดูแลสหกรณ์

ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)

ตามยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

วัตถุประสงค์ข้อหนึ่งของยุทธศาสตร์ที่ 5 เพื่อพัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ ให้มีความทันสมัยถูกต้อง และเป็นธรรมสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งงานวิจัยนี้ได้มุ่งหวังที่จะกำหนดนโยบายส่งเสริมสหกรณ์ออมทรัพย์ให้ส่งผลเชิงบวกต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกท่ามกลางภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเทคโนโลยีทางการเงิน ผลกระทบทางการเงิน ช่องทางหรือแหล่งเงินทุนในรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น นโยบายการส่งเสริมสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เหมาะสมจะช่วยให้สามารถคุ้มครองผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสมาชิกสหกรณ์ได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรม

นโยบายการให้เงินกู้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 นั้น สหกรณ์ทุกประเภทที่จดทะเบียนขอจัดตั้งเป็นสหกรณ์จำเป็นต้องจัดทำข้อบังคับตามมาตรา 34 ซึ่งใช้เป็นหลักในการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยที่ข้อบังคับจะต้องไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติของสหกรณ์ และระเบียบและคำแนะนำทะเบียนสหกรณ์ รวมถึงข้อบังคับนั้น ๆ ต้องได้รับการรับรองจากนายทะเบียนสหกรณ์ ทำให้แต่สหกรณ์สามารถกำหนดแนวทางการบริหารสหกรณ์ที่เป็นไปตามแนวทางตามที่สมาชิกต้องการซึ่งแม้ว่าข้อบังคับของแต่ละสหกรณ์จะมีความแตกต่างกันตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 นั้น ได้กำหนดให้มีรายการอย่างน้อยในข้อบังคับตามมาตรา 43 ดังนี้

- (1) ชื่อสหกรณ์ ซึ่งต้องมีคำว่า “จำกัด” อยู่ท้ายชื่อ
- (2) ประเภทของสหกรณ์
- (3) วัตถุประสงค์
- (4) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่และสาขาที่ตั้งสำนักงานสาขา
- (5) ทุนซึ่งแบ่งเป็นหุ้น มูลค่าของหุ้น การชำระค่าหุ้นด้วยเงินหรือสินทรัพย์อื่น การขาย และการโอนหุ้น ตลอดจนการจ่ายคืนค่าหุ้น
- (6) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินงาน การบัญชี และการเงินของสหกรณ์
- (7) คุณสมบัติของสมาชิก วิธีรับสมาชิก การขากจากสมาชิกภาพ ตลอดจนสิทธิหน้าที่ของสมาชิก
- (8) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประชุมใหญ่
- (9) การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งและการประชุมของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์
- (10) การแต่งตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การกำหนดอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้จัดการ

จากข้อกำหนดในพระราชบัญญัติสหกรณ์สหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 43 นั้นสังเกตได้ว่าลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์จะเป็นจะมีข้อบังคับเป็นกรอบบังคับการดำเนินงานในภาพกว้าง นอกจากนี้สหกรณ์ต้องมีการจัดทำระเบียบ หรือข้อกำหนดที่คณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์สามารถกำหนดขึ้นเองเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของสหกรณ์ในเรื่องอื่น ๆ นอกเหนือจากข้อบังคับของสหกรณ์ ซึ่งถือเป็นการให้อิสระสหกรณ์ในการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานด้วยตนเองตามหลักการสหกรณ์ในข้อ 4 ที่กล่าวว่า สหกรณ์มีความเป็นอิสระและปกครองตนเองอย่างไรก็ตามเพื่อเป็นการเฝ้าระวังความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการบริหารงาน มีระเบียบบางประเด็นที่สหกรณ์ต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียน คือ ระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงิน ประเภทออมทรัพย์ หรือประเภทประจำจากสมาชิกหรือสหกรณ์อื่น ระเบียบว่าด้วยการให้สหกรณ์อื่น กู้ยืมเงิน และระเบียบว่าด้วยการรับจ่ายและเก็บรักษาเงิน

นอกจากนี้สหกรณ์ยังสามารถกำหนดระเบียบอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์มาตรฐานในการดำเนินงานของสหกรณ์ และการให้บริการแก่สมาชิก ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ระเบียบเกี่ยวกับการเงินและการบัญชี เช่น
ระเบียบว่าด้วยการรับจ่ายและเก็บรักษาเงิน

2. ระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ เช่น
 - 2.1 ระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้
 - 2.2 ระเบียบว่าด้วยการจัดหาสิ่งของที่สมาชิกต้องการมาจำหน่าย
 - 2.3 ระเบียบว่าด้วยการให้บริการแก่สมาชิก
 - 2.4 ฯลฯ
3. ระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงาน
 - 3.1 ระเบียบว่าด้วยทุนของสหกรณ์
 - 3.2 ระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการ
 - 3.3 ระเบียบว่าด้วยการใช้ทุนเพื่อสาธารณประโยชน์
 - 3.4 ฯลฯ

โดยระเบียบที่กฎหมายไม่ได้กำหนดให้ต้องขอความเห็นชอบจากนายทะเบียน คณะกรรมการดำเนินการสามารถบังคับใช้ได้หลังจากวันที่ที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการมีมติเห็นชอบระเบียบ แต่ทั้งนี้ระเบียบจะต้องไม่ขัดแย้งต่อข้อบังคับของสหกรณ์ รวมไปถึงพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 จากข้อกำหนดด้วยกฎหมาย และรูปแบบการดำเนินงานของสหกรณ์ จะเห็นได้ว่านโยบายการดำเนินงานต่าง ๆ ของสหกรณ์จะถูกกำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์ซึ่งเป็นเหมือนวิถีและแนวทางปฏิบัติของสหกรณ์ ซึ่งคณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์สามารถแก้ไขตามที่คณะกรรมการฯ เห็นว่าเป็นประโยชน์สูงสุดต่อสมาชิกและสหกรณ์

ระเบียบหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์ คือ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการให้เงินกู้แก่สมาชิกเนื่องจากกิจกรรมหลักของสหกรณ์ประเภทออมทรัพย์ ซึ่งกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้มีร่างระเบียบสหกรณ์ จำกัด ว่าด้วยการให้เงินกู้แก่สมาชิก เพื่อเป็นแนวทางและตัวอย่างการกำหนดระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการให้เงินกู้แก่สมาชิกสำหรับสหกรณ์นอกภาคเกษตรให้กับสหกรณ์ ดังนั้นระเบียบการให้เงินกู้แก่สมาชิกจะเป็นตัวบ่งชี้หลักเกณฑ์การให้เงินกู้ต่าง ๆ ของสหกรณ์ ทั้งในเรื่องของคุณสมบัติของผู้ขอกู้ วงเงินการให้เงินกู้ หลักเกณฑ์การกู้ยืมเงิน เอกสารประกอบคำขอกู้ หลักประกันเงินกู้ การส่งคืนเงินกู้ การคิดดอกเบี้ย การเรียกคืนเงินกู้ ฯลฯ โดยการศึกษาในครั้งนี้จะศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้กู้ยืมเงินคือ เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้งวดการชำระหนี้ อายุสูงสุดที่ต้องส่งชำระหนี้ให้แล้วเสร็จ และวงเงินกู้ยืมสูงสุด รวมไปถึงดอกเบี้ยเงินให้กู้

เงินคงเหลือหลังจากหักชำระหนี้

เงินคงเหลือหลักจากหักชำระหนี้ คือ รายได้สุทธิของสมาชิกที่กู้ยืมเงินสหกรณ์ในแต่ละเดือนเพื่อใช้จ่าย โดยทั่วไปมี 2 ลักษณะ คือ ร้อยละคงเหลือของรายได้สุทธิ หรือ เงินขั้นต่ำ

ที่ต้องคงเหลือหลังการหักชำระหนี้ ซึ่งการกำหนดเงินคงเหลือหลังจากหักชำระหนี้ของสหกรณ์ เป็นการกำหนดวงเงินกู้ยืมของสมาชิกทางหนึ่ง ตัวอย่างเช่น สหกรณ์หนึ่งกำหนดวงเงินกู้ยืมของสมาชิกหนึ่งรายได้ไม่เกิน 3 ล้านบาท และต้องมีเงินคงเหลือหลังจากหักชำระหนี้ร้อยละ 25 ของรายได้ โดยต้องชำระให้แล้วเสร็จภายในอายุ 60 ปี หรือไม่เกิน 120 งวด แล้วแต่กรณีใดจะน้อยกว่า สมาชิก ก อายุ 24 ปี มีรายได้ 15,000 บาทต่อเดือน ต้องการกู้ยืมเงินสหกรณ์ สมาชิก ก จะกู้ยืมเงินได้ไม่เกิน 450,000 บาท โดยประมาณ เนื่องจากสมาชิก ก อายุ 24 ปี ต้องชำระหนี้เงินกู้ให้แล้วเสร็จภายใน 120 งวด และต้องมีรายได้ต่อเดือนคงเหลือร้อยละ 25 หรือ 3,750 บาท ซึ่งเมื่อชำระจำนวน 120 งวดจะเท่ากับ 450,000 บาท ทั้งนี้ตัวอย่างดังกล่าวยังไม่ได้รวมดอกเบี้ยที่สหกรณ์คิดค่าบริการกับสมาชิก จะเห็นได้ว่าการกำหนดเงินคงเหลือหลังจากหักชำระหนี้เป็นปัจจัยหนึ่งในการกำหนดวงเงินกู้ยืมของสมาชิกให้สอดคล้องกับรายได้ และป้องกันไม่ให้สมาชิกก่อหนี้เกินตัว ดังนั้นการกำหนดเงินคงเหลือหลังจากหักชำระหนี้ที่ต่ำเกินไปอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิกหรือการก่อหนี้เกินตัวซึ่งอาจจะส่งผลเสียต่อการส่งชำระหนี้ของสมาชิกและส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในอนาคต

งวดการชำระหนี้

งวดการชำระหนี้ แสดงให้เห็นถึงระยะเวลาในการชำระหนี้ว่าสั้นหรือยาวมากน้อยเพียงใด การให้กู้ที่มีงวดการชำระหนี้มากจะทำให้มีภาระหนี้ต่องวดที่น้อยลงซึ่งอาจจะส่งผลให้สมาชิกเต็มใจที่จะก่อหนี้มากขึ้น ตัวอย่างเช่น สหกรณ์ ก จำกัด กำหนดงวดการชำระหนี้ เงินกู้สามัญสูงสุดไม่เกิน 120 งวด ขณะที่สหกรณ์ ข จำกัด กำหนดงวดการชำระหนี้ เงินกู้สามัญสูงสุดไม่เกิน 240 งวด สมาชิกรายหนึ่งต้องการกู้ยืมเงินสหกรณ์ จำนวน 200,000 บาท กรณีสหกรณ์ ก จำกัด สมาชิกรายนี้ต้องชำระเงินต้นต่องวด จำนวน 1,666.67 บาท ขณะที่สหกรณ์ ข จำกัด ให้สมาชิกรายนี้จ่ายเงินต้นจำนวน 833.33 บาท ดังนั้นกรณีที่สหกรณ์กำหนดเงินคงเหลือของสมาชิกต้องไม่ต่ำกว่า 1,666.67 บาท สมาชิกรายนี้สามารถกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ ข จำกัด ได้สูงสุด จำนวน 400,000 บาท และการกำหนดจำนวนงวดการชำระหนี้ที่มากหรือยาวเกินไปอาจส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของสหกรณ์เนื่องจากสหกรณ์ระยะเวลาที่สหกรณ์จะได้รับชำระหนี้ครบตามสัญญานั้นมีระยะเวลานาน

อายุสูงสุดที่สมาชิกต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จ

อายุสูงสุดที่สมาชิกต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จ มีความสัมพันธ์กับงวดการชำระหนี้ การกู้เงินจำนวนมากจำนวนงวดการชำระหนี้ที่สูงหรือยาวนานจะทำให้สมาชิกจ่ายเงินเพื่อชำระหนี้ต่อเดือนได้ลดลงเนื่องจากมีระยะเวลาในการชำระหนี้ที่นาน ขณะที่เมื่อสมาชิกมีอายุมากขึ้นจำนวนงวดการชำระหนี้จะมีจำนวนน้อยลงหรือสั้นลงเนื่องจากอายุคงเหลือในการชำระหนี้สั้นลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อวงเงินการกู้ยืมเนื่องจากสมาชิกต้องมีเงินคงเหลือตามสัดส่วนหรือข้อกำหนดของสหกรณ์ ตัวอย่างเช่น

สหกรณ์ ก จำกัด กำหนดให้สมาชิกต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จภายในอายุ 60 ปี และจำนวนงวดการชำระหนี้สูงสุด 120 งวด กรณีที่สมาชิกอายุ 50 ปี ขอกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ 200,000 บาท สมาชิกจะต้องจ่ายเงินต้นจำนวน $200,000/120 = 1,666.67$ บาท ถ้าสมาชิกรายเดิมขอกู้เมื่อสมาชิกมีอายุ 55 ปี สมาชิกจะต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จภายใน 60 งวด หรือ 5 ปี สมาชิกจะต้องชำระหนี้เงินต้น $200,000/60 = 3,333.33$ บาท ต่อเดือน ซึ่งส่งผลต่อเงินคงเหลือหลังจากการหักชำระหนี้สหกรณ์

วงเงินกู้ยืมสูงสุด

การให้บริการเงินกู้ของสหกรณ์ส่วนมากจะแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทหลัก คือ เงินกู้ฉุกเฉิน กู้สามัญ เงินให้กู้พิเศษซึ่งสมาชิกต้องใช้สินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ ซึ่งในสหกรณ์แต่ละแห่งจะมีการกำหนดวงเงินกู้ยืมสูงสุดต่างกัน บางสหกรณ์มีการกำหนดเป็นจำนวนเท่าของเงินเดือน บางสหกรณ์กำหนดตามอายุงานหรืออายุการเป็นสมาชิกสหกรณ์ หรือกำหนดวงเงินต่อรายไม่เกินยอดที่สหกรณ์กำหนด หรือรูปแบบผสมของทั้ง 3 รูปแบบข้างต้น

อัตราดอกเบี้ย

อัตราดอกเบี้ยการให้เงินกู้ต่อปี ตัวอย่างเช่น อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อปี ถ้าสมาชิกรายหนึ่งกู้ยืมเงิน จำนวน 200,000 บาท และต้องชำระภายใน 1 ปี สมาชิกรายนี้จะต้องชำระหนี้กับสหกรณ์ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย รวม 210,000 บาท

จากปัจจัยต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าแต่ละปัจจัยล้วนส่งผลต่อการก่อหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ ซึ่งกรณีที่สหกรณ์มีหลักเกณฑ์ที่ไม่เข้มงวด จะทำให้สมาชิกสามารถกู้ยืมเงินได้จำนวนมากหรือจ่ายชำระเงินกู้ที่ยาวเกินความจำเป็น ขณะที่สหกรณ์ที่มีความเข้มงวดจะทำให้สมาชิกกู้ยืมได้ลดลงหรืออาจจะทำให้สมาชิกไม่พึงพอใจในการบริการของสหกรณ์ ดังนั้นการกำหนดนโยบายหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้เงินกู้แก่สมาชิกจึงมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแต่ละองค์กรเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่สมาชิกของสหกรณ์

ความมั่นคงทางการเงินของบุคคล

จากการตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง ความมั่นคงทางการเงินของบุคคลมักถูกนำไปเป็นเป้าหมายหนึ่งของการวางแผนทางการเงินและการบริหารจัดการทางการเงิน แต่ยังไม่มีการให้นิยามความมั่นคงทางการเงินของบุคคลเป็นการเฉพาะ เช่น

พนมพร เปี่ยมศีลธรรม และคณะ (2560) ได้นิยามการจัดการทางการเงินว่า “เป็นการจัดระเบียบการเงินของบุคคลเกี่ยวกับการรู้จักหาเงินเข้ามาและใช้จ่ายออกไปอย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ จะทำให้การดำเนินชีวิต มีทิศทางเกิดความมั่นคงทางการเงิน มีอิสรภาพทางการเงินใน

อนาคต สามารถดูแลผู้อยู่ในอุปการะ มีมาตรฐาน การครองชีพที่ดีและบรรลุเป้าหมายทางการเงิน ตามที่ต้องการได้”

ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่ได้ให้นิยามของความมั่นคงทางการเงินของบุคคลโดยตรง แต่เสนอเป็นข้อเสนอแนะในรูปของอัตราส่วนที่จะนำไปสู่ความมั่นคงทางการเงิน ได้แก่ ควรออมเงินให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 25 ของรายได้ต่อเดือน ภาระหนี้ต่อเดือนไม่ควรเกินร้อยละ 30 ของรายได้ต่อเดือน ควรสะสมเงินออมเพื่อฉุกเฉินให้ครอบคลุมรายจ่ายประจำเดือนอย่างน้อย 6 เดือน และสรุปสมการสู่ความมั่นคงทางการเงิน ดังนี้

$$\text{รายได้} - \text{เงินออม} = \text{ค่าใช้จ่าย}$$

นอกจากนี้ยังมีงานวิชาการที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา “ความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของบุคคล” (Financial Well Being) โดยกรณิกา วาระวิเชณี (2560) ได้ใช้คำนิยามความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน ว่า หมายถึง “การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับสภาพทางการเงินของตนเอง ได้แก่ การมีเงินจำนวนเพียงพอต่อการดำรงชีวิต ภาระหนี้สิน และการออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคต”

ทั้งนี้ Consumer Financial Protection Bureau (CFPB) ได้มีแนวทางการวัดความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของบุคคลโดยให้คำนิยามว่า “A state of being wherein a person can fully meet current and ongoing financial obligation, can feel secure in their financial future, and is able to make choices that allow them to enjoy life.” ผู้วิจัยสรุปนิยามตามความเข้าใจได้ว่าเป็นสภาวะที่บุคคลสามารถทำตามเป้าหมายทางการเงินได้ ทั้งเป้าหมายปัจจุบัน และเป้าหมายในระยะยาว สามารถมีความมั่นคงทางการเงินในอนาคต และสามารถมีทางเลือกที่ทำให้บุคคลนั้นมีความสุขในชีวิตได้

ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ให้ความหมายของการวางแผนทางการเงิน ว่า “เป็นกระบวนการในการประเมินและปรับปรุงเพื่อให้เกิดฐานะการเงินที่มั่นคงของบุคคล ด้วยการศึกษابัจจัยทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องและการตัดสินใจของแต่ละบุคคล”

นอกจากนี้ได้นำเสนอการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของบุคคล เพื่อประเมินศักยภาพทางการเงินของบุคคลเชิงลึก ได้แก่

$$1. \text{อัตราส่วนแสดงความอยู่รอด} = \frac{\text{รายได้จากการทำงาน} + \text{รายได้จากทรัพย์สิน}}{\text{รายจ่าย}}$$

อัตราส่วนแสดงความอยู่รอด หรือ Survival Ratio แสดงถึงรายได้ควรมากกว่ารายจ่าย จึงจะอยู่รอด อัตราส่วนนี้จึงควรมีค่ามากกว่า 1 โดยที่ รายได้จากทรัพย์สิน หมายถึง รายได้หรือดอกผลที่มาจากทรัพย์สินลงทุนต่างๆ เช่น

ดอกเบี้ย (เงินฝาก พันธบัตร หุ้นกู้)

เงินปันผล (หุ้นสหกรณ์ หุ้นในตลาดหลักทรัพย์)

กำไรจากการลงทุน (หุ้น หน่วยลงทุนในกองทุนรวม ฯลฯ)

ค่าเช่า (บ้าน อาคาร ที่ดิน แท็กซี่ ฯลฯ)

กำไรจากทรัพย์สินที่เพิ่มค่า (ทองคำ ของสะสม เช่น ภาพวาด หนังสือหายาก ฯลฯ)

ค่าลิขสิทธิ์ (ทรัพย์สินทางปัญญา เช่น งานเขียน)

รายได้จากการลงทุนทำกิจการของตนเอง กิจการในครอบครัวหรือลงทุนร่วมกับคนอื่น ๆ ฯลฯ

$$2. \text{ อัตราส่วนสภาพคล่อง} = \frac{\text{สินทรัพย์สภาพคล่อง}}{\text{หนี้ระยะสั้น}}$$

อัตราส่วนสภาพคล่อง หรือ Liquidity Ratio ใช้วัดความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นว่าจะมี เพียงพอต่อการชำระหนี้ที่ครบกำหนดใน 1 ปีหรือไม่ ยิ่งอัตราส่วนนี้มีค่าสูงและเกินกว่า 1 เท่าใด แสดงว่ามีความสามารถชำระหนี้ระยะสั้นได้ดี เรียกว่ามีสภาพคล่องสูง ถ้าอัตราส่วนนี้ต่ำกว่า 1 แสดงว่าอาจจะประสบปัญหาการชำระหนี้ระยะสั้นได้ในอนาคต โดยสินทรัพย์สภาพคล่อง ได้แก่ เงินสด และเงินฝากธนาคาร

$$3. \text{ อัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน} = \frac{\text{สินทรัพย์สภาพคล่องรวม}}{\text{ค่าใช้จ่ายต่อเดือน}}$$

อัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน หรือ Basic Liquidity Ratio ใช้วัดว่าสินทรัพย์สภาพคล่องที่มีอยู่สามารถใช้สำหรับดำรงชีวิตได้กี่เดือน ส่วนค่าใช้จ่ายต่อเดือนที่นำมาวิเคราะห์ ควรพิจารณาเฉพาะรายจ่ายที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐานควรจะมีค่าอยู่ระหว่าง 3-6 เดือน ซึ่งแสดงว่ามีสภาพคล่องพื้นฐานที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ตั้งแต่ 3 - 6 เดือน

$$4. \text{ อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

ใช้วัดระดับหนี้สินของบุคคลที่มีภาระผูกพันต้องชำระคืนในอนาคต อัตราส่วนนี้ไม่ควรจะมีค่ามากกว่าร้อยละ 50

$$5. \text{ อัตราส่วนแสดงความสามารถในการชำระหนี้} = \frac{\text{หนี้สินที่ต้องชำระคืนต่อปี}}{\text{รายได้รวมต่อปี}}$$

ใช้วัดความสามารถในการชำระคืนหนี้สินจากรายได้รวมที่ได้รับ อัตราส่วนนี้ควรต่ำกว่า 1 และยิ่งต่ำยิ่งดี เพราะแสดงว่ารายรับรวมที่มีอยู่ชำระหนี้ได้

เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาความมั่นคงทางการเงินที่พิจารณาด้านหนี้สินของสมาชิกและนโยบายการบริหารสินเชื่อของสหกรณ์เป็นหลัก การให้คำนิยามความมั่นคงทางการเงินส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์เป้าหมายจากการประมวลคำนิยามในงานวิชาการที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยขอสรุปคำนิยามเพื่อใช้ในงานวิจัยนี้ว่า หมายถึง การมีรายได้ที่มั่นคง และเพียงพอต่อค่าใช้จ่าย มีเงินเหลือไว้ใช้ความฉุกเฉิน และมีเงินออมหรือลงทุนที่อาจสร้างรายได้ในอนาคต และจะใช้

อัตราส่วนทางการเงินของศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีหนี้สินเป็นตัวแปรอยู่ในอัตราส่วนเกือบทุกอัตราส่วน ซึ่งเหมาะสมที่จะใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์และจัดกลุ่มสถานภาพสมาชิกที่มีความมั่นคงทางการเงินและไม่มีความมั่นคงทางการเงินในการศึกษาครั้งนี้

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการก่อหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อการก่อหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ตั้งแต่ปี 2550 โดยพบว่ามีการศึกษาทั้งปัจจัยด้านอุปสงค์และอุปทาน ทั้งในแง่พฤติกรรมการก่อหนี้ภาคครัวเรือน ปัจจัยที่มีผลต่อภาระหนี้สินของสมาชิก หรือการวิเคราะห์สินเชื่อในแง่มุมมองของส่วนประสมทางการตลาด เป็นต้น โดยงานวิจัยส่วนใหญ่จะมีการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจก่อหนี้เป็นประเด็นวิเคราะห์พื้นฐานเพื่อให้เข้าใจถึงลักษณะเฉพาะของกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มที่อาจส่งผลกระทบต่อการก่อหนี้แตกต่างกัน ซึ่งองค์ประกอบของปัจจัยส่วนบุคคลของแต่ละงานวิจัยที่ถูกนำมาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ก็แตกต่างกันด้วย อย่างไรก็ตามเนื่องจากมีแนวคิดและทฤษฎีที่หลากหลายที่จะนำมาใช้วิเคราะห์ปัจจัยในการก่อหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องออกเป็น 2 ปัจจัยหลักๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านอุปสงค์ต่อสินเชื่อและปัจจัยด้านอุปทานต่อสินเชื่อ

1. ปัจจัยด้านอุปสงค์ต่อสินเชื่อ

ระชัย เชื้อลิ้นฟ้า (2550) ได้กำหนดปัจจัยด้านอุปสงค์ของความต้องการกู้ยืมของครัวเรือนว่ามี 3 ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยด้านประชากร เป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดการกู้ยืม เช่น อายุ
2. การคาดการณ์เกี่ยวกับรายได้ในอนาคต หนี้ครัวเรือนจะมีแนวโน้มสูงขึ้นเมื่อครัวเรือนมีการคาดการณ์เกี่ยวกับรายได้ในอนาคตว่าจะมีการเติบโต ครัวเรือนจะมีการกู้ยืมมากขึ้น
3. การคาดการณ์เกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยในอนาคต ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงที่มีต่อหนี้สินสุทธิโดยรวมนั้น ทางทฤษฎียังไม่ค่อยชัดเจนขึ้นอยู่กับผลทางด้านการทดแทน (Substitution effect) และผลของรายได้ (Income effect) และการลดลงของอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงจะเป็นการลดต้นทุนการกู้ยืม และเพิ่มมูลค่าปัจจุบันของรายได้จากแรงงาน ซึ่งจะทำให้ครัวเรือนมีการกู้ยืมเพิ่มขึ้น

โดยปัจจัยด้านประชากรเป็นปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของผู้ซื้อที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจ (Kolter, 2006 อ้างใน วิรัชฐิตา แจ้งเปล่า, 2559) โดยวิรัชฐิตาได้อ้าง ปราณี เอี่ยมลออภักดี (2550) และ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และปณิศา มีจินดา (2554) เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบ

ของปัจจัยส่วนบุคคลที่น่าจะมาเป็นกรอบในการศึกษาโดยองค์ประกอบปัจจัยส่วนบุคคลของงานวิจัย ทั้งสองงานแตกต่างกันดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2-1 ตารางเปรียบเทียบองค์ประกอบปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และปณิศา มีจินดา (2554)	ปราณี เอี่ยมลออภักดี (2550)
1. เพศ	√	
2. อายุ	√	√
3. สถานภาพ	√	
4. อาชีพ	√	√
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	√	√
6. การศึกษา	√	
7. รูปแบบการดำเนินชีวิต		√
8. นิสัย		√
9. ภาพลักษณ์ส่วนบุคคล		√

โดยวิรัลฐิตาได้เลือกใช้ปัจจัยส่วนบุคคลของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และปณิศา มีจินดา (2554) 5 ปัจจัยในการศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยพบว่าผลการศึกษาพบว่า เพศ อายุ สถานภาพไม่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสินเชื่อของสหกรณ์ แต่ระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยผู้ที่มีรายได้สูงขึ้นไปจะมีค่าใช้จ่ายที่มากขึ้นตามทฤษฎีอุปสงค์ต่อรายได้ ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้จะใช้อ้างอิงองค์ประกอบปัจจัยส่วนบุคคลของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และปณิศา มีจินดา (2554) เป็นตัวแปรในการวิเคราะห์ เนื่องจากง่ายและสะดวกกว่าในการได้มาซึ่งข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม องค์ประกอบด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต นิสัย และภาพลักษณ์ส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ค่อนข้างเป็นนามธรรมซึ่งอาจไม่ชัดเจนพอที่จะนำมาเป็นตัวแปรในการศึกษา

2. ปัจจัยด้านอุปทานหรือการตัดสินใจของผู้ให้กู้ในการให้กู้ยืม

ผู้ให้กู้จะต้องมีหลักการในการให้กู้ยืมเพื่อลดความเสี่ยงที่หนี้จะสูญซึ่งยังยศ กาญจนโรจพันธ์ (2550) ได้ศึกษาว่าปัจจัยการก่อหนี้เสียของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ทนายความแห่งประเทศไทย จำกัด โดยใช้แนวคิดปัจจัยด้านอุปทานที่เป็นนโยบายการให้สินเชื่อมาเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการวิเคราะห์ ซึ่งมีตัวแปร ดังนี้

1. ระยะเวลาการให้สินเชื่อ (Credit Term) ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ฐานะทางการเงิน
2. มาตรฐานการให้สินเชื่อ เป็นเกณฑ์ที่ใช้วัดความน่าเชื่อถือเกี่ยวกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า ใช้หลัก 5C's ประกอบด้วย ลักษณะของลูกค้า ความสามารถในการชำระหนี้เงินทุนหรือฐานะของลูกค้า หลักประกัน และเงื่อนไข
3. นโยบายการเก็บหนี้ คือวิธีการติดตามจัดเก็บหนี้ที่ถึงกำหนดชำระ
4. ส่วนลดเงินสด การให้ส่วนลดเงินสดเป็นเงื่อนไขการให้สินเชื่อเพื่อกระตุ้นให้ลูกค้าเร่งชำระหนี้ให้เร็วขึ้น วัตถุประสงค์ก็เพื่อให้ได้รับการชำระหนี้เร็วขึ้น และลดโอกาสการชำระหนี้ล่าช้ากว่ากำหนดหรือเกิดหนี้สูญ

โดยมาตรฐานการให้สินเชื่อตามหลัก 5C's ได้ถูกนำมาใช้ในงานวิจัยของเสาวนีย์ ณ นคร (2557) ในการศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริโภคน การเป็นหนี้ และคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายด้านการเป็นหนี้ เสาวนีย์ ได้อ้างการวิเคราะห์ตามหลัก C's policy ว่าผู้ให้กู้จะพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ ดังนี้

1. Characteristic หมายถึง คุณสมบัติของผู้ขอกู้ด้านพฤติกรรมและบุคลิกลักษณะ รวมถึงอุปนิสัย โดยพิจารณาจากความรับผิดชอบ ความมั่นคงทางด้านที่อยู่อาศัย การทำงาน ความซื่อสัตย์สุจริต และความเสมอต้นเสมอปลาย
2. Capacity หมายถึงความสามารถในการชำระหนี้ โดยพิจารณาจากความสามารถในการหารายได้ (ค่าจ้าง เงินเดือนและรายได้อื่น ๆ) แบบแผนการใช้จ่าย จำนวนสมาชิกในครอบครัวเสถียรภาพการจ้างงาน การศึกษา ความชำนาญในอาชีพ และจำนวนหนี้สินที่มีอยู่
3. Capital หรือ เงินทุน ซึ่งจะแสดงถึงความมั่นคงทางการเงินของผู้กู้ โดยส่วนประกอบในการวิเคราะห์เงินทุนได้แก่ การถือครองสินทรัพย์ และเงินออม เป็นต้น
4. Condition หมายถึง สถานการณ์แวดล้อมทั่วไปทั้งทางเศรษฐกิจและการเมืองอาจจะมีผลกระทบต่อความเสี่ยงในการให้สินเชื่อ เช่น การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย การเปลี่ยนแปลงดุลการชำระเงิน ภาวะเงินเฟ้อ และการว่างงาน เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ที่แตกต่างกัน

5. Collateral หมายถึง หลักประกัน เพื่อลดความเสี่ยงของผู้กู้ และช่วยลดความเสี่ยงของหนี้สูญได้อีกส่วนหนึ่ง ซึ่งหลักประกันหรือหลักทรัพย์ค้ำประกันได้แก่ ที่ดิน อาคาร บุคคลที่เชื่อถือได้รถยนต์ เป็นต้น

6. Country หมายถึง ถิ่นฐานที่อยู่อาศัยหรือทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมที่ลูกค้า ประกอบธุรกิจ

นอกจากนี้ยังใช้หลักเกณฑ์ P's Policy ประกอบการพิจารณาของผู้ให้กู้ด้วย ได้แก่

1. People หมายถึง ปัจจัยตัวบุคคล พิจารณาความรับผิดชอบของผู้กู้ยืม ประกอบด้วยมูลค่าความสำเร็จในการทำงาน แนวโน้มการปฏิบัติงาน และความสามารถในการชำระหนี้ โดยจะใช้ข้อมูลของสถาบันเกี่ยวกับประวัติการชำระหนี้มาประกอบการพิจารณา

2. Purpose หมายถึง จุดประสงค์ในการกู้ยืม เป็นการพิจารณาว่าจะนำไปใช้ในด้านใด และการใช้นั้นจะเกิดประสิทธิภาพหรือไม่

3. Payment หรือ การชำระหนี้ พิจารณาว่า ผู้กู้มีความสามารถชำระหนี้เป็นจำนวนเท่าใดต่องวด ภายในวงเงินเท่าใด และระยะเวลายาวนานเพียงใด เป็นไปตามเงื่อนไขของการกู้ยืมที่ระบุไว้หรือไม่

4. Protection หรือ หลักการป้องกัน พิจารณาจากการถือครองทรัพย์สิน หรือเงินออมที่มีอยู่ และหลักประกันในส่วนผู้ค้ำประกันผู้รับผิดชอบร่วมในหนี้สิน ซึ่งประกอบด้วย หลักประกันของผู้ค้ำประกันหรือผู้กู้ร่วม และความน่าเชื่อถือของผู้ค้ำประกันหรือผู้กู้ร่วม เป็นต้น

ผลการศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฉวีวรรณ กาบขาว และธีรศักดิ์ ทรัพย์วโรบล (2561) ได้ตรวจสอบเอกสารพบว่าแม้จะมีงานวิจัยในอดีตที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการก่อหนี้ภาคครัวเรือน แต่เป็นงานวิจัยที่ได้ทำการศึกษามานานแล้ว หรือเป็นงานวิจัยระดับจังหวัดไม่ได้ศึกษาในระดับประเทศ และในปัจจุบันไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการก่อหนี้ภาคครัวเรือนอีกเลย ซึ่งการตรวจสอบเอกสารสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พยายามจำกัดขอบเขตการตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการก่อหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์เนื่องจากบริบทของสหกรณ์ออมทรัพย์แตกต่างจากสถาบันการเงินอื่น ๆ ผู้ขอกู้เป็นสมาชิกของสหกรณ์ ไม่ใช่บุคคลทั่วไปที่เป็นลูกค้าของสถาบันการเงินอย่างธนาคารพาณิชย์ เพื่อให้ได้แนวทางการศึกษาที่เหมาะสมกับภาคสหกรณ์ที่สุด อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่ศึกษาพฤติกรรมการก่อหนี้ภาคครัวเรือนโดยทั่วไปที่ว่ามีน้อย งานวิจัยที่ศึกษาการก่อหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ยังมีน้อยลงไปอีก โดยในปี 2550 กฤตินี จิรศิลป์ศาสตร์ ศึกษาการใช้บริการออมเงินและการใช้บริการสินเชื่อ ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำกัด โดยพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์

กับการใช้บริการสินเชื่อกับสหกรณ์ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านสภาพการทำงาน ส่วนปัจจัยจากสหกรณ์มีความสัมพันธ์กับการใช้บริการสินเชื่อในด้านความถี่ในการกู้ ปัญหาด้านสินเชื่อของสหกรณ์คือ การกำหนดเพดานวงเงินกู้ต่ำเกินไป เงื่อนไขในการกู้มากเกินไป การค้ำประกันยุ่งยาก และดอกเบี้ยเงินกู้สูง

10 ปีต่อมา วิรัชฐิตา แจ็งเปลา (2559) ได้ศึกษาการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูชลบุรี จำกัด แล้วพบว่า หากสมาชิกสหกรณ์มีความจำเป็นต้องใช้เงินส่วนใหญ่จะพึงบริการของสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นอันดับแรก ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการสินเชื่อของสหกรณ์ ได้แก่ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนการตัดสินใจเลือกใช้บริการด้านสินเชื่อตามประเภทของสินเชื่อ พบว่าสมาชิกจะตัดสินใจใช้บริการโดยให้เหตุผลเรียงลำดับตามน้ำหนักที่ให้ความสำคัญดังนี้

1. ด้านสินเชื่อเงินกู้สามัญ เงินต้นลดดอกเบี้ยลด (ลดต้น-ลดดอก) การอนุมัติวงเงินรวดเร็ว
2. ด้านสินเชื่อเงินกู้สามัญ ATM เงินที่สมาชิกได้รับการทำสัญญากู้ไว้นั้น กรณีสมาชิกไม่กดเงินจะไม่เสียดอกเบี้ย หากมีเหตุจำเป็นต้องใช้เงินด่วน เงินกู้ ATM สามารถให้ความสะดวกรวดเร็วได้
3. ด้านสินเชื่อเงินกู้ฉุกเฉิน ไม่ต้องมีผู้ค้ำประกัน สามารถรับเงินสดได้เลย ไม่ต้องรอโอนเข้าบัญชี

ผลการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการก่อหนี้ของข้าราชการตำรวจในสังกัดสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดย พรทิพย์ อังศุภมงคล (2560) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิรัชฐิตา แจ็งเปลา (2559) ในเรื่องที่สมาชิกกู้ยืมสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นทางเลือกลำดับต้นๆ ในที่นี้รองจากธนาคารพาณิชย์ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการก่อหนี้ของข้าราชการตำรวจในสังกัดสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ คือ ปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต ปัจจัยด้านการหาที่อยู่อาศัย และปัจจัยด้านการใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะ

ส่วนงานวิจัยล่าสุดที่เกี่ยวกับภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นงานของปิญะนันท์ เรือนสอน และเทิดศักดิ์ ชมโตะสุวรรณ (2561) ซึ่งได้ทำการวิเคราะห์ภาระหนี้สินสหกรณ์ออมทรัพย์กองบัญชาการกองทัพไทย จำกัดของนายทหารชั้นประทวน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อภาระหนี้สินของสมาชิก ได้แก่ อายุ ชั้นยศ สภาพาสสมรส ระดับการศึกษา ระดับเงินเดือน ยอดเงินฝากและจำนวนเงินหุ้นสะสมที่แตกต่างกันมีผลต่อมูลค่าการกู้ยืมเงินที่แตกต่างกัน เหตุผลที่ตัดสินใจกู้เงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์ เนื่องจากเป็นแหล่งเงินกู้สูงกว่าธนาคารพาณิชย์และแหล่งเงินกู้อื่น ดอกเบี้ยถูกกว่าธนาคารพาณิชย์และแหล่งเงินกู้อื่นๆ จำนวนเงินในการผ่อนชำระน้อยและสามารถผ่อนได้ระยะยาว เป็นแหล่งเงินกู้ที่เข้าถึงง่าย อนุมัติผ่านง่าย ระยะเวลาพิจารณาสั้นกว่าธนาคารพาณิชย์และแหล่งเงินกู้อื่น ขั้นตอนการดำเนินการกู้ คนค้ำประกันและเอกสารหลักฐานในการทำ

สัญญาไม่ยุ่งยาก วัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินเพื่อนำไปลงทุนทำธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด รองลงมาคือกู้เพื่อซื้อบ้านและที่อยู่อาศัย

เมื่อวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วจะเห็นว่าผลการศึกษาที่ได้ออกมาในแต่ละงานจะมีปัจจัยทั้งทางอุปสงค์และอุปทานที่ส่งผลต่อการตัดสินใจก่อนหน้าของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ ทั้งปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านนโยบายการให้สินเชื่อของสหกรณ์ ปัจจัยเหล่านี้จะถูกนำมาคัดกรองเพื่อใช้เป็นตัวแปรที่เหมาะสมในการศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์กลุ่มตัวอย่าง

สหกรณ์ออมทรัพย์ในการศึกษารั้งนี้ ถูกคัดเลือกจากกระบวนการแบ่งชั้นที่ไม่เป็นสัดส่วน (Stratified Random Sampling) เพื่อศึกษาสหกรณ์ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันแต่สมาชิกมีการกู้ยืมเงินสหกรณ์ต่อสมาชิกสูงซึ่งได้สหกรณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 ตัวอย่าง ซึ่งมีข้อมูลทั่วไปและผลการดำเนินงานของสหกรณ์กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. สหกรณ์ออมทรัพย์ประเภทครู

1.1 สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด มีที่ตั้งอยู่ที่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จดทะเบียนเป็นสหกรณ์เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2501 ก่อตั้งมาแล้วเป็นเวลา 61 ปี มีสมาชิกเริ่มก่อตั้ง จำนวน 823 ราย มีทุนดำเนินงานเริ่มแรก 20,610 บาท ในปี 2560 มีสมาชิกทั้งสิ้น จำนวน 10,388 ราย สินทรัพย์ทั้งสิ้น จำนวน 10,960.80 ล้านบาท ทุนเรือนหุ้น 4,295.60 ล้านบาท มีรายได้จากการดำเนินงาน 613.82 ล้านบาท มีกำไรสุทธิ 335.87 ล้านบาท หรือคิดเป็น 54.72% ของรายได้ มีอัตรากำไรเฉลี่ย 6 ปีย้อนละ 50.03% และสินทรัพย์โตเฉลี่ยปีละ 7.56% ลูกหนี้คงเหลือ ณ สิ้นปีบัญชี จำนวน 10,814.63 ล้านบาท หรือคิดเป็น 98.66% ของสินทรัพย์ทั้งหมด และมีการปล่อยเงินกู้เฉลี่ยย้อนหลัง 6 ปี ปีละ 6,158.63 ล้านบาท

1.2 สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด มีที่ตั้งอยู่ที่ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี จดทะเบียนเป็นสหกรณ์เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2503 ก่อตั้งมาแล้วเป็นเวลา 59 ปี มีสมาชิกเริ่มก่อตั้ง จำนวน 489 ราย มีทุนดำเนินงานเริ่มแรก 9,780 บาท ในปี 2560 มีสมาชิกทั้งสิ้น จำนวน 12,481 ราย สินทรัพย์ทั้งสิ้น จำนวน 8,217.45 ล้านบาท ทุนเรือนหุ้น 2,786.75 ล้านบาท มีรายได้จากการดำเนินงาน 421.23 ล้านบาท มีกำไรสุทธิ 72.07 ล้านบาท หรือคิดเป็น 17.11% ของรายได้ มีอัตรากำไรเฉลี่ย 6 ปีย้อนละ 23.46% และสินทรัพย์โตเฉลี่ยปีละ 2.01% ลูกหนี้คงเหลือ ณ สิ้นปีบัญชี

จำนวน 6,148.99 ล้านบาท หรือคิดเป็น 74.83% ของสินทรัพย์ทั้งหมด และมีการปล่อยเงินกู้เฉลี่ย
ย้อนหลัง 6 ปี ปีละ 2,460.12 ล้านบาท

ตารางที่ 2-2 ข้อมูลเบื้องต้นสหกรณ์เป้าหมายกลุ่มครู

รายการ	สหกรณ์ออมทรัพย์ครู สุพรรณบุรี จำกัด	สหกรณ์ออมทรัพย์ครู นนทบุรี จำกัด
ที่ตั้ง	อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
วันที่จดทะเบียน	19 เมษายน 2501	5 มกราคม 2503
อายุ	61	59
สมาชิกเริ่มตั้ง	823	489
ทุนดำเนินงานเริ่มตั้ง	20,610	9,780
ผลการดำเนินงาน ณ ปี 2560		
จำนวนสมาชิก (ราย)	10,388	12,481
สินทรัพย์ (ลบ.)	10,960.80	8,217.45
ทุนเรือนหุ้น (ลบ.)	4,295.61	2,786.75
รายได้ (ลบ.)	613.82	421.23
กำไร (ลบ.)	335.87	72.07
อัตรากำไร	54.72%	17.11%
อัตรากำไรเฉลี่ย 6 ปี	50.03%	23.46%
อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ต่อปี (CARG)	7.56%	2.01%
ลูกหนี้คงเหลือ ณ สิ้นปีบัญชี 2560 (ลบ.)	10,814.63	6,148.99
การให้เงินกู้เฉลี่ย 6 ปี (ลบ.)	6,158.63	2,460.12

ที่มา : เว็บไซต์กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ คำนวณโดยผู้วิจัย

2. สหกรณ์ออมทรัพย์ประเภทตำรวจ

2.1 สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแพร์ จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแพร์ จำกัด มีที่ตั้งอยู่ที่ อำเภอเมืองแพร์ จังหวัดแพร์ จดทะเบียนเป็นสหกรณ์เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2519 ก่อตั้งมาแล้วเป็นเวลา 43 ปี มีสมาชิกเริ่มก่อตั้ง จำนวน 350 ราย มีทุนดำเนินงานเริ่มแรก 18,810 บาท ในปี 2560 มีสมาชิกทั้งสิ้น จำนวน 1,515 ราย สินทรัพย์ทั้งสิ้น จำนวน 1,928.73 ล้านบาท ทุนเรือนหุ้น 830.25 ล้านบาท มีรายได้จากการดำเนินงาน 143.02 ล้านบาท มีกำไรสุทธิ 99.07 ล้านบาท หรือคิดเป็น 69.27% ของรายได้ มีอัตรากำไรเฉลี่ย 6 ปีย้อนละ 65.23% และสินทรัพย์โตเฉลี่ยปีละ 19.00% ลูกหนี้คงเหลือ ณ สิ้นปีบัญชี จำนวน 1,896.69 ล้านบาท หรือคิดเป็น 98.66% ของสินทรัพย์ทั้งหมด และมีการปล่อยเงินกู้เฉลี่ยย้อนหลัง 6 ปี ปีละ 727.07 ล้านบาท

2.2 สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดกาญจนบุรี จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดกาญจนบุรี จำกัด มีที่ตั้งอยู่ที่ อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จดทะเบียนเป็นสหกรณ์เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2519 ก่อตั้งมาแล้วเป็นเวลา 43 ปี ในปี 2560 มีสมาชิกทั้งสิ้น จำนวน 1,980 ราย สินทรัพย์ทั้งสิ้น จำนวน 1,334.29 ล้านบาท ทุนเรือนหุ้น 469.64 ล้านบาท มีรายได้จากการดำเนินงาน 84.44 ล้านบาท มีกำไรสุทธิ 55.81 ล้านบาท หรือคิดเป็น 66.10% ของรายได้ มีอัตรากำไรเฉลี่ย 6 ปีย้อนละ 64.69% และสินทรัพย์โตเฉลี่ยปีละ 11.46% ลูกหนี้คงเหลือ ณ สิ้นปีบัญชี จำนวน 1,285.08 ล้านบาท หรือคิดเป็น 96.31% ของสินทรัพย์ทั้งหมด และมีการปล่อยเงินกู้เฉลี่ยย้อนหลัง 6 ปี ปีละ 502.56 ล้านบาท ตารางที่ 2-3 ข้อมูลเบื้องต้นสหกรณ์เป้าหมายกลุ่มตำรวจ

รายการ	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแพร์ จำกัด	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดกาญจนบุรี จำกัด
ที่ตั้ง	อำเภอเมืองแพร์ จังหวัดแพร์	อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
วันที่จดทะเบียน	27 ธันวาคม 2519	26 พฤศจิกายน 2519
อายุ	43	43
สมาชิกเริ่มตั้ง	350	ไม่มีข้อมูล
ทุนดำเนินงานเริ่มตั้ง	18,810	ไม่มีข้อมูล

ตารางที่ 2-3 ข้อมูลเบื้องต้นสหกรณ์เป้าหมายกลุ่มสำรวจ (ต่อ)

รายการ	สหกรณ์ออมทรัพย์สำรวจ แพร่ จำกัด	สหกรณ์ออมทรัพย์สำรวจจรูร จังหวัดกาญจนบุรี จำกัด
ผลการดำเนินงาน ณ ปี 2560		
จำนวนสมาชิก (ราย)	1,515	1,980
สินทรัพย์ (ลบ.)	1,928.73	1,334.29
ทุนเรือนหุ้น (ลบ.)	830.25	469.64
รายได้ (ลบ.)	143.02	84.44
กำไร (ลบ.)	99.07	55.81
อัตรากำไร	69.27%	66.10%
อัตรากำไรเฉลี่ย 6 ปี	65.23%	64.69%
อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ ต่อปี (CARG)	19.00%	11.46%
ลูกหนี้คงเหลือ ณ สิ้นปีบัญชี 2560 (ลบ.)	1,896.69	1,285.08
การให้เงินกู้เฉลี่ย 6 ปี (ลบ.)	727.07	502.56

ที่มา : เว็บไซต์กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ คำนวณโดยผู้วิจัย

3. สหกรณ์ออมทรัพย์ประเภทสาธารณสุข

3.1 สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ จำกัด มีที่ตั้งอยู่ที่ อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ จัดทะเบียนเป็นสหกรณ์เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2537 ก่อตั้งมาแล้วเป็นเวลา 25 ปี มีสมาชิกเริ่มก่อตั้ง จำนวน 129 ราย มีทุนดำเนินงานเริ่มแรก 91,870 บาท ในปี 2560 มีสมาชิกทั้งสิ้น จำนวน 1,752 ราย สินทรัพย์ทั้งสิ้น จำนวน 3,371.36 ล้านบาท ทุนเรือนหุ้น 830.25 ล้านบาท มีรายได้จากการดำเนินงาน 205.46 ล้านบาท มีกำไรสุทธิ 92.36 ล้านบาท หรือคิดเป็น 44.95% ของรายได้ มีอัตรากำไรเฉลี่ย 6 ปีย้อนละ 47.85% และสินทรัพย์โตเฉลี่ยปีละ 19.52% ลูกหนี้คงเหลือ ณ สิ้นปีบัญชี จำนวน 3,340.89 ล้านบาท หรือคิดเป็น 99.09% ของสินทรัพย์ทั้งหมด และมีการปล่อยเงินกู้เฉลี่ยย้อนหลัง 6 ปี ปีละ 2,604.56 ล้านบาท

3.2 สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จำกัด มีที่ตั้งอยู่ที่ อำเภอเมือง จันทบุรี จังหวัดจันทบุรี จัดทะเบียนเป็นสหกรณ์เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2525 ก่อตั้งมาแล้วเป็นเวลา 37 ปี ในปี 2560 มีสมาชิกทั้งสิ้น จำนวน 2,109 ราย สินทรัพย์ทั้งสิ้น จำนวน 3,822.06 ล้านบาท ทุนเรือนหุ้น 1,442.02 ล้านบาท มีรายได้จากการดำเนินงาน 166.17 ล้านบาท มีกำไรสุทธิ 110.03 ล้านบาท หรือคิดเป็น 66.21% ของรายได้ มีอัตรากำไรเฉลี่ย 6 ปีย้อนละ 64.11% และสินทรัพย์โตเฉลี่ยปีละ 15.81% ลูกหนี้ คงเหลือ ณ สิ้นปี บัญชี จำนวน 1,194.06 ล้านบาท หรือคิดเป็น 31.24% ของสินทรัพย์ทั้งหมด และมีการปล่อยเงินกู้เฉลี่ยย้อนหลัง 6 ปี ปีละ 1,380.26 ล้านบาท ตารางที่ 2-4 ข้อมูลเบื้องต้นสหกรณ์เป้าหมายกลุ่มสาธารณสุข

รายการ	สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข จังหวัดอำนาจเจริญ จำกัด	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาล พระปกเกล้า จำกัด
ที่ตั้ง	อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ	อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัด จันทบุรี
วันที่จดทะเบียน	16 กันยายน 2537	14 เมษายน 2525
อายุ	25	37
สมาชิกเริ่มตั้ง	129	ไม่มีข้อมูล
ทุนดำเนินงานเริ่มตั้ง	91,870	ไม่มีข้อมูล
ผลการดำเนินงาน ณ ปี 2560		
จำนวนสมาชิก (ราย)	1,752	2,109
สินทรัพย์ (ลบ.)	3,371.36	3,822.06
ทุนเรือนหุ้น (ลบ.)	826.00	1,442.02
รายได้ (ลบ.)	205.46	166.17
กำไร (ลบ.)	92.36	110.03
อัตรากำไร	44.95%	66.21%
อัตรากำไรเฉลี่ย 6 ปี	47.85%	64.11%
อัตรากำไรเติบโตของ สินทรัพย์ต่อปี (CARG)	19.52%	15.81%

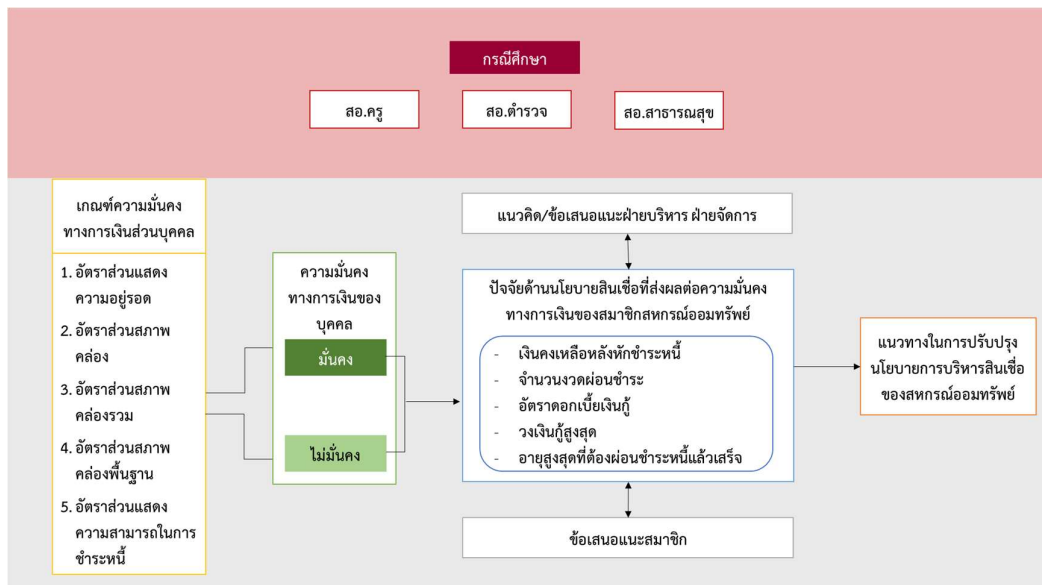
ตารางที่ 2 4 ข้อมูลเบื้องต้นสหกรณ์เป้าหมายกลุ่มสาธารณสุข (ต่อ)

รายการ	สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข จังหวัดอำนาจเจริญ จำกัด	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาล พระปกเกล้า จำกัด
ลูกหนี้คงเหลือ ณ สิ้นปีบัญชี 2560 (ลบ.)	3,340.89	1,194.06
การให้เงินกู้เฉลี่ย 6 ปี (ลบ.)	2,604.56	1,380.26

ที่มา : เว็บไซต์กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ คำนวณโดยผู้วิจัย

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผลการตรวจสอบเอกสารจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาได้ดังแผนภาพที่ 2-1
แผนภาพที่ 2-1 กรอบแนวคิดในการศึกษา



กรอบแนวคิดในการศึกษาเริ่มจากการศึกษาอัตราส่วนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อนำมาจัดกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์เป้าหมายในแต่ละกลุ่มอาชีพ ได้แก่ ครู ตำรวจ และสาธารณสุข ออกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มที่มีความมั่นคงทางการเงินและกลุ่มที่ไม่มีมีความมั่นคงทางการเงิน แล้ววิเคราะห์เชิงปริมาณหาปัจจัยด้านนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สมาชิกคิดว่าส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงิน แล้วนำผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณมาวิเคราะห์ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากฝ่ายบริหารและฝ่ายจัดการของสหกรณ์ และข้อเสนอแนะของสมาชิกเกี่ยวกับการ

กำหนดนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ แล้วนำผลที่ได้ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาสังเคราะห์หาแนวทางการปรับปรุงนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ให้ส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก

สรุป

การศึกษาเพื่อตอบวัตถุประสงค์ด้านความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ ปัจจัยด้านนโยบายสินเชื่อ จนนำไปสู่ข้อสรุปที่เป็นแนวทางในการปรับปรุงนโยบายสินเชื่อให้เอื้อต่อการสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับสมาชิก ต้องอาศัยแนวคิดทฤษฎีหลากหลายแขนงตั้งแต่คำนิยามที่เหมาะสมของความมั่นคงทางการเงิน นโยบายเงินกู้ของสหกรณ์ด้านต่างๆ ปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อการก่อหนี้ของสมาชิก และข้อมูลพื้นฐานของสหกรณ์กรณีตัวอย่างเพื่อให้ผู้วิจัยรู้จักสหกรณ์ที่จะศึกษามากขึ้น รวมไปถึงความเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การบริหารประเทศในระดับต่าง ๆ ช่วยสร้างองค์ความรู้ที่จำเป็นครอบคลุมทุกมิติของการศึกษา ประการสำคัญคือการสร้างกรอบแนวคิดของงานวิจัยเพื่อให้การดำเนินงานวิจัยเป็นระบบและประสบความสำเร็จอย่างมีทิศทาง

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาหลายกรณี (Multiple Case Study) เพื่อศึกษาบริบทที่แตกต่างระหว่างสหกรณ์และเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้เกี่ยวกับความซับซ้อนและความแตกต่างในด้านต่างๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก โดยออกแบบการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Mixed Method) เพื่อลดข้อจำกัดของวิธีการศึกษารูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เพื่อให้สามารถตอบโจทย์การวิจัยได้สมบูรณ์ โดยมีวิธีการศึกษา ดังนี้

การรวบรวมข้อมูล

1. การรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ

1.1 แบบสอบถาม

ผู้วิจัยใช้ Google forms ซึ่งเป็นเครื่องมือในการสร้างแบบสอบถามออนไลน์ เพื่อความสะดวกในการกระจายแบบสอบถามไปยังสมาชิกและได้ข้อมูลจากการตอบกลับที่พร้อมใช้งาน โดยผู้วิจัยได้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มเป้าหมายทุกสหกรณ์ในการส่ง Link และ QR code เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของแต่ละสหกรณ์กระจายแบบสอบถามผ่านเว็บไซต์ของสหกรณ์ และผ่านช่องทางการติดต่อระหว่างสหกรณ์กับสมาชิกทาง Social media อื่น ๆ เช่น Facebook และ Line กลุ่มสมาชิกสหกรณ์ โดยสมาชิกสามารถตอบแบบสอบถามได้จากคอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์มือถือ

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิก เป็นการเก็บข้อมูลทั่วไปของสมาชิกเพื่อเก็บข้อมูลคุณลักษณะของสมาชิกแต่ละรายที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเงิน ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ/ตำแหน่งงาน อายุการทำงาน จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต้องเลี้ยงดู

ส่วนที่ 2 รายได้ ค่าใช้จ่าย และภาระหนี้สิน เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ความสามารถในการหารายได้ และค่าใช้จ่ายของสมาชิก รวมไปถึงภาระหนี้สินคงเหลือ ณ ปัจจุบัน ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ความมั่นคงทางการเงินส่วนบุคคลของสมาชิกตามหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ โดยส่วนที่ 2 จัดเก็บข้อมูลรายได้จากอาชีพหลัก และรายได้จากอาชีพเสริม ค่าใช้จ่ายต่อเดือน หนี้สินคงเหลือทั้งสิ้น และหนี้สินที่ต้องชำระในแต่ละเดือน

ส่วนที่ 3 การเก็บออมและทรัพย์สินของสมาชิก เป็นการเก็บข้อมูลเงินสด เงินฝากธนาคาร หรือเงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สามารถถอนได้ทันที เพื่อวิเคราะห์สภาพคล่องและความสามารถในการใช้จ่ายกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน รวมไปถึงการวิเคราะห์ข้อมูลในลงทุนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และสินทรัพย์ทั้งหมดของสมาชิกแต่ละราย

ส่วนที่ 4 ความมั่นคงทางการเงิน และนโยบายการให้เงินกู้ของสหกรณ์ เป็นการเก็บข้อมูลความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับนโยบายการให้สินเชื่อของสหกรณ์ที่สังกัดว่าแต่ละนโยบายที่สหกรณ์กำหนดนั้นมีความเหมาะสม เช่น เงินคงเหลือหลังการหักชำระหนี้ วงเงินกู้ยืมสูงสุด อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ จำนวนงวดการผ่อนชำระหนี้ ฯลฯ เป็นต้น รวมไปถึงการให้สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ผู้ตอบแบบสอบถามเรียงลำดับนโยบายที่สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ให้ความสำคัญ นอกจากนี้ยังมีการสำรวจข้อมูลความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ว่าสถานะปัจจุบันผู้ตอบแบบสอบถามนั้นคิดว่าตัวเองมีความมั่นคงทางการเงินหรือไม่ เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดไปใช้ในการประมวลผลแบบ Logistic Regression

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ในการออกแบบนโยบายสินเชื่อที่จะช่วยส่งเสริมความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกโดยแบ่งออกเป็นเงินกู้ฉุกเฉิน เงินกู้สามัญแบบใช้บุคคลค้ำประกัน และเงินกู้พิเศษหรือสามัญที่ใช้สินทรัพย์ค้ำประกันหรือการกู้เพื่อซื้อบ้านหรือเคหะสถาน โดยสำรวจความคิดเห็นของสมาชิกในหัวข้อวงเงินกู้ยืมสูงสุด จำนวนงวดที่ให้ผ่อนชำระ เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ อายุที่ต้องชำระให้แล้วเสร็จ และร้อยละของหนี้ที่ต้องชำระต่อยอดเงินกู้ เพื่อใช้ในการประมวลผลนโยบายเงินให้กู้ที่เหมาะสมในมุมมองของผู้ตอบแบบสอบถาม

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากการตรวจสอบเอกสารในบทที่ 2 ผู้วิจัยใช้แนวคิดด้านความมั่นคงทางการเงินส่วนบุคคล ด้านนโยบายการให้สินเชื่อ รวมถึงปัจจัยส่วนบุคคลเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

2. ร่างข้อคำถามใน Google Forms โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วนข้างต้น

3. ทดสอบแบบสอบถามโดยส่งให้ข้าราชการที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ลองตอบเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของข้อคำถาม จำนวน 20 ราย และลองทดสอบข้อมูล

4. ปรับแก้ข้อคำถามตามข้อสังเกตและ Feedback ที่ได้รับ

5. นำแบบสอบถามไปใช้โดยส่ง Link และ QR code ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานของสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มเป้าหมาย

1.2 แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายบริหารสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์เป้าหมาย แต่ละแห่ง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่กำหนดคำถามปลายเปิดเพื่อให้การสัมภาษณ์มีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในการสัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตามความเหมาะสม โดยผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ฝ่ายบริหารในฐานะผู้กำหนดนโยบายสินเชื่อ และฝ่ายจัดการ ในฐานะผู้ดำเนินการตามนโยบาย โดยประสานงานผ่านสำนักงานสหกรณ์จังหวัดที่รับผิดชอบสหกรณ์ออมทรัพย์เป้าหมายให้อำนวยความสะดวกในการนัดหมายคณะกรรมการสหกรณ์ และผู้จัดการสหกรณ์ตามความสะดวก โดยขอความอนุเคราะห์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านนโยบายบริหารสินเชื่อจากฝ่ายบริหาร อย่างน้อย 1 คน และจากฝ่ายจัดการอย่างน้อย 1 คน โดยใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 1.5 ชั่วโมง โดยเป็นการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Group interview) โดยสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนพร้อมกันด้วยคำถามเดียวกันเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็น ในประเด็นที่ต้องการครอบคลุมทั้งในมุมมองของทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายจัดการ และทำการบันทึกข้อมูลด้วยการจดบันทึกเพียงอย่างเดียวเนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่สะดวกจะให้บันทึกเสียง ผู้วิจัยจึงให้ทีมวิจัยช่วยจดบันทึกแล้วนำมาตรวจสอบและแลกเปลี่ยนเพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนที่สุด

ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้วิจัยใช้แนวคิดด้านอุปทานสินเชื่อในการออกแบบแบบสัมภาษณ์ด้านการกำหนดนโยบายบริหารสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ ประกอบด้วยปัจจัยด้านอุปทานที่เป็นนโยบายการให้สินเชื่อ และการกำหนดนโยบายสินเชื่อ
2. ร่างข้อคำถามโดยคำนึงถึงความราบรื่นในการให้ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยแบ่งคำถามออกเป็น 3 หมวด ได้แก่
 - ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านอุปทานในการให้สินเชื่อ
 - ส่วนที่ 2 การกำหนดนโยบายสินเชื่อ
 - ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นส่วนตัวต่อการนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์
 และข้อแนะนำ
3. ขอความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญกรมส่งเสริมสหกรณ์เพื่อตรวจสอบลักษณะข้อคำถามให้มีความชัดเจนไม่คลุมเครืออ่านแล้วเกิดความเข้าใจตรงกัน ไม่ต้องตีความ และขอคำแนะนำในการปรับเปลี่ยนสำนวนภาษาให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น
4. ปรับปรุงแก้ไขผู้วิจัยได้แก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแบบสัมภาษณ์ไปใช้

2. การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ

เอกสารหลักที่ผู้วิจัยรวบรวมเพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ รายงานกิจการ 3 ปี ย้อนหลัง (พ.ศ. 2558 ถึง 2560) และระเบียบการให้สินเชื่อที่ใช้อยู่ในปัจจุบันของสหกรณ์ออมทรัพย์ เป้าหมายแต่ละแห่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษานี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก คือ 1) ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์เชิงปริมาณ 2) การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงนโยบายการให้เงินกู้ของสหกรณ์ที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ 3) ข้อเสนอแนะจากสมาชิกต่อนโยบายการให้เงินกู้ของสหกรณ์

1.1 การสุ่มตัวอย่างและขนาดกลุ่มตัวอย่าง

สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ในแต่ละกลุ่มจะถูกสุ่มโดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เป็นสมาชิกรายใดก็ได้ที่ยินดีและสามารถให้ข้อมูลได้ เพื่อให้ขนาดตัวอย่างตามที่ต้องการ โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของเครซีและมอร์แกนแทนการใช้ตารางสำเร็จรูปเนื่องจากทราบขนาดของประชากร โดยมีสูตรดังนี้

$$n = \frac{X^2 N p (1 - p)}{e^2 (N - 1) + (X^2 p (1 - p))}$$

โดยที่ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

X^2 = ค่าไคสแควร์ที่ df เท่ากับ 1 ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

$$(X^2 = 3.841)$$

p = สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร (กำหนด p = 0.5)

สรุปขนาดตัวอย่างเมื่อกำหนดด้วยสูตรของเครซีและมอร์แกน ดังนี้

ตารางที่ 3-1 ขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละสหกรณ์ออมทรัพย์กรณีศึกษา

สหกรณ์ออมทรัพย์กรณีศึกษา	ขนาดประชากร (คน) ณ ปี 2560	ขนาดกลุ่ม ตัวอย่าง (คน)
สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด จ.สุพรรณบุรี	10,388	370
สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด จ.นนทบุรี	12,481	373
สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแพร่ จำกัด จ.แพร่	1,515	307
สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดกาญจนบุรี จำกัด จ.กาญจนบุรี	1,980	322
สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ จำกัด จ.อำนาจเจริญ	1,752	315
สหกรณ์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จำกัด จ.จันทบุรี	2,109	325

1.2 การประเมินความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์

ตามที่คุณวิจัยได้นิยามความมั่นคงทางการเงินส่วนบุคคล คือ การมีเงินเพียงพอต่อการดำรงชีวิต โดยสามารถชำระหนี้สินได้ รวมถึงมีเงินสำรองใช้จ่ายกรณีฉุกเฉิน เมื่อมาเปรียบเทียบกับอัตราส่วนทางการเงินทั้ง 5 อัตราส่วนพบว่า อัตราส่วนที่สำคัญและสามารถบ่งชี้ถึงความมั่นคงทางการเงินตามคำนิยามได้มี 3 อัตราส่วน คือ

1. อัตราส่วนแสดงความปลอดภัย ซึ่งแสดงถึงความเพียงพอของรายได้ที่มีต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดโดยเฉลี่ย
2. อัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน แสดงถึงเงินออมหรือเงินที่สามารถนำมาใช้ในกรณีฉุกเฉินได้
3. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการชำระหนี้ แสดงถึงความสามารถในการหารายได้เทียบกับจำนวนหนี้ที่ต้องชำระ

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้มีการวิเคราะห์อัตราส่วนต่างๆ แล้วพบว่าอัตราส่วนแสดงความปลอดภัยและอัตราส่วนแสดงความสามารถในการชำระหนี้มีข้อจำกัดบางประการ คือ

1. อัตราส่วนแสดงความปลอดภัยนั้นไม่สามารถแสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้จากรายได้ที่เหลือจากรายจ่ายได้
2. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการชำระหนี้ไม่สามารถสะท้อนความเพียงพอของค่าใช้จ่ายหลังจากหักชำระหนี้แล้ว

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ประยุกต์อัตราส่วนทางการเงินเพื่อให้สามารถใช้เป็นอัตราส่วนที่สะท้อนความปลอดภัยของผู้ตอบแบบสอบถามได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนแสดงความอยู่รอด} = \frac{\text{รายได้รวมทั้งสิ้นต่อเดือน}}{(\text{ค่าใช้จ่ายต่อเดือนโดยเฉลี่ย} + \text{หนี้สินที่ต้องชำระต่อเดือน})}$$

อัตราส่วนแสดงความอยู่รอดที่ผู้วิจัยเสนอนี้แสดงถึงความสามารถในการหารายได้เพื่อให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายรวมไปถึงภาระหนี้สินในแต่ละเดือนได้

กรณีที่อัตราส่วนมีค่า มากกว่า 1 หมายถึง สมาชิกผู้ตอบแบบสอบถามมีความสามารถในการชำระหนี้รวมไปถึงรายได้คงเหลือจากการชำระหนี้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายประจำเดือน ดังนั้นอัตราส่วนนี้ยิ่งมีค่ามากแสดงถึงเพียงพอต่อการดำรงชีวิต รวมไปถึงเงินส่วนเหลือที่สามารถนำไปลงทุน เก็บออม หรือใช้จ่ายเพื่อคุณภาพชีวิตของผู้ตอบแบบได้

กรณีที่อัตราส่วนมีค่า เท่ากับ 1 หมายถึง สมาชิกผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้รวมเท่ากับค่าใช้จ่ายและภาระหนี้สินที่ต้องชำระ

กรณีอัตราส่วนมีค่า น้อยกว่า 1 หมายถึง สมาชิกผู้ตอบแบบสอบถามมีความสามารถในการหารายได้ได้น้อยกว่าภาระหนี้สินและค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน ซึ่งหมายถึงเมื่อจ่ายชำระหนี้แล้วผู้ตอบแบบสอบถามรายนี้มีรายได้คงเหลือไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายต่อเดือน แสดงถึงโอกาสในการกู้ยืมเงินเพิ่มเติมและความไม่รายได้ที่ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

จากนิยามอีกส่วนหนึ่งคือมีเงินสำรองใช้จ่ายกรณีฉุกเฉิน ผู้วิจัยเลือกใช้อัตราสภาพคล่องพื้นฐานในการสะท้อนสภาพคล่องที่สามารถนำมาใช้จ่ายได้ในระยะสั้น ซึ่งตามข้อเสนอแนะให้อัตราส่วนนี้ 3 – 6 เท่า ในเบื้องต้นผู้วิจัยใช้เกณฑ์ 3 เท่าเป็นตัวกำหนด

$$\text{อัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน} = \frac{(\text{รายได้รวมทั้งสิ้นต่อเดือน} + \text{เงินออมและเงินลงทุนที่สามารถนำมาใช้ได้ทันที})}{(\text{ค่าใช้จ่ายต่อเดือนโดยเฉลี่ย} + \text{หนี้สินที่ต้องชำระต่อเดือน})}$$

ในส่วนของอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์นั้น เนื่องจากการประเมินมูลค่าสินทรัพย์ของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคนมีมุมมองที่ต่างกัน ดังนั้นข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามอาจมีข้อจำกัดในการประเมินผล

อัตราส่วนทางการเงินส่วนบุคคลทั้ง 2 อัตราส่วนที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสะท้อนและครอบคลุมค่านิยมความมั่นคงทางการเงินตามนิยามของผู้วิจัยได้ จึงใช้อัตราส่วนทั้ง 2 เป็นเกณฑ์การประเมินความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกผู้ตอบแบบสอบถาม โดยคำนวณหาค่าของอัตราส่วนว่ามีค่าเป็นไปตามแนวคิดอัตราส่วนความมั่นคงทางการเงินส่วนบุคคลหรือไม่ แล้วกำหนดค่าคะแนนตามผลที่คำนวณได้ ดังนี้

กรณีที่อัตราส่วนแสดงความอยู่รอด	มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 1	มีค่าคะแนน เท่ากับ 1
กรณีที่อัตราส่วนแสดงความอยู่รอด	มีค่าน้อยกว่า 1	มีค่าคะแนน เท่ากับ 0
กรณีอัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน	มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 3	มีค่าคะแนน เท่ากับ 1

กรณีอัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน มีค่าน้อยกว่า 3 มีค่าคะแนน เท่ากับ 0 ดังนั้นช่วงคะแนนที่เป็นไปได้ในการประเมินความมั่นคงทางการเงิน คือ คะแนนระหว่าง 0 – 2 โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้คะแนนเท่ากับ 2 หมายความว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต โดยสามารถชำระหนี้สินได้ รวมถึงมีเงินสำรองใช้จ่ายกรณีฉุกเฉิน หรือหมายความว่ามีความมั่นคงทางการเงิน ขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีค่าคะแนน 1 หมายถึงผู้ตอบแบบสอบถามมีเงินเพียงพอต่อการดำรงชีวิตโดยชำระหนี้สินได้ หรือ มีเงินสำรองใช้จ่ายกรณีฉุกเฉิน กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือหมายความว่า มีรายได้อยู่รอดได้ แต่ยังไม่มีความมั่นคงทางการเงิน และกรณีที่ได้คะแนน 0 หมายความว่าผู้ตอบแบบสอบถามนั้นไม่มีความมั่นคงทางการเงิน

1.3 การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงนโยบายการให้เงินกู้ของสหกรณ์ที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์

สมการ regression คือ สมการที่ใช้เพื่อการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของแปรที่สนใจกับผลลัพธ์ว่ามีความสัมพันธ์กันรูปแบบใดหรือมีความสัมพันธ์มากหรือน้อยกับผลลัพธ์ โดยรูปแบบเบื้องต้น คือ

$$y = \beta_0 + \beta_1 x_1 + \dots + \beta_p x_p$$

จากสมการจะเห็นได้ว่า เราสามารถหาผลลัพธ์หรือ y ได้ ถ้าเรามีข้อมูล x_p และ β_p เช่นเดียวกันกรณีที่มีข้อมูล y และ x_p นั้น เราก็จะสามารถหาสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ หรือค่า β_p ได้ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการสร้างสมการในการพยากรณ์ค่า y ในกรณีที่มีข้อมูล x_p เพิ่มเติม Logistic Regression เป็นรูปแบบหนึ่งของสมการ Regression แต่มีความแตกต่างกับสมการ Regression ปกติตรงที่ค่า y จะมีค่าเพียง 2 ค่าเท่านั้น (binary) เช่น ใช่หรือไม่ใช่ ถูกหรือผิด เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย โดยจะใช้ค่า 0 และ 1 แทนผลลัพธ์นั้น ๆ จากสมการ Logistic Regression

$$P_y = \frac{e^{\beta_0 + \beta_1 x_1 + \dots + \beta_p x_p}}{1 + e^{\beta_0 + \beta_1 x_1 + \dots + \beta_p x_p}}$$

โดยที่

P_y คือ ความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ที่สนใจ ในที่นี้คือการที่สมาชิกตอบว่านโยบายสินเชื่อของสหกรณ์มีผลต่อความมั่นคงทางการเงิน

e คือ 2.71828

β คือ ค่าสัมประสิทธิ์

$x_1 \dots x_p$ คือ ตัวแปรที่สนใจ

ค่าของ P_y จะถูกกำหนดด้วยคำถามในแบบสอบถาม “ในภาพรวมท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่านโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ช่วยให้ท่านมีมั่นคงทางการเงิน” กรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าเห็นด้วย ผลลัพธ์ของสมการจะมีค่าเท่ากับ 1 ขณะที่กรณีที่ตอบว่าไม่เห็นด้วย ผลลัพธ์ของสมการจะมีค่าเท่ากับ 0 ขณะที่ตัวแปรที่ผู้วิจัยสนใจเพื่อใช้ในการประมวลผลประกอบด้วย คือ เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ (x_1) วงเงินให้กู้ยืมสูงสุด (x_2) อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ (x_3) จำนวนงวดการผ่อนชำระหนี้ (x_4) อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จ (x_5) โดยมีตัวแปรที่สนใจรวมทั้งสิ้น 5 ตัวแปร

ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามส่วนที่ 4 ซึ่งเป็นการให้สมาชิกสหกรณ์ประเมินระดับความคิดเห็นนโยบายการให้เงินกู้ของสหกรณ์ว่าสามารถช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก ระดับความคิดเห็นจะถูกใช้ในการแปรผลแทนค่าคะแนนของแต่ละนโยบาย โดยแบ่งความคิดเห็นออกเป็น 4 ระดับ คือ

ระดับ 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ระดับ 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วย

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

หลังจากประมวลผลเรียบร้อยแล้ว จะทำให้ได้สมการการพยากรณ์ความน่าจะเป็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามว่าเห็นด้วยกับนโยบายการให้สินเชื่อของสหกรณ์ช่วยสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับสมาชิก ทั้งนี้สมการจะสามารถแสดงความสัมพันธ์ของแต่ละตัวแปรผ่านค่า β ซึ่งสามารถแปรผลได้ใน 2 มิติคือกรณีที่ β มีค่ามากแสดงถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรนั้นมีผลกระทบมากต่อการเห็นด้วยว่านโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงิน และเครื่องหมายด้านหน้าของ β แสดงถึงความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ขณะที่กรณีเครื่องหมายหน้า β เป็นลบ แสดงถึงความสัมพันธ์มีทิศทางตรงกันข้ามกับผลลัพธ์

สมการการพยากรณ์หลังจากการประมวลผลจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพยากรณ์ว่าสมาชิกมีความเห็นด้วยหรือไม่กับนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ผ่านค่า P_y โดยค่า P_y จากสมการจะมีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 ผลลัพธ์ที่ให้ค่าที่ใกล้ 1 หมายถึง โอกาสที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับนโยบายสินเชื่อที่ช่วยสร้างความมั่นคงทางการเงิน ขณะที่ผลลัพธ์มีค่าใกล้ 0 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เห็นด้วยกับนโยบายสินเชื่อที่ช่วยสร้างความมั่นคงทางการเงิน

ในการแปลผลสมการ Logistic Regression นอกจากการแปลผลจากค่า β การแปลผลค่าจากค่า Odd Ratio (OR) ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่เป็นที่นิยม เนื่องจากง่ายต่อการเข้าใจมากกว่า ซึ่งค่า OR จะแปรผันตามค่า β ของแต่ละตัวแปร

Odd Ratio (OR) หรือ $\exp(b)$ คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงของความน่าจะเป็นหรือโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ที่สนใจ เมื่อตัวแปรอิสระเปลี่ยนไปหนึ่งหน่วย เช่น กรณีที่ OR ของตัวแปรที่เรื่องงดการชำระหนี้สูงสุดมีค่า = 1.5 หมายถึง โอกาสที่สมาชิกจะเห็นด้วยว่านโยบายของสหกรณ์เรื่องการกำหนดงดการชำระหนี้สูงสุดเพิ่มขึ้น 1.5 เท่า เมื่อระดับความเห็นด้วยของสมาชิกเพิ่มขึ้น 1 หน่วย

การศึกษานี้จะสร้างสมการการพยากรณ์ของแต่ละสหกรณ์จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 กลุ่ม เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบการให้ความสำคัญของแต่ละตัวแปรของแต่ละกลุ่มตัวอย่างได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นระหว่างกลุ่มที่มีหนี้เฉลี่ยต่อรายสูงและกลุ่มที่มีหนี้เฉลี่ยต่อรายต่ำ และสามารถนำไปใช้ในการวางแผนทางเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินของกลุ่มตัวอย่างได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์เพื่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก

ในส่วนนี้จะเป็นการประมวลข้อเสนอแนะของสมาชิกสหกรณ์ในแต่ละประเภท เพื่อสรุปผลความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการให้กู้ของสหกรณ์ที่จะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับสมาชิก รวมไปถึงการสรุปผลควบคู่กับการศึกษาและประเมินผลในรูปแบบอื่นๆ เพื่อให้ผลของการศึกษาครั้งนี้สามารถใช้ในการแนะนำแนวทางการให้เงินกู้ของสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการประเมินผล

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ฝ่ายบริหาร ฝ่ายจัดการของสหกรณ์ออมทรัพย์ และข้อเสนอแนะของสมาชิก ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาระเบียบการให้กู้ของแต่ละสหกรณ์ ซึ่งได้สรุปเปรียบเทียบแยกรายกลุ่มไว้ข้างทำยนี้ เพื่อให้ได้แนวทางที่เหมาะสมในการปรับปรุงนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ให้ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับสมาชิกสหกรณ์มากที่สุด

2.1 การศึกษานโยบายบริหารสินเชื่อสหกรณ์เป้าหมาย

ผู้วิจัยศึกษานโยบายการบริหารสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์เป้าหมายจากระเบียบการให้กู้ของแต่ละสหกรณ์ และสรุปเปรียบเทียบตามกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์เป้าหมาย โดยแบ่งตามประเภทการให้กู้ได้ดังนี้

2.1.1 สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มครู

ตารางที่ 3-2 สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มครู: ประเภทกู้ฉุกเฉิน

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด
เงินยืมทั่วไป	เงินยืมทั่วไป - ข้าราชการ: กู้วันเข้าได้เมื่อชำระหนี้สัญญาเก่ามาแล้ว 12 งวด - พนักงานราชการ อัตราจ้าง ครู รร.เอกชน: กู้วันเข้าได้เมื่อชำระหนี้สัญญาเก่ามาแล้ว 3 งวด
เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้	เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ - ไม่ต่ำกว่า 3,000 บาท
วงเงินกู้ 1. เป็นสมาชิกก่อน 28 สิงหาคม 2558 - เงินเดือน < 20,000 กู้ได้ไม่เกิน 200,000 บาท - เงินเดือน 20,001 - 30,000 กู้ได้ไม่เกิน 300,000 บาท - เงินเดือน 30,001 ขึ้นไป กู้ได้ไม่เกิน 400,000 บาท 2. เป็นสมาชิกตั้งแต่ 28 สิงหาคม 2558 - เงินเดือน < 20,000 กู้ได้ไม่เกิน 100,000 บาท - เงินเดือน 20,001 - 30,000 กู้ได้ไม่เกิน 150,000 บาท - เงินเดือน 30,001 ขึ้นไป กู้ได้ไม่เกิน 300,000 บาท 3. เป็นสมาชิกตั้งแต่ 1 มิถุนายน 2560 - กู้ได้ไม่เกิน 100,000 บาท	วงเงินกู้ ข้าราชการ 1. ระบบปกติ - ไม่เกิน 2 เท่าของเงินเดือน แต่ไม่เกิน 1 แสนบาท 2. ระบบกระแสรายวัน - ไม่เกิน 5 แสนบาท พนักงานราชการ อัตราจ้าง ครู รร.เอกชน - กู้ระบบปกติไม่เกิน 1.5 เท่าของเงินเดือน แต่ไม่เกิน 30,000 บาท

ตารางที่ 3 2 สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มครู: ประเภทผู้กู้เงิน (ต่อ)

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด
<p>จำนวนงวด</p> <p>1. เป็นสมาชิกก่อน/หลัง 28 สิงหาคม 2558</p> <p>- 50 งวด</p> <p>2. เป็นสมาชิกตั้งแต่ 1 มิถุนายน 2560</p> <p>- 12 งวด</p>	<p>จำนวนงวด</p> <p>- ข้าราชการ: ไม่เกิน 20 งวด</p> <p>- พนักงานราชการ อัตราจ้าง ครู รร.เอกชน: ไม่เกิน 10 งวด</p>
<p>หลักประกัน</p> <p>- ผู้ค้ำประกันที่เป็นข้าราชการ หรือสมาชิก เทียบเท่าข้าราชการจำนวนตามวงเงินที่ระบุในระเบียบ</p>	<p>หลักประกัน</p> <p>- ไม่ต้องมีหลักประกัน</p>

ตารางที่ 3-3 นโยบายสินเชื่อสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด				
กู้สามัญทุนเรือนหุ้น	กู้สามัญบุคคลค่าประกัน	กู้สามัญหลักทรัพย์ค่าประกัน	กู้สามัญหลักทรัพย์และบุคคลค่าประกัน	กู้สามัญสิทธิสงเคราะห์ศพ
ไม่ต้องมีหลักประกันค่าประกันเงินกู้		- สหกรณ์คิดมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ไม่เกินร้อยละ 80 ของราคาประเมินทางราชการ		ใช้บุคคลค่าประกัน
วงเงินกู้ - ไม่เกินร้อยละ 90 ของหุ้นที่มีอยู่ในสหกรณ์	วงเงินกู้ เป็นสมาชิกก่อน 28 สิงหาคม 2558 1. ข้าราชการ/ข้าราชการบำนาญ ไม่เกิน 70 เท่าของเงินเดือน แต่ไม่เกิน 3 ลบ. กรณีมีวงเงินกู้ 3 ลบ. อยู่ก่อนแล้วให้ปรับลด ตั้งแต่ 1 พ.ย. 60 ดังนี้	วงเงินกู้ - ไม่เกิน 200 เท่าของเงินเดือน และไม่เกิน 5 ลบ. - กู้เกินได้หากมีรายได้รายเดือนพอให้หัก ณ ที่จ่าย และหลักประกันมีมูลค่ามากพอ	วงเงินกู้ - ไม่เกิน 70 เท่าของเงินเดือน และไม่เกิน 3 ลบ.	วงเงินกู้ - ไม่เกินสิทธิที่สมาชิกได้รับจากกองทุนสงเคราะห์ศพ

ตารางที่ 3-3 นโยบายสินเชื่อสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด (ต่อ)

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด				
ผู้สามัญหลักทรัพย์ค้ำประกัน	ผู้สามัญหลักทรัพย์ค้ำประกัน	ผู้สามัญหลักทรัพย์ค้ำประกัน	ผู้สามัญหลักทรัพย์ค้ำประกัน	ผู้สามัญหลักทรัพย์ค้ำประกัน
	<ul style="list-style-type: none"> - กู้ครั้งที่ 1 กู้ได้เท่าวงเงินกู้เดิม - กู้ครั้งที่ 2 ลดวงเงินกู้จากครั้งก่อน 5% - กู้ครั้งที่ 3 ลดวงเงินกู้จากครั้งก่อน 10% - กู้ครั้งที่ 4 กู้ได้ตามระเบียบ <p>2. ลูกจ้างประจำ จนท.สหกรณ์ กู้ได้ไม่เกิน 70 เท่าของเงินเดือน แต่ไม่เกิน 1.5 ลบ. เป็นสมาชิกหลัง 28 สิงหาคม 2558</p> <p>1. ข้าราชการ กู้ได้ไม่เกิน 2 ลบ. ตามเงื่อนไข</p>			

ตารางที่ 3-3 นโยบายสินเชื่อสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด (ต่อ)

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด				
ผู้สามัญหลักทรัพย์ค้ำประกัน	ผู้สามัญหลักทรัพย์ค้ำประกัน	ผู้สามัญหลักทรัพย์ค้ำประกัน	ผู้สามัญหลักทรัพย์ค้ำประกัน	ผู้สามัญหลักทรัพย์ค้ำประกัน
	- อายุการเป็นสมาชิก <5 ปี ไม่เกิน 40 เท่าของเงินเดือน - อายุการเป็นสมาชิก >5 ปี ไม่เกิน 60 เท่าของเงินเดือน 2. ลูกจ้างประจำและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ กู้ได้ไม่เกิน 1 ลบ. ตามเงื่อนไข - อายุการเป็นสมาชิก <5 ปี ไม่เกิน 40 เท่าของเงินเดือน - อายุการเป็นสมาชิก >5 ปี ไม่เกิน 60 เท่าของเงินเดือน เป็นสมาชิกตั้งแต่ 1 มิถุนายน 2560			

ตารางที่ 3-3 นโยบายสินเชื่อสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด (ต่อ)

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด				
กู้สามัญหลักทรัพย์ค้ำประกัน	กู้สามัญหลักทรัพย์ค้ำประกัน	กู้สามัญหลักทรัพย์ค้ำประกัน	กู้สามัญหลักทรัพย์ค้ำประกัน	กู้สามัญหลักทรัพย์ค้ำประกัน
	กู้ได้ไม่เกิน 2 ลบ. + เงินเหลือจากหักไม่น้อยกว่าร้อยละ 30			
จำนวนงวด - 240 งวด	จำนวนงวด - 240 งวด	จำนวนงวด - 300 งวด	จำนวนงวด - 240 งวด	จำนวนงวด - 180 งวด
	มีหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของวงเงินกู้	มีหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของวงเงินกู้ (หากหุ้นไม่ถึงสหกรณ์หักเงินกู้เป็นหุ้นให้ครบได้)	มีหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของวงเงินกู้	

สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มครู: ประเภทผู้สามัญ

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี

เงื่อนไขทั่วไป

1. ต้องมีหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของจำนวนเงินกู้
2. กู้วนซ้ำได้เมื่อชำระหนี้สัญญาเก่ามาแล้ว 12 งวด

วงเงินกู้

1. ไม่เกิน 24 เท่าของเงินเดือนรวมค่าหุ้น และมีหลักเกณฑ์แบ่งตามอายุการเป็นสมาชิก

6 เดือน – 1 ปี	ไม่เกิน 3	แสนบาท
1 – 5 ปี	ไม่เกิน 5	แสนบาท
5 – 7 ปี	ไม่เกิน 7	แสนบาท
7 – 9 ปี	ไม่เกิน 1	ล้านบาท
9 – 11 ปี	ไม่เกิน 1.5	ล้านบาท
11 ปีขึ้นไป	ไม่เกิน 2	ล้านบาท
2. หรือไม่เกินร้อยละ 95 ของค่าหุ้นหรือเงินฝากสหกรณ์ แต่ไม่เกิน 2 ล้านบาท

จำนวนงวด

ไม่เกิน 300 งวด ชำระหนี้แล้วเสร็จไม่เกินอายุ 80 ปี

เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้

ไม่ต่ำกว่า 3,000 บาท

หลักประกัน

1. บุคคลค้ำประกันตั้งแต่ 2 – 8 คน ตามวงเงินกู้
2. สมาชิก 1 คนค้ำประกันได้ไม่เกิน 11 สัญญา หรือ
3. พันธบัตรรัฐบาลหรือเอกสารการฝากเงินในสหกรณ์ ค้ำประกันไม่เกิน ร้อยละ 95 ของค่าหลักทรัพย์นั้น

สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มครู: ประเภทผู้พิเศษ

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด

มีนโยบายการให้สินเชื่อเงินกู้พิเศษ 2 ทั้งแบบระยะสั้นและระยะยาว สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 3-4 กู้พิเศษระยะสั้น

การรักษาพยาบาล	ทัศนศึกษา/ศึกษาดูงาน	ซื้ออาวุธปืน
เงื่อนไขทั่วไป - เป็นสมาชิกไม่น้อยกว่า 12 เดือน - บุคคลค้ำประกัน (ตามระเบียบ)	เงื่อนไขทั่วไป - เป็นสมาชิกไม่น้อยกว่า 12 เดือน - บุคคลค้ำประกัน 1 คน	เงื่อนไขทั่วไป - เป็นสมาชิกไม่น้อยกว่า 12 เดือน - บุคคลค้ำประกัน 1 คน
วงเงิน - กรณีไม่พักค้าง วงเงินเท่ากับ ส่วนเกินที่ต้องจ่ายเอง - กรณีพักค้าง กู้ได้วันละ 10,000 รวมแล้วไม่เกิน 300,000	วงเงิน - ในประเทศ 10,000 - เอเชีย 30,000 - ยุโรป/อเมริกา 50,000	วงเงิน - เท่าราคาอาวุธปืน แต่ไม่เกิน 150,000
จำนวนงวด - 60 งวด	จำนวนงวด - 24 งวด	จำนวนงวด - 36 งวด
		สหกรณ์ชำระค่าอาวุธปืนให้ ผู้ขายโดยตรง

ตารางที่ 3-5 กู้พิเศษระยะยาว

ประกอบอาชีพเสริม	การศึกษา	พัฒนาชีวิต (วิทยฐานะ/เงิน ตำแหน่ง)
เงื่อนไขทั่วไป - บุคคลค้ำประกัน - กู้วันได้เมื่อชำระหนี้อย่างน้อย กึ่งหนึ่งของสัญญาเดิม - ผู้บังคับบัญชาลงนามรับรอง	เงื่อนไขทั่วไป - บุคคลค้ำประกัน 1 คนต่อ 200,000 - จ่ายเงินเป็นงวดตาม แผนการเรียน	เงื่อนไขทั่วไป - บุคคลค้ำประกัน 2 คน
วงเงิน - ไม่เกิน 200,000	วงเงิน - ป.ตรี 2 ปี ไม่เกิน 100,000 - ป.ตรี 4 ปี ไม่เกิน 200,000 - ป.โท ไม่เกิน 300,000 - ป.เอก ไม่เกิน 500,000	วงเงิน - เงินวิทยฐานะ 3,500 กู้ได้ 200,000 - เงินวิทยฐานะ 5,600 ขึ้นไป กู้ได้ 400,000

ตารางที่ 3-5 กู้พิเศษระยะยาว (ต่อ)

ประกอบอาชีพเสริม	การศึกษา	พัฒนาชีวิต (วิทยฐานะ/เงินเดือน)
	- ใบประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครู ไม่เกิน 50,000 *ทุกหลักสูตรให้เท่ากับจำนวนเงินที่ต้องจ่ายจริง	
จำนวนงวด - 60 งวด	จำนวนงวด - 120 งวด (หลังจากจบการศึกษา)	จำนวนงวด - 120 งวด (ชำระหนี้ให้แล้วเสร็จไม่เกินอายุ 59 ปี)

ตารางที่ 3-6 สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มครู: ประเภทกู้พิเศษ

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด	
การเคหะสงเคราะห์	การอันจำเป็นอื่น
เงื่อนไขทั่วไป - ไม่มีหนี้สินกู้สามัญ - กู้ใหม่ได้เมื่อชำระหนี้มาแล้วไม่น้อยกว่า 12 งวด	
วงเงินกู้ ไม่เกิน 5 ล้านบาท	วงเงินกู้ ไม่เกิน 5 ล้านบาท
งวดชำระ - กรณีผ่อนชำระแบบสหกรณ์: ไม่เกิน 360 งวด ชำระให้แล้วเสร็จภายในอายุไม่เกิน 80 ปี - กรณีผ่อนชำระแบบธนาคาร: ไม่เกิน 300 งวด ชำระให้แล้วเสร็จภายในอายุไม่เกิน 75 ปี	งวดชำระ - ไม่เกิน 300 งวด ผ่อนชำระให้แล้วเสร็จภายในอายุไม่เกิน 80 ปี
หลักประกัน - อสังหาริมทรัพย์ประเมินตามราคาของทางราชการ - พันธบัตรรัฐบาลหรือเอกสารการฝากเงินในสหกรณ์ จำนวนเงินกู้ส่วนที่เกินจากค่าหุ้นต้องไม่เกินร้อยละ 95 ของราคาหลักทรัพย์นั้น - ทำประกันภัยสิ่งปลูกสร้างในวงเงินร้อยละ 70 ของราคาสิ่งปลูกสร้าง - กรณีกู้ซื้อบ้านพร้อมที่ดินให้นำหลักทรัพย์นั้นมาจำนองกับสหกรณ์กู้ได้เต็มราคาแต่ไม่รวมค่าหุ้น	

2.1.2 สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มตำรวจ

ตารางที่ 3-7 สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มตำรวจ: ประเภทกู้ฉุกเฉิน

สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัด กาญจนบุรี จำกัด	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแพร่ จำกัด
เงื่อนไขทั่วไป - ต้องมีเงินเดือนคงเหลือหลังหักชำระหนี้อย่างน้อย 3,000 บาท - กู้วนได้เมื่อชำระหนี้สัญญาเดิมหมดแล้ว	เงื่อนไขทั่วไป - ต้องมีเงินเดือนคงเหลือหลังหักชำระหนี้อย่างน้อย 1,000 บาท - ไม่ให้กู้ในเดือนที่ได้รับเงินกู้สามัญ - ต้องชำระหนี้สัญญาฉุกเฉินเก่ามาแล้วไม่น้อยกว่า 3 งวด
วงเงิน - ไม่เกิน 50,000	วงเงิน - ไม่เกิน 100,000
	จำนวนงวด ไม่เกิน 30 งวด

ตารางที่ 3-8 สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มตำรวจ: ประเภทกู้สามัญ

สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัด กาญจนบุรี จำกัด	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแพร่ จำกัด
เงื่อนไขทั่วไป - มีหุ้น/เงินฝากออมทรัพย์พิเศษไม่น้อยกว่า 1 ใน 10 ของเงินกู้ - ต้องชำระหนี้สัญญาเก่ามาแล้วไม่น้อยกว่า 12 งวด - ถ้าเงินกู้ไม่เกินจำนวนหุ้นไม่ต้องมีหลักประกัน	เงื่อนไขทั่วไป - มีหุ้นไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของเงินกู้ - ต้องชำระหนี้สัญญาเก่ามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 งวด - ถ้าเงินกู้ไม่เกินจำนวนหุ้นไม่ต้องมีหลักประกัน
วงเงิน ไม่เกิน 1.5 ล้านบาท	วงเงิน ไม่เกิน 3 ล้านบาท
จำนวนงวด - ไม่เกิน 240 งวด	จำนวนงวด - ไม่เกิน 330 งวด
อายุสูงสุดที่ต้องชำระแล้วเสร็จ - 65 ปี	อายุสูงสุดที่ต้องชำระแล้วเสร็จ - 75 ปี
อื่นๆ - ทุกสัญญารวมกันต้องไม่เกิน 2,550,000 บาท	

2.1.3 สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสาธารณสุข

ตารางที่ 3-9 สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสาธารณสุข: ประเภทกู้ฉุกเฉิน

สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัด อำนาจเจริญ จำกัด	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จำกัด
เงินไขทั่วไป - ใช้ค่าหุ้นเป็นหลักประกัน	เงินไขทั่วไป - ไม่ให้กู้เพื่อการสุรุ่ยสุร่ายหรือเก็งกำไร
เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 8 และไม่ต่ำกว่า 1,000 บาท	เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ - ไม่น้อยกว่า 3,500 บาท
วงเงิน - ไม่เกิน 10 เท่าของเงินเดือน แต่ไม่เกินมูลค่า หุ้นที่ชำระแล้ว และไม่เกิน 500,000 บาท	วงเงิน - กู้ได้ไม่เกิน 1 เท่าของเงินเดือน
จำนวนงวด - ไม่เกิน 48 งวด	จำนวนงวด - ไม่เกิน 6 งวด

ตารางที่ 3-10 สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสาธารณสุข: ประเภทกู้สามัญ

สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ จำกัด
เงินไขทั่วไป - มีหุ้นอย่างน้อยร้อยละ 15 ของวงเงินกู้
เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 8 ของเงินเดือนและต้องไม่ต่ำกว่า 1,000 บาท
วงเงิน - ขรก./ลูกจ้างประจำ/จนท.สหกรณ์: ไม่เกิน 1 ล้านบาท หรือไม่เกิน 25 เท่าของเงินเดือน หรือไม่เกิน 10 เท่าของทุนเรือนหุ้น แล้วแต่จำนวนไหนน้อยกว่า - นักเรียนทุน (สหวิชาชีพ): ไม่เกิน 5 แสนบาท หรือไม่เกิน 10 เท่าของทุนเรือนหุ้น แล้วแต่จำนวนไหนน้อยกว่า - ถ้าใช้หุ้นเป็นหลักประกัน กู้ได้ไม่เกินร้อยละ 90 ของหุ้นที่ชำระแล้ว
จำนวนงวด - ไม่เกิน 120 งวด

ตารางที่ 3-10 สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสาธารณสุข: ประเภทกู้สามัญ (ต่อ)

สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ จำกัด			
หลักประกัน			
<ul style="list-style-type: none"> - ชรก./ลูกจ้างประจำ/จนท.สหกรณ์: ชรก. ค่าประกันตามวงเงิน 200,000 บาทต่อคน 1 คนค้ำได้ไม่ได้ไม่เกิน 6 คน - นักเรียนทุน (สหวิชาชีพ): ชรก.ค่าประกันอย่างน้อย 1 คน รับผิดไม่เกิน 200,000 บาทต่อคน และนักเรียนทุน (สหวิชาชีพ) อย่างน้อย 3 คน รับผิดไม่เกิน 100,000 บาทต่อคน 			
สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จำกัด			
กู้สามัญบุคคลค้ำประกัน	กู้เพื่อลงทุนประกอบอาชีพ	กู้เพื่อการศึกษา	กู้เพื่อซื้อรถจักรยานยนต์
เงินไขทั่วไป <ul style="list-style-type: none"> - มีหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของยอดเงินกู้ - กู้วนซ้ำได้หลังจากส่งคืนเงินกู้สัญญาเก่าไม่น้อยกว่า 6 เดือน หรือกึ่งหนึ่งของสัญญาเก่า 	เงินไขทั่วไป <ul style="list-style-type: none"> - 	เงินไขทั่วไป <ul style="list-style-type: none"> - มีมูลค่าหุ้นคงเหลือไม่เกิน 1 ล้านบาทหลังหักยอดหนี้ คงเหลือทุกประเภท 	เงินไขทั่วไป <ul style="list-style-type: none"> - สหกรณ์ เก็บ สมุดทะเบียนรถจักรยานยนต์ไว้ เป็น หลักประกัน จนกว่าจะชำระหนี้หมด - กู้ได้ครั้งละ 1 คัน
วงเงินกู้ <ul style="list-style-type: none"> - อายุสมาชิกน้อยกว่า 5 ปี กู้ได้ไม่เกิน 500,000 บาท - อายุสมาชิกมากกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี กู้ได้ไม่เกิน 2 ล้านบาท 	วงเงินกู้ <ul style="list-style-type: none"> - ไม่เกินร้อยละ 90 ของมูลค่าหุ้น 	วงเงินกู้ <ul style="list-style-type: none"> - ตามจำนวนค่าธรรมเนียมของภาคการศึกษานั้น ๆ 	วงเงินกู้ <ul style="list-style-type: none"> - ตามราคา รถจักรยานยนต์ แต่ไม่เกิน 80,000 บาท

ตารางที่ 3-10 สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสาธารณสุข: ประเภทกู้สามัญ (ต่อ)

สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จำกัด			
กู้สามัญบุคคลค้า ประกัน	กู้เพื่อลงทุน ประกอบอาชีพ	กู้เพื่อการศึกษา	กู้เพื่อซื้อ รถจักรยานยนต์
จำนวนงวด - ไม่เกิน 150 งวด และผ่อนหมดอายุไม่ เกิน 60 ปี กรณี สมาชิกรับบำนาญ ต้องผ่อนให้หมดอายุ ไม่เกิน 65 ปี - พนักงานราชการ อายุงานน้อยกว่า 5 ปี ต้องผ่อนให้หมด ภายในสัญญาจ้าง - พนักงานราชการ อายุงานมากกว่า 5 ปี ต้องชำระหมดไม่ เกิน 50 งวด และ ภายในอายุไม่เกิน 60 ปี	จำนวนงวด - ไม่กำหนดงวด	จำนวนงวด - ไม่เกิน 6 งวด	จำนวนงวด - ไม่เกิน 48 งวด
หลักประกัน - เงินฝากในสหกรณ์ค้ำประกันได้ไม่เกินร้อยละ 90 - บุคคลค้ำอย่างน้อย 2 คน แต่ถ้าวงเงินกู้เกิน 1 ล้านบาท บุคคลค้ำประกันอย่างน้อย 3 คน หรือถ้า วงเงินกู้เกิน 1.5 ล้านบาท บุคคลค้ำประกันอย่างน้อย 4 คน			

ตารางที่ 3-11 สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสาธารณสุข: ประเภทกู้พิเศษ

สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข จังหวัดอำนาจเจริญ จำกัด	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จำกัด	
	เพิ่มสภาพคล่องทางการเงิน	เคหะเปี่ยมสุข
เงื่อนไขทั่วไป - ถือหุ้นอย่างน้อยร้อยละ 15 ของวงเงินกู้	เงื่อนไขทั่วไป - กู้วนซ้ำได้เมื่อชำระกู้พิเศษ สัญญาเก่าไปแล้วไม่น้อยกว่า กึ่งหนึ่งหรือ 24 งวด	เงื่อนไขทั่วไป -
เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 และ ต้องไม่ต่ำกว่า 1,000 บาท	เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ -	เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ -
วงเงินกู้ - ไม่เกิน 5 ล้านบาท	วงเงินกู้ - ไม่เกิน 5 ล้านบาท	วงเงินกู้ - ไม่เกิน 5 ล้านบาท
จำนวนงวด - ไม่เกิน 360 งวด	จำนวนงวด - กู้ไม่เกิน 2 ล้านบาท ชำระ หนี้ไม่เกิน 200 งวด - กู้เกิน 2 ล้านบาท ชำระหนี้ ไม่เกิน 300 งวด (ต้องชำระ หนี้ให้เสร็จสิ้นภายใน 75 ปี)	จำนวนงวด - ชำระราชการ: ไม่เกิน 360 งวด (ชำระให้เสร็จสิ้นภายในอายุ 75 ปี) - พนักงานราชการ: ไม่เกิน 150 งวด (ชำระให้เสร็จสิ้น ภายใน 60 ปี)
หลักประกัน - ขรก./ลูกจ้างประจำ/จนท. สหกรณ์: ขรก. ค่าประกันตาม วงเงิน 500,000 บาทต่อคน 1 คนค้ำได้ไม่ได้ไม่เกิน 8 คน หรือ ใช้สหกรณ์ออมทรัพย์ค้ำประกัน เงินกู้ได้ไม่เกินร้อยละ 85 ของ ราคาหลักทรัพย์	หลักประกัน - ขรก. หลักประกันใช้ค้ำ ประกันเงินกู้ได้ไม่เกินร้อยละ 90 ของราคาหลักทรัพย์ - พนง.ราชการ หลักประกันใช้ ค้ำประกันเงินกู้ได้ไม่เกินร้อย ละ 70 ของราคาหลักทรัพย์	หลักประกัน - หลักประกันใช้ค้ำประกัน เงินกู้ได้เท่ากับราคา หลักทรัพย์

ตารางที่ 3 11 สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสาธารณสุข: ประเภทกู้พิเศษ (ต่อ)

สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข จังหวัดอำนาจเจริญ จำกัด	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จำกัด	
	เพิ่มสภาพคล่องทางการเงิน	เคหะเปี่ยมสุข
- นักเรียนทุน (สหวิชาชีพ): ถ้าวาง เงินกู้ไม่เกิน 1 ล้านบาท ใช้ อสังหาริมทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ ได้ไม่เกินร้อยละ 85 ของราคา หลักทรัพย์		

สรุป

วิธีการศึกษาที่ได้ออกแบบไว้ข้างต้นใช้วิธีการเก็บข้อมูลหลายวิธีทั้งแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่ได้ครอบคลุมเพียงพอที่จะใช้วิเคราะห์ อีกทั้งการใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อสนับสนุนหรือโต้แย้งผลที่ได้จากข้อมูลเชิงปริมาณช่วยยกระดับคุณภาพงานวิจัยให้น่าเชื่อถือมากขึ้น

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่องความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 3 ข้อด้วยกัน คือ (1) เพื่อศึกษาความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ (2) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านนโยบายการบริหารสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ และ (3) เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงนโยบายการบริหารสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ให้ส่งผลเชิงบวกต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการศึกษาทั้ง 3 ข้อ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิจากกรณีศึกษาทั้ง 6 สหกรณ์ โดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และเอกสารรายงานกิจการ และระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสรุปผลการรวบรวมข้อมูลในภาพรวมแสดงในข้อ 4.1 ส่วนผลการศึกษาเพื่อตอบวัตถุประสงค์แสดงในข้อ 4.2 – 4.4 ดังนี้

สรุปผลการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 6 สหกรณ์ด้วยแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) เป็นระยะเวลาประมาณ 1 เดือน ตั้งแต่วันที่ 11 เมษายน 2562 ถึงวันที่ 10 พฤษภาคม 2562 พบว่าผู้ตอบของแต่ละสหกรณ์มีจำนวนน้อยมาก ผู้วิจัยจึงปรับแผนการเก็บข้อมูลเป็นเชิงรุกโดยการลงพื้นที่เก็บข้อมูลที่สหกรณ์แต่ละแห่งโดยใช้แบบสอบถาม ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือในการอำนวยความสะดวก 5 สหกรณ์ ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแพร่ จำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรกาญจนบุรี จำกัด และสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขอำนาจเจริญ จำกัด ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จำกัด ไม่สะดวกในการให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากสมาชิกโดยตรง จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งทางแบบสอบถามออนไลน์และแบบสอบถามที่รวบรวมจากการลงพื้นที่ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4-1 ข้อมูลการเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมด

สหกรณ์ออมทรัพย์กรณศึกษา	ขนาดกลุ่ม ตัวอย่างที่ ต้องการ (คน)	จำนวน แบบสอบถาม ที่ได้รับ กลับมา ทั้งหมด (ชุด)	แบบสอบถาม ที่ใช้ได้ (ชุด)	แบบสอบถาม ที่เสีย (ชุด)
สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด จ.สุพรรณบุรี	370	82	77	5
สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด จ.นนทบุรี	373	123	120	3
สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแพร่ จำกัด จ.แพร่	307	200	189	11
สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธร จังหวัดกาญจนบุรี จำกัด จ. กาญจนบุรี	322	100	94	6
สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข จังหวัดอำนาจเจริญ จำกัด จ. อำนาจเจริญ	315	98	93	5
สหกรณ์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จำกัด จ.จันทบุรี	325	6	6	0
รวม	2,012	609	579	30

จากตารางที่ 4-1 จะเห็นได้ว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากความไม่คุ้นเคยกับระบบตอบแบบสอบถามออนไลน์ และระยะเวลาการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลจากสมาชิกโดยตรงมีจำกัด อีกทั้งข้อมูลที่สอบถามบางส่วนเป็นข้อมูลส่วนตัวที่มีความอ่อนไหวสูงสมาชิกจึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการตอบเท่าที่ควร ทำให้มีแบบสอบถามส่วนหนึ่งที่ใช้ไม่ได้ เนื่องจากผู้ตอบไม่ให้ข้อมูลที่เป็นส่วนสำคัญในการวิเคราะห์ความมั่นคงทางการเงินส่วนบุคคลของ

สมาชิก การสรุปผลการเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนถัดไปจึงใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ใช้ได้เท่านั้น โดยสรุปแยกตามกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ตำรวจ และสาธารณสุข

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ครู

ตารางที่ 4-2 สรุปข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ครู

สหกรณ์ออมทรัพย์	ครูสุพรรณบุรี จำกัด (n = 120)	ร้อยละ	ครูนนทบุรี จำกัด (n = 77)	ร้อยละ
อายุ				
น้อยที่สุด	24	-	25	-
มากที่สุด	74	-	76	-
เฉลี่ย	53	-	43	-
สถานภาพ				
โสด	25	20.83	25	32.47
สมรส	83	69.17	46	59.74
หย่า/หม้าย	12	10.00	6	7.79
การศึกษา				
ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	4.17	3	3.90
ปริญญาตรี	61	50.83	49	63.64
ปริญญาโท	53	44.17	24	31.17
สูงกว่าปริญญาโท	1	0.83	1	1.30
ประเภทอาชีพ				
ข้าราชการ	66	55.00	30	38.96
พนักงานราชการ	2	1.67	2	2.60
ลูกจ้าง/อัตราจ้างประจำ	0	0.00	21	27.27
เจ้าหน้าที่สหกรณ์	9	7.50	15	19.48
ข้าราชการบำนาญ / บำนาญ	42	35.00	7	9.03
อื่นๆ	0	0.00	2	2.60

ตารางที่ 4-2 สรุปข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ครู (ต่อ)

สหกรณ์ออมทรัพย์	ครูสุพรรณบุรี จำกัด (n = 120)	ร้อยละ	ครูนนทบุรี จำกัด (n = 77)	ร้อยละ
เงินเดือนรวมวิทยฐานะ (ถ้ามี)				
น้อยที่สุด	9,000	-	9,850	-
มากที่สุด	80,340	-	70,000	-
เฉลี่ย	41,443.25	-	26,319.87	-
อายุราชการ/อายุการทำงาน				
น้อยที่สุด	1	-	1	-
มากที่สุด	42	-	40	-
เฉลี่ย	27	-	14	-
หนี้สินคงเหลือต่อสมาชิก				
น้อยที่สุด	0	-	0	-
มากที่สุด	8,000,000	-	5,000,000	-
เฉลี่ย	1,496,193	-	1,063,788	-

ผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูทั้งสองแห่งมีช่วงอายุใกล้เคียงกัน แต่สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัดมีอายุเฉลี่ยมากกว่า 10 ปี (53 ปี) สมาชิกส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 60 – 70 มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษาของสมาชิกส่วนใหญ่ของทั้งสองสหกรณ์ประมาณร้อยละ 60 จบปริญญาตรี สมาชิกผู้ตอบแบบสอบถามของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด เกินกว่าร้อยละ 50 เป็นข้าราชการ รองลงมาเป็นข้าราชการบำเหน็จ/บำนาญ ในขณะที่สมาชิกผู้ตอบแบบสอบถามของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการประมาณร้อยละ 40 รองลงมาเป็นลูกจ้างหรืออัตราจ้าง สมาชิกทั้งสองสหกรณ์มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วงที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน แต่รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและหนี้สินคงเหลือเฉลี่ยต่อหัวของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด สูงกว่ามากประมาณ 1.5 เท่า เท่ากัน เมื่อพิจารณาอายุราชการหรืออายุงานประกอบ อาจเป็นเพราะจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มเงินเดือนสูงจึงทำให้ค่าเฉลี่ยสูงตามไปด้วย

2. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ

ตารางที่ 4-3 สรุปข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มตำรวจ

สหกรณ์ออมทรัพย์ ตำรวจ	ตำรวจแพร่ จำกัด (n = 189)	ร้อยละ	ตำรวจภูธร กาญจนบุรี จำกัด (n = 94)	ร้อยละ
อายุ				
น้อยที่สุด	20	-	24	-
มากที่สุด	68	-	60	-
เฉลี่ย	47	-	49	-
สถานภาพ				
โสด	22	11.64	13	13.83
สมรส	148	78.31	67	71.28
หย่า/หม้าย	19	10.05	14	14.89
การศึกษา				
ต่ำกว่าปริญญาตรี	74	39.15	43	45.74
ปริญญาตรี	104	55.03	46	48.94
ปริญญาโท	11	5.82	5	5.32
สูงกว่าปริญญาโท	0	0.00	0	0.00
ประเภทอาชีพ				
ข้าราชการ	174	92.06	93	98.94
พนักงานราชการ	2	1.06	1	1.06
ลูกจ้าง/อัตราจ้างประจำ	1	0.53	0	0.00
เจ้าหน้าที่สหกรณ์	7	3.70	0	0.00
ข้าราชการบำนาญ / บำนาญ	5	2.65	0	0.00
อื่นๆ	0	0.00	0	0.00

ตารางที่ 4-3 สรุปข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มตำรวจ (ต่อ)

เงินเดือนรวมค่าตำแหน่ง (ถ้ามี)				
น้อยที่สุด	15,000	-	5,000	-
มากที่สุด	60,000	-	65,000	-
เฉลี่ย	32,263	-	32,550.85	-
อายุราชการ/อายุการทำงาน				
น้อยที่สุด	1	-	2	-
มากที่สุด	42	-	38	-
เฉลี่ย	24	-	25	-
หนี้สินคงเหลือต่อสมาชิก				
น้อยที่สุด	0	-	0	-
มากที่สุด	5,000,000	-	3,000,000	-
เฉลี่ย	1,357,057	-	1,079,032	-

ช่วงอายุและอายุเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจค่อนข้างใกล้เคียงกันมากคืออยู่ในช่วงอายุประมาณ 20 – 70 ปี อายุเฉลี่ยประมาณ 48 ปี สมาชิกส่วนใหญ่ของทั้งสองสหกรณ์ประมาณร้อยละ 70 – 80 มีสถานภาพสมรส ผู้ตอบแบบสอบถามกว่าร้อยละ 50 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาจบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีประมาณร้อยละ 40 และผู้ตอบแบบสอบถามของทั้งสองสหกรณ์เกือบทั้งหมดเป็นข้าราชการ รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนใกล้เคียงกันประมาณ 32,000 บาท เช่นเดียวกับอายุการทำงานโดยเฉลี่ยที่เกือบเท่ากันคือ ประมาณ 25 ปี

3. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข

เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามของสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จำกัด มีจำนวนน้อยมาก (7 ราย) จนไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ผลใด ๆ ได้ ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอผลการศึกษาในกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขเพียงสหกรณ์เดียว คือ สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขอำนาจเจริญ จำกัด โดยไม่มีการเปรียบเทียบกับสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จำกัด

ตารางที่ 4-4 สรุปข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสาธารณสุข

สหกรณ์ออมทรัพย์	สาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ จำกัด (n = 93)	ร้อยละ
อายุ		
น้อยที่สุด	28	-
มากที่สุด	75	-
เฉลี่ย	48	-
สถานภาพ		
โสด	19	20.43
สมรส	56	60.22
หย่า/หม้าย	18	19.35
การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	16	17.20
ปริญญาตรี	62	66.67
ปริญญาโท	14	15.05
สูงกว่าปริญญาโท	1	1.08
ประเภทอาชีพ		
ข้าราชการ	75	80.65
พนักงานราชการ	3	3.23
ลูกจ้าง/อัตราจ้างประจำ	8	8.60
เจ้าหน้าที่สหกรณ์	0	0.00
ข้าราชการบำนาญ / บำนาญ	6	6.45
อื่นๆ	1	1.08
เงินเดือน		
น้อยที่สุด	7,000	-
มากที่สุด	72,000	-

ตารางที่ 4-4 สรุปข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสาธารณสุข (ต่อ)

สหกรณ์ออมทรัพย์	สาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ จำกัด (n = 93)	ร้อยละ
เฉลี่ย	35,072	-
อายุราชการ/อายุการทำงาน		
น้อยที่สุด	1	-
มากที่สุด	42	-
เฉลี่ย	23	-
หนี้สินคงเหลือต่อสมาชิก		
น้อยที่สุด	0	-
มากที่สุด	8,000,000	-
เฉลี่ย	3,137,519	-

ผู้ตอบแบบสอบถามของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ จำกัด มีอายุระหว่าง 28 – 75 ปี อายุโดยเฉลี่ย 48 ปี ประมาณร้อยละ 60 มีสถานภาพสมรส ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 67 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และร้อยละ 80 เป็นข้าราชการ เงินเดือนโดยเฉลี่ยประมาณ 35,000 บาท ทำงานมาโดยเฉลี่ยแล้ว 23 ปี หนี้สินคงเหลือต่อหัวสูงถึง 8 ล้านบาท เฉลี่ยแล้วสมาชิกผู้ตอบแบบสอบถามมีหนี้สินเฉลี่ยต่อหัวประมาณ 3.1 ล้านบาท

ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์

การตอบวัตถุประสงค์ในการศึกษาข้อที่ 1 ด้านความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ ผู้วิจัยใช้ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในส่วนของที่ 2 และส่วนของที่ 3 ในการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินต่างๆ ของแต่ละกลุ่มอาชีพตามข้อแนะนำของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สรุปผลได้ดังตารางที่ 4-5 ดังนี้

ตารางที่ 4-5 เปรียบอัตราส่วนความมั่นคงระหว่างกลุ่ม

อัตราส่วนความมั่นคงทางการเงิน	ครู (n=197)		ตำรวจ (n = 283)		สาธารณสุข (n = 93)	
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1 ความอยู่รอด (รายได้/คชจ.)	94.92%	5.08%	97.17%	2.83%	92.47%	7.53%
2 อัตราส่วนสภาพคล่อง (สภาพคล่อง/หนี้สินระยะสั้น)	91.88%	8.12%	97.88%	2.12%	79.57%	20.43%
3 อัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน (สภาพคล่อง/ค่าใช้จ่ายต่อเดือน)	55.33%	44.67%	73.85%	26.15%	62.37%	37.63%
4 หนี้สิน/สินทรัพย์	49.24%	50.76%	47.70%	52.30%	36.56%	63.44%
5 ความสามารถในการชำระหนี้/รายได้	90.86%	9.14%	96.11%	3.89%	69.89%	30.11%

อัตราส่วนแสดงความอยู่รอด ควรมีค่ามากกว่า 1 หมายถึงรายได้ควรมากกว่าค่าใช้จ่าย จึงจะอยู่รอด ผลการวิเคราะห์พบว่าสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มตำรวจมีสัดส่วนของผู้อยู่รอดในแต่ละเดือนมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ คือ มีประมาณร้อยละ 97 อย่างไรก็ตามแม้กลุ่มอาชีพครูกับสาธารณสุขจะมีสัดส่วนผู้อยู่รอดน้อยกว่าแต่ก็ไม่แตกต่างกับกลุ่มตำรวจมากนัก

อัตราส่วนสภาพคล่อง อัตราส่วนนี้ยิ่งมีค่ามากกว่า 1 ยิ่งมีสภาพคล่องสูง ผลการวิเคราะห์พบว่าร้อยละ 97 ของสมาชิกในกลุ่มอาชีพตำรวจมีผู้ที่มีสภาพคล่องที่สามารถชำระหนี้ระยะสั้นที่จะครบกำหนดภายใน 1 ปีได้ มากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น รองลงมาเป็นกลุ่มอาชีพครู ร้อยละ 91 และกลุ่มอาชีพสาธารณสุข ร้อยละ 80

อัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน ใช้วัดว่าสินทรัพย์สภาพคล่องที่มีอยู่สามารถใช้สำหรับดำรงชีวิตได้กี่เดือน สำหรับการศึกษาที่ผู้วิจัยกำหนดให้เท่ากับ 3 ผลการวิเคราะห์พบว่าสมาชิกกลุ่มตำรวจกว่าร้อยละ 74 มีสภาพคล่องพื้นฐาน สามารถใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่ในปัจจุบันดำรงชีพได้อย่างน้อย 3 เดือน รองลงมาคือสมาชิกกลุ่มอาชีพสาธารณสุขที่มีสภาพคล่องพื้นฐานประมาณร้อยละ 62 ส่วนกลุ่มครูมีสภาพคล่องพื้นฐานประมาณร้อยละ 55 ของสมาชิกผู้ตอบแบบสอบถาม

อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ ไม่ควรมีค่ามากกว่าร้อยละ 50 เพราะหนี้สินไม่ควรมากกว่าครึ่งหนึ่งของรายได้ ผลการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกกลุ่มครูมีสัดส่วนของผู้ที่มีหนี้สินน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของรายได้มากที่สุด คือ ประมาณร้อยละ 50 รองลงมาคือกลุ่มตำรวจ ส่วนกลุ่มสาธารณสุขมีผู้ที่มีหนี้สินน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของรายได้ในสัดส่วนที่ค่อนข้างน้อย คือ ประมาณร้อยละ 36 เท่านั้น

อัตราส่วนความสามารถในการชำระหนี้ อัตราส่วนนี้ควรต่ำกว่า 1 และยิ่งต่ำยิ่งดี ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตำรวจมีสัดส่วนของสมาชิกที่มีความสามารถในการชำระหนี้มากที่สุดกว่าร้อยละ 96 รองลงมาคือกลุ่มครูร้อยละ 90 ส่วนกลุ่มสาธารณสุขมีผู้ที่มีความสามารถในการชำระหนี้ร้อยละ 70

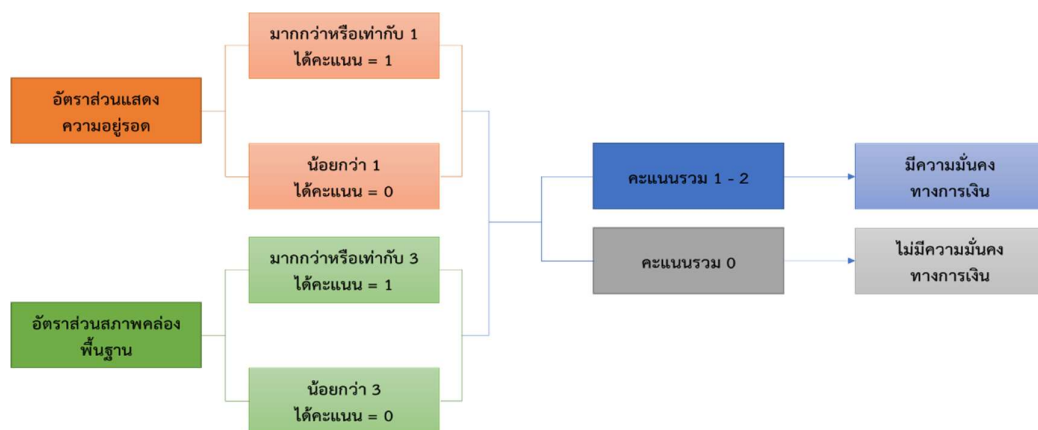
เป็นที่น่าสังเกตว่า ในภาพรวมกลุ่มสำรวจเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนของสมาชิกผ่านเกณฑ์ อัตราส่วนทางการเงินมากที่สุด 4 อัตราส่วนจาก 5 อัตราส่วน (ยกเว้นอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์) แม้จะเป็นกลุ่มที่รายได้ต่อเดือนต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ (ดูจากรายได้สูงสุด) ซึ่งข้อมูลจากแบบสอบถาม สนับสนุนผลการวิเคราะห์นี้คือกลุ่มสำรวจเป็นกลุ่มรายได้น้อยและไม่ค่อยมีสินทรัพย์เป็นของตัวเอง และที่น่าสนใจก็คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์เป็นอัตราส่วนที่มีจำนวนสมาชิกไม่ว่ากลุ่มอาชีพใด ผ่านน้อยที่สุด ซึ่งสะท้อนว่า สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ส่วนใหญ่มีหนี้สินเกินกว่าครึ่งหนึ่งของรายได้ ซึ่งกระทบต่อความมั่นคงทางการเงินแน่นอน

จากผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินทั้ง 5 อัตราส่วนข้างต้น ยังไม่สามารถสะท้อนความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกได้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงใช้อัตราส่วนบางตัวที่เห็นว่าสามารถอธิบายความมั่นคงทางการเงินตามค่านิยมของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ ดังนั้นผู้วิจัยประยุกต์สูตรของอัตราส่วนทางการเงินที่จะใช้วิเคราะห์ให้เหมาะสมและสะท้อนความมั่นคงทางการเงินได้ดีที่สุด ได้แก่ อัตราส่วนความอยู่รอดและอัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนแสดงความอยู่รอด} = \frac{\text{รายได้รวมทั้งสิ้นต่อเดือน}}{(\text{ค่าใช้จ่ายต่อเดือนโดยเฉลี่ย} + \text{หนี้สินที่ต้องชำระต่อเดือน})}$$

$$\text{อัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน} = \frac{(\text{รายได้รวมทั้งสิ้นต่อเดือน} + \text{เงินออมและเงินลงทุนที่สามารถนำมาใช้ได้ทันที})}{(\text{ค่าใช้จ่ายต่อเดือนโดยเฉลี่ย} + \text{หนี้สินที่ต้องชำระต่อเดือน})}$$

เกณฑ์การคิดคะแนนเพื่อวิเคราะห์สถานะความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกแสดงในแผนภาพที่ 4-1 แผนภาพที่ 4-1 หลักเกณฑ์การประเมินความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์



วิธีวิเคราะห์โดยละเอียดผู้วิจัยได้แสดงไว้ในบทที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ข้อ 1.2 การประเมินความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์

ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกออกเป็น 2 มิติ คือ วิเคราะห์เปรียบเทียบภายในกลุ่มอาชีพระหว่าง สหกรณ์ที่สมาชิกหนี้สินต่อหัวสูงและสมาชิกหนี้สินต่อหัวต่ำ และวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม อาชีพ สรุปผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบภายในกลุ่มอาชีพ

1.1 ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มครู

ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน 2 อัตราส่วนของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ กลุ่มครูทั้งสองสหกรณ์เพื่อหาสถานะความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4-6 ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มครู

สหกรณ์ออมทรัพย์	ครูสุพรรณบุรี จำกัด (n = 120)		ครูนนทบุรี จำกัด (n = 77)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อัตราส่วนแสดงความอยู่รอด				
ผ่าน	72	60.00	41	53.25
ไม่ผ่าน	48	40.00	36	46.75
อัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน				
ผ่าน	41	34.17	20	25.97
ไม่ผ่าน	79	65.83	57	74.03
ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก				
มั่นคง	33	27.50	14	18.18
ไม่มั่นคง	87	72.50	63	81.82
รวม	120	100	77	100

สมาชิกผู้ตอบแบบสอบถามของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด ร้อยละ 60 มีความสามารถในการหารายได้เพื่อให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายรวมไปถึงภาระหนี้สิน ในแต่ละเดือนได้ ในขณะที่สมาชิกผู้ตอบแบบสอบถามของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด ประมาณร้อยละ 50 สามารถอยู่รอดตามค่านิยมในการศึกษา เมื่อพิจารณาสภาพคล่องพื้นฐานของ สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งสองสหกรณ์ พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ไม่มีสภาพคล่องพื้นฐานในการ ดำรงชีวิต กล่าวคือ ไม่มีเงินสำรองพอใช้จ่ายกรณีฉุกเฉินในระยะ 3 เดือนข้างหน้าได้ โดยสมาชิกสหกรณ์

ออมทรัพย์ครุฑนนทบุรี จำกัด ไม่มีสภาพคล่องพื้นฐานถึงร้อยละ 74 ส่วนสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด ไม่มีสภาพคล่องพื้นฐานประมาณร้อยละ 65

เมื่อพิจารณาผลที่ได้จากอัตราส่วนทางการเงินส่วนบุคคลทั้งสองอัตราส่วนประกอบกันเพื่อวิเคราะห์สถานะความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก พบว่า มีสมาชิกจำนวนไม่มากที่มีความมั่นคงทางการเงินตามคำนิยาม โดยสมาชิกผู้ตอบแบบสอบถามของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด ประมาณร้อยละ 28 ที่มีความมั่นคงทางการเงิน ส่วนสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด มีเพียงร้อยละ 18 เท่านั้น

1.2 ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสำรวจ

ตารางที่ 4-7 ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสำรวจ

สหกรณ์ออมทรัพย์	สำรวจแพร่ จำกัด (n = 189)		สำรวจภูธราภรณ์บุรี จำกัด (n = 94)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อัตราส่วนแสดงความปลอดภัย				
ผ่าน	106	56.08	41	43.62
ไม่ผ่าน	83	43.52	53	56.38
อัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน				
ผ่าน	62	32.80	38	40.43
ไม่ผ่าน	127	67.20	56	59.57
ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก				
มั่นคง	49	25.93	22	23.40
ไม่มั่นคง	140	74.07	72	76.60
รวม	189	100	94	100

สัดส่วนของสมาชิกที่มีความสามารถและไม่มีความสามารถในการหารายได้เพื่อให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายรวมไปถึงภาระหนี้สินในแต่ละเดือนของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสำรวจทั้งสองสหกรณ์ไม่แตกต่างกันมาก แม้สหกรณ์ออมทรัพย์สำรวจแพร่ จำกัด จะมีสัดส่วนผู้ที่สามารถอยู่รอดในแต่ละเดือนมากกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์สำรวจภูธราภรณ์บุรี จำกัด (ประมาณร้อยละ 56 และประมาณร้อยละ 44 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาสภาพคล่องพื้นฐานจะพบความแตกต่างค่อนข้างชัดเจนของสัดส่วนผู้ที่มีสภาพคล่องและผู้ที่ไม่มีความคล่อง โดยสมาชิกผู้ตอบแบบสอบถามของสหกรณ์

ออมทรัพย์ตำรวจแพร่ จำกัด ที่มีสภาพคล่องพื้นฐานโดยมีเงินสำรองพอใช้จ่ายกรณีฉุกเฉินในระยะ 3 เดือนข้างหน้าเพียงร้อยละ 33 ในขณะที่สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรกาญจนบุรี จำกัด มีประมาณร้อยละ 40 ผลที่ได้จากอัตราส่วนทางการเงินส่วนบุคคลทั้งสองอัตราส่วนสะท้อนความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ทั้งสองสหกรณ์ว่ามีสมาชิกเพียงประมาณ 1 ใน 4 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดที่มีความมั่นคงทางการเงิน

1.3 ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ กลุ่มสาธารณสุข

ตารางที่ 4-8 ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสาธารณสุข

สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ จำกัด		
(n = 93)		
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อัตราส่วนแสดงความอยู่รอด		
ผ่าน	39	41.94
ไม่ผ่าน	54	58.06
อัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน		
ผ่าน	28	30.11
ไม่ผ่าน	65	69.89
ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก		
มั่นคง	19	20.43
ไม่มั่นคง	74	79.57
รวม	93	100.00

มีสมาชิกประมาณร้อยละ 42 ที่มีความสามารถในการหารายได้เพื่อให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายรวมไปถึงภาระหนี้สินในแต่ละเดือน ซึ่งเมื่อพิจารณาสภาพคล่องพื้นฐานพบว่าสมาชิกเพียงร้อยละ 30 ที่มีเงินสำรองพอใช้จ่ายกรณีฉุกเฉินในระยะ 3 เดือนข้างหน้า อัตราส่วนแสดงความมั่นคงทางการเงินของบุคคลทั้งสองอัตราส่วนเมื่อวิเคราะห์ร่วมกันแล้วพบว่า มีสมาชิกเพียงร้อยละ 20ที่มีความมั่นคงทางการเงิน

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอาชีพ

ตารางที่ 4-9 เปรียบเทียบความมั่นคงระหว่างกลุ่มอาชีพ

สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่ม	ครู		ตำรวจ		สาธารณสุข	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อัตราส่วนแสดงความปลอดภัย						
ผ่าน	113	57.36%	136	48.06%	37	39.78%
ไม่ผ่าน	84	42.64%	147	51.94%	56	60.22%
สภาพคล่องพื้นฐาน						
ผ่าน	61	30.96%	99	34.98%	28	30.11%
ไม่ผ่าน	136	69.04%	184	65.02%	65	69.89%
ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก						
มั่นคง	47	23.86%	69	24.38%	19	20.43%
ไม่มั่นคง	150	76.14%	214	75.62%	74	79.57%
รวม	197		283		93	

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอาชีพ พบว่า สมาชิกกลุ่มครูที่มีความสามารถในการหารายได้เพื่อให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายรวมไปถึงภาระหนี้สินในแต่ละเดือนมีสัดส่วนมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ หรือประมาณร้อยละ 57 ส่วนกลุ่มสาธารณสุขมีสัดส่วนสมาชิกที่อยู่รอดในแต่ละเดือนต่ำที่สุด ประมาณร้อยละ 40

สภาพคล่องพื้นฐานที่แสดงว่าสมาชิกจะมีเงินสำรองพอใช้จ่ายกรณีฉุกเฉินในระยะ 3 เดือนข้างหน้าหรือไม่ พบว่า สมาชิกกลุ่มตำรวจมีสัดส่วนผู้มีสภาพคล่องพื้นฐานมากที่สุดประมาณร้อยละ 35 ส่วนสมาชิกกลุ่มสาธารณสุขมีสัดส่วนต่ำที่สุดประมาณร้อยละ 30

เมื่อวิเคราะห์ภาพรวมความมั่นคงทางการเงินตามค่านิยมในการศึกษาโดยพิจารณาอัตราส่วนทางการเงินทั้งสองอัตราส่วนประกอบกันแล้ว พบว่า กลุ่มตำรวจและกลุ่มครูมีสมาชิกที่มีความมั่นคงทางการเงินมากที่สุดในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันประมาณร้อยละ 24 ส่วนกลุ่มสาธารณสุขมีสมาชิกที่มีความมั่นคงทางการเงินประมาณร้อยละ 20

ปัจจัยด้านนโยบายสินเชื่อที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก

สหกรณ์ออมทรัพย์

เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ผู้วิจัยวิเคราะห์หาปัจจัยด้านนโยบายสินเชื่อที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์โดยการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกส์แบบ Binary โดยการนำตัวแปรอิสระที่สนใจ เข้าสู่โมเดลเพื่อพยากรณ์ตัวแปรตามในขั้นตอนเดียว

โดยกำหนดให้ตัวแปรตาม Y คือ ความเห็นต่อนโยบายสินเชื่อของสมาชิกสหกรณ์ หากสมาชิกเห็นด้วยว่านโยบายสินเชื่อช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงิน กำหนดค่า Y = 1 และหากสมาชิกไม่เห็นด้วย กำหนดค่า Y = 0

ตัวแปรอิสระ X ที่สนใจ ได้แก่ งวดการชำระหนี้ (X1) อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้ (X2) วงเงินให้กู้ยืม (X3) เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ (X4) และอัตราดอกเบี้ย (X5) และค่า β_x คือสัมประสิทธิ์ของตัวแปรของแต่ละตัวแปร

$$y = \beta_0 + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \beta_3 x_3 + \beta_4 x_4 + \beta_5 x_5$$

สมมติฐานของการทดสอบกับทุกสหกรณ์

H0 = นโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ไม่มีผลต่อการเพิ่มโอกาสที่สมาชิกจะเห็นว่านโยบายสินเชื่อเหล่านั้นจะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินได้

H1 = มีนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์อย่างน้อย 1 นโยบายที่มีผลต่อการเพิ่มโอกาสที่สมาชิกจะเห็นว่านโยบายสินเชื่อเหล่านั้นจะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินได้

ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยโลจิสติกส์ของสหกรณ์กรณีศึกษาแต่ละแห่ง ยกเว้นสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จำกัด สรุปผลได้ดังนี้

1. สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด

ผลการจากการทดสอบความเหมาะสมของ Logistic Regression พบว่ามีความเหมาะสมของตัวแปรอิสระ (Omnibus Tests of Model Coefficients) และโมเดลที่ใช้มีความสอดคล้องกันอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติและมีความสามารถคาดการณ์ผลได้แม่นยำถึงร้อยละ 94.2 ทำให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด มีความน่าเชื่อถือค่อนข้างมาก

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรจากสมการถดถอยโลจิสติกส์

ตารางที่ 4-10 การวิเคราะห์ตัวแปรที่มีนัยสำคัญต่อความมั่นคงทางการเงิน

ตัวแปร	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp (B)
เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้	1.566	0.537	8.503	1	0.004*	4.788
วงเงินให้กู้ยืมสูงสุด	0.985	0.507	3.771	1	0.052	2.677
อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้	-2.027	0.845	5.759	1	0.016*	0.132
จำนวนงวดการผ่อนชำระหนี้	2.282	0.989	5.325	1	0.021*	9.793
อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้แล้วเสร็จ	0.335	0.563	0.353	1	0.552	1.397
ค่าคงที่	-6.482	2.986	4.713	1	0.030	0.002

เมื่อพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พบว่า เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ และจำนวนงวดการผ่อนชำระหนี้เป็นตัวแปรที่สมาชิกให้ความสำคัญและส่งผลต่อโอกาสที่สมาชิกจะเชื่อว่านโยบายสินเชื่อทั้งสามด้านช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินได้ และเป็นที่น่าสังเกตว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับความคิดเห็นของสมาชิก กล่าวคือ หากสมาชิกมีระดับความเห็นด้วยเพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะทำให้โอกาสที่สมาชิกจะเห็นว่านโยบายสินเชื่อของสหกรณ์สามารถเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินได้นั้นลดลง โดยในภาพรวมปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด คือ จำนวนงวดการชำระหนี้ รองลงมาคือเงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้

2. สหกรณ์ออมทรัพย์ครุฑนทบุรี จำกัด

ผลการทดสอบโมเดล พบว่า มีความเหมาะสมของตัวแปรอิสระ (Omnibus Tests of Model Coefficients) และโมเดลที่ใช้มีความสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและสามารถคาดการณ์ผลได้แม่นยำที่พอใช้ได้ (ร้อยละ 71.4)

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรจากสมการถดถอยโลจิสติกส์

ตารางที่ 4-11 การวิเคราะห์ตัวแปรที่มีนัยสำคัญต่อความมั่นคงทางการเงิน

ตัวแปร	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp (B)
เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้	-0.060	0.328	0.034	1	0.854	0.942
วงเงินให้กู้ยืมสูงสุด	0.390	0.275	2.018	1	0.155	1.477
อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้	-0.018	0.277	0.004	1	0.949	0.982
จำนวนงวดการผ่อนชำระหนี้	-0.065	0.479	0.019	1	0.891	0.937
อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้แล้วเสร็จ	0.698	0.449	2.416	1	0.120	2.009
ค่าคงที่	-1.952	1.027	3.614	1	0.057	0.142

จากผลการวิเคราะห์สมการถดถอยโลจิสติกส์ พบว่า ไม่มีปัจจัยใดที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของผลลัพธ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจหมายถึงสมาชิกให้ความสนใจกับตัวแปรอื่นๆ นอกเหนือจากตัวแปรที่ศึกษา

3. สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแพร่ จำกัด

ผลจากการทดสอบความเหมาะสมของโมเดล พบว่าตัวแปรในสมการแต่ละตัวสามารถคาดการณ์โอกาสในภาพรวมที่สมาชิกจะเห็นด้วยกับนโยบายสินเชื่อว่าสามารถเสริมสร้าง

ความมั่นคงทางการเงินได้ถึงร้อยละ 93.7 ผลการวิเคราะห์ที่ได้จากสมการถดถอยโลจิสติกส์จึงมีความน่าเชื่อถือค่อนข้างมาก

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรจากสมการถดถอยโลจิสติกส์

ตารางที่ 4-12 การวิเคราะห์ตัวแปรที่มีนัยสำคัญต่อความมั่นคงทางการเงิน

ตัวแปร	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp (B)
เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้	0.760	0.370	4.218	1	0.040*	2.138
วงเงินให้กู้ยืมสูงสุด	0.884	0.416	4.509	1	0.034*	2.421
อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้	0.368	0.425	0.747	1	0.387	1.444
จำนวนงวดการผ่อนชำระหนี้	1.027	0.463	4.931	1	0.026*	2.793
อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้แล้วเสร็จ	-0.660	0.535	1.523	1	0.217	0.517
ค่าคงที่	-3.785	1.383	7.485	1	0.006	0.023

ผลการวิเคราะห์พบว่าตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ คือ เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ วงเงินให้กู้ยืมสูงสุด และจำนวนงวดการผ่อนชำระหนี้ โดยตัวแปรแต่ละตัวมีความสัมพันธ์เป็นบวก แสดงว่าตัวแปรอิสระ 3 ตัวนี้ จะช่วยเพิ่มโอกาสที่จะทำให้สมาชิกมีความเห็นว่ายโยบายสินเชื่อของสหกรณ์สามารถเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินให้ได้ นั่นหมายถึงการปรับปรุงนโยบายทั้ง 3 ด้านนี้น่าจะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าด้านอื่นๆ

4. สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรกาญจนบุรี จำกัด

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรจากสมการถดถอยโลจิสติกส์

ตารางที่ 4-13 การวิเคราะห์ตัวแปรที่มีนัยสำคัญต่อความมั่นคงทางการเงิน

ตัวแปร	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp (B)
เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้	0.000	0.518	0.000	1	1.000	1.000
วงเงินให้กู้ยืมสูงสุด	0.677	0.445	2.309	1	0.129	1.967
อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้	0.145	0.407	0.127	1	0.722	1.156
จำนวนงวดการผ่อนชำระหนี้	-0.659	0.608	1.175	1	0.278	0.517
อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้แล้วเสร็จ	0.388	0.494	0.618	1	0.432	1.475
ค่าคงที่	0.613	1.941	0.100	1	0.752	1.847

ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยโลจิสติกส์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรกาญจนบุรี จำกัด พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีนัยสำคัญเชิงสถิติ นั้นหมายถึง นโยบายสินเชื่อด้านต่าง ๆ ของสหกรณ์ไม่มีผลต่อการเพิ่มโอกาสที่สมาชิกจะเห็นว่านโยบายสินเชื่อเหล่านั้นจะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินได้

5. สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ จำกัด

ผลจากการวิเคราะห์สมการถดถอยโลจิสติกส์พบว่าตัวแปรที่สนใจมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในภาพรวมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ว่านโยบายสินเชื่อของสหกรณ์นั้นมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับสหกรณ์ได้ และสมการมีความแม่นยำในการอธิบายผลร้อยละ 93.5

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรจากสมการถดถอยโลจิสติกส์

ตารางที่ 4-14 การวิเคราะห์ตัวแปรที่มีนัยสำคัญต่อความมั่นคงทางการเงิน

ตัวแปร	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp (B)
เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้	0.519	0.525	0.980	1	0.322	1.681
วงเงินให้กู้ยืมสูงสุด	1.560	0.490	10.117	1	0.001*	4.758
อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้	-1.144	0.887	1.663	1	0.197	0.318
จำนวนงวดการผ่อนชำระหนี้	1.555	0.938	2.751	1	0.097	4.736
อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้แล้วเสร็จ	-0.572	0.812	0.495	1	0.482	0.565
ค่าคงที่	-2.936	2.104	1.947	1	0.163	0.053

จากผลการวิเคราะห์พบว่าตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติมีเพียงตัวแปรเดียว ได้แก่ **วงเงินให้กู้ยืมสูงสุด** โดยมีความสัมพันธ์เป็นบวก แสดงว่าการปรับเปลี่ยนนโยบายสินเชื่อด้านวงเงินการให้กู้ยืมมีประสิทธิภาพมากกว่าการนโยบายด้านอื่นๆ ในการทำให้สมาชิกมีความมั่นคงทางการเงินมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การที่สหกรณ์ออมทรัพย์ครุฑนทบุรี จำกัด และสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรกาญจนบุรี จำกัด ไม่มีตัวแปรอิสระใดเลยที่มีนัยสำคัญที่จะช่วยเพิ่มโอกาสให้สมาชิกเห็นว่านโยบายสินเชื่อต่างๆ ของสหกรณ์ส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินของพวกเขา ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลดิบที่ได้จากแบบสอบถามของทั้งสองสหกรณ์อีกครั้ง รวมถึงขั้นตอนการทดสอบซ้ำใหม่แต่ไม่พบข้อผิดพลาด ซึ่งในเบื้องต้นอาจอธิบายได้ว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามมีบริบทที่แตกต่างกันมาก หรือกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอที่จะแสดงให้เห็นความต่างหรือสัมพันธ์กันได้

ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ใช้เพื่อวิเคราะห์แนวคิดของสหกรณ์ในฐานะผู้ให้กั้วว่ามีกรอบแนวทางในการกำหนดนโยบายสินเชื่อต่างๆอย่างไร รวมถึงการวิเคราะห์ทัศนคติของฝ่ายบริหารในการบริหารงานที่อาจส่งผลถึงการออกนโยบายต่างๆ ที่แตกต่างกันไปในแต่ละสหกรณ์ รวมถึงลักษณะสำคัญของนโยบายสินเชื่อในปัจจุบัน นโยบายสินเชื่อในอุดมคติของฝ่ายบริหารสหกรณ์ และข้อเสนอแนะหรือข้อสังเกตต่างๆ โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และเปรียบเทียบเป็นกลุ่มระหว่างสหกรณ์ที่สมาชิกมีหนี้สินต่อหัวสูงและสหกรณ์ที่สมาชิกมีหนี้สินต่อหัวต่ำตามกลุ่มอาชีพ สรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์

1.1 สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มครู

ตารางที่ 4-15 สรุปผลการสัมภาษณ์ด้านปัจจัยในการกำหนดนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มครู

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด (หนี้สินต่อหัวสูง)	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด (หนี้สินต่อหัวต่ำ)
<p>1. เดิมสหกรณ์มีแนวทางในการกำหนดนโยบายสินเชื่อโดยการพิจารณาข้อมูลของสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาคตะวันตกประกอบ เช่น อัตราดอกเบี้ย วงเงิน รวมถึงความต้องการและความจำเป็นของสมาชิกเป็นหลัก ซึ่งทำให้มีการปล่อยกู้มากเกินไป ตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้นมา กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงมีข้อเสนอแนะให้สหกรณ์มีการปรับระเบียบการปล่อยกู้ให้เหมาะสมมากขึ้น สหกรณ์จึงมีการปรับเปลี่ยนระเบียบการให้กู้ให้เข้มงวดมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามความเหมาะสมของช่วงเวลาและความพร้อมของสมาชิก</p> <p>2. สหกรณ์มีการปรับบทบาทจากลักษณะของการเป็นผู้ยอมรับความเสี่ยงมากมาเป็นผู้เน้นความปลอดภัยมากขึ้น ไม่เน้นแสวงหากำไรแต่มุ่งให้สวัสดิการแก่สมาชิก โดยการหาแหล่งเงินทุนต่ำเพื่อปล่อยกู้ให้สมาชิกเพียงอย่างเดียว</p>	<p>1. สหกรณ์กำหนดนโยบายสินเชื่อโดยพิจารณาข้อมูลของสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาคกลาง และพิจารณาความต้องการของสมาชิกเป็นหลัก ออกผลิตภัณฑ์สินเชื่อที่หลากหลาย กำหนดเพดานการให้กู้สูง</p> <p>2. สหกรณ์เคยมีการบริหารงานแบบมุ่งกำไร เน้นการปล่อยกู้และกำหนดเกณฑ์การปล่อยกู้ไม่เข้มงวดมากนัก มีการรับสมาชิกที่ไม่ใช่ข้าราชการเป็นสมาชิกสามัญ และให้กู้ต่อคนมาก ปี 2562 จึงเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายสินเชื่อให้มีเกณฑ์ที่เข้มงวดมากขึ้น</p> <p>3. สหกรณ์ยังไม่มีแผนการบริหารเงินให้สอดคล้องกันระหว่างกระแสเงินไหลเข้าและไหลออก เช่น กู้สั้นปล่อยสั้น หรือกู้ยาวปล่อยยาว และมีต้นทุนทางการเงินค่อนข้างสูง</p>

ตารางที่ 4-15 สรุปผลการสัมภาษณ์ด้านปัจจัยในการกำหนดนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์
กลุ่มครู (ต่อ)

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด (หนี้สินต่อหัวสูง)	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด (หนี้สินต่อหัวต่ำ)
<p>โดยมีหลักการบริหารเงินชัดเจนว่าจะให้มีส่วน เหลือระหว่างต้นทุนกับรายได้ประมาณร้อยละ 1.5 - 2</p> <p>3. การบริหารเงินของสหกรณ์ มีการกู้เงิน จากแหล่งภายนอกในระยะสั้น แล้วนำมาปล่อยกู้ ให้สมาชิกในระยะยาว และมีการบริหารเงินแบบ 50/50 ระหว่างการชำระหนี้ และการปล่อย สินเชื่อ และยังมีแนวโน้มการรองรับต้นทุนทาง การเงินที่สูงขึ้นเรื่อยๆ จากการเพิ่มของทุนเรือนหุ้น นโยบายจากภาครัฐไม่เป็นปัจจัยที่สหกรณ์นำมา พิจารณาเป็นแนวทางการออกผลิตภัณฑ์สินเชื่อ เช่น โครงการรวมหนี้ กำกับค่อนข้างยาก เนื่องจากสมาชิกกู้เงินจากหลายแหล่ง</p>	<p>และพึ่งพาแหล่งเงินกู้แหล่งเดียว คือ ชุมชน สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด</p> <p>4. สหกรณ์ไม่นำนโยบายภาครัฐ มาเป็นปัจจัยในการพิจารณาออกผลิตภัณฑ์ สินเชื่อ</p>

1.2 สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มครู

ตารางที่ 4-16 สรุปผลการสัมภาษณ์ด้านปัจจัยในการกำหนดนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์
กลุ่มตำรวจ

สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแพร่ จำกัด (หนี้สินต่อหัวสูง)	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรกาญจนบุรี จำกัด (หนี้สินต่อหัวต่ำ)
<p>1. การกำหนดนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ เทียบเคียงกับแนวโน้มของสหกรณ์ออมทรัพย์ใน พื้นที่ พิจารณาความจำเป็นของสมาชิกในด้าน ต่างๆ รวมถึงข้อเสนอแนะของกรมส่งเสริมสหกรณ์</p> <p>2. ลักษณะการบริหารเงินของสหกรณ์เป็น การบริหารหมุนเวียนในระยะสั้นเพื่อให้บริการ เงินกู้แก่สมาชิก เน้นให้สมาชิกได้รับ</p>	<p>1. สหกรณ์มีแนวทางในการกำหนด นโยบายสินเชื่อตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งสหกรณ์ คือ เพื่อการออมทรัพย์ ไม่เน้นการแสวงหา ผลประโยชน์จากการให้เงินกู้เป็นหลัก ส่วนการ กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้พิจารณาจาก สหกรณ์ในพื้นที่และธนาคารพาณิชย์</p> <p>2. การบริหารงานของสหกรณ์เน้นทั้ง ความมั่นคงของสมาชิกและความมั่นคงของ</p>

ตารางที่ 4-16 สรุปผลการสัมภาษณ์ด้านปัจจัยในการกำหนดนโยบายสินเชื่อของ
สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มตำรวจ (ต่อ)

สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแพร่ จำกัด (หนี้สินต่อหัวสูง)	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรกาญจนบุรี จำกัด (หนี้สินต่อหัวต่ำ)
<p>ผลประโยชน์ให้มากที่สุดโดยจ่ายเฉลี่ยคืนในอัตราที่ค่อนข้างสูง</p> <p>3. ด้านแหล่งเงินทุนมีสหกรณ์ออมทรัพย์อื่นๆ เป็นแหล่งเงินทุนหลักของสหกรณ์เป็นการกู้ระยะสั้นเพื่อมาปล่อยกู้ให้สมาชิกในระยะยาว มีการกู้จากธนาคารพาณิชย์บ้างตามความจำเป็น ส่วนด้านการให้บริการเงินกู้แก่สมาชิกมีระเบียบค่อนข้างเข้มงวดโดยมีการพิจารณาข้อมูลเครดิตบูโรประกอบ</p> <p>4. นโยบายภาครัฐมีส่วนในการออกผลิตภัณฑ์สินเชื่อของสหกรณ์ เช่น การกู้โครงการพิเศษเพื่อซื้ออาวุธปืน</p>	<p>สหกรณ์ ไม่มุ่งเน้นกำไร แต่เน้นการบรรเทาความเดือดร้อนของสมาชิก การพิจารณาอนุมัติเงินกู้จึงมีความเข้มงวดมากเนื่องจากไม่ต้องการให้สมาชิกเป็นหนี้มากเกินไป</p> <p>3. แหล่งเงินทุนของสหกรณ์ได้แก่ธนาคารพาณิชย์ที่ให้อัตราดอกเบี้ยต่ำที่สุด โดยจะบริหารเงินให้มีส่วนเหลือประมาณร้อยละ 3 หากไม่ได้ตามเป้าหมายจะมีการปรับอัตราดอกเบี้ยทั้งระบบผ่านคณะกรรมการสหกรณ์</p> <p>4. การออกผลิตภัณฑ์สินเชื่อได้รับอิทธิพลจากนโยบายรัฐบาลบ้างตามความจำเป็น เช่น ซื้ออาวุธปืน</p>

1.3 สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสาธารณสุข

ตารางที่ 4-17 สรุปผลการสัมภาษณ์ด้านปัจจัยในการกำหนดนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์
กลุ่มสาธารณสุข

สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัด อำนาจเจริญ จำกัด (หนี้สินต่อหัวสูง)	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จำกัด (หนี้สินต่อหัวต่ำ)
<p>1. แนวทางในการกำหนดนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์จะยึดตาม พรบ. และข้อบังคับของนายทะเบียน ทุกฝ่ายของสหกรณ์มีส่วนร่วมในการวางแผนและปรับเปลี่ยนระเบียบตามความจำเป็น และมีการพิจารณาแนวทางของสหกรณ์ออมทรัพย์อื่นๆ รวมถึงความต้องการและความอยู่รอดของสมาชิกประกอบด้วย</p>	<p>1. นโยบายสินเชื่อของสหกรณ์เป็นไปตาม พรบ. ข้อบังคับ อย่างเคร่งครัด ให้ความสำคัญกับความมั่นคงของสมาชิกมากกว่าความมั่งคั่งของสหกรณ์ และใช้ข้อมูลจากประสบการณ์ การสอบถามสมาชิก การสังเกตพฤติกรรม และข้อมูลทางการเงิน วิเคราะห์เพื่อประกอบการตัดสินใจอย่างเป็นระบบ</p>

ตารางที่ 4-17 สรุปผลการสัมภาษณ์ด้านปัจจัยในการกำหนดนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์
กลุ่มสาธารณสุข (ต่อ)

สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัด อำนาจเจริญ จำกัด (หนี้สินต่อหัวสูง)	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จำกัด (หนี้สินต่อหัวต่ำ)
<p>2. สหกรณ์บริหารทุนโดยใช้ทุนของสหกรณ์เองร้อยละ 40 ทุนภายนอกร้อยละ 60 และกำหนดอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าสถาบันการเงินหรือสหกรณ์อื่นๆในพื้นที่ แม้ต้นทุนทางการเงินค่อนข้างสูง สะท้อนความกล้าเสี่ยงในการทำธุรกิจ</p> <p>3. สหกรณ์มีแนวทางรักษาสมดุลในการบริหารเงินที่กู้มาจากแหล่งทุนภายนอกและการปล่อยกู้ให้สมาชิก โดยกู้จากสหกรณ์ออมทรัพย์เครือข่ายแบบระยะยาว เพื่อนำมาปล่อยกู้ให้สมาชิกในระยะยาวเช่นกัน โดยรักษาส่วนเหลือมให้อยู่ในช่วงร้อยละ 1.0 – 1.5</p> <p>4. นโยบายภาครัฐหรือกระแสจากภายนอกไม่ถูกนำมาเป็นปัจจัยที่สหกรณ์ใช้ในการพิจารณาการออกผลิตภัณฑ์สินเชื่อ</p>	<p>2. เดิมการบริหารเงินของสหกรณ์มีลักษณะค่อนข้างอนุรักษ์นิยม ใช้หลักความระมัดระวังโดยใช้ทุนของสหกรณ์ในการปล่อยกู้ให้สมาชิก ไม่มีการทำธุรกิจกับภายนอกหลังจากปี 2543 เป็นต้นมาจึงเริ่มนำเงินทุนของสหกรณ์ไปลงทุนกับสหกรณ์อื่น และในตลาดทุน</p> <p>3. แม้สหกรณ์จะมีแนวคิดว่าการเน้นการออมมากกว่าการลงทุน แต่ปัจจุบันสหกรณ์มีการลงทุนถึงร้อยละ 80 ของทุนเรือนหุ้นและทุนสำรอง สหกรณ์ก็ตระหนักถึงผลกระทบในขนาดของการพึ่งพาการลงทุนเป็นส่วนใหญ่ จึงมีความระมัดระวังในการลงทุนค่อนข้างสูง โดยเลือกลงทุนเฉพาะที่มีความเสี่ยงต่ำ</p> <p>4. สหกรณ์ไม่ได้ใช้นโยบายภาครัฐเป็นแนวทางการในการกำหนดนโยบายสินเชื่อ</p>

2. ลักษณะนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์

2.1 สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มครู

ตารางที่ 4-18 สรุปผลสัมภาษณ์ด้านลักษณะนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มครู

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด (หนี้สินต่อหัวสูง)	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด (หนี้สินต่อหัวต่ำ)
<p>1. เงื่อนไขการให้กู้ สหกรณ์มีการปรับเงื่อนไขทั้งเข้มงวดมากขึ้นตามคำแนะนำของกรมส่งเสริมสหกรณ์และยืดหยุ่นมากขึ้นตามความจำเป็นของสมาชิก</p>	<p>1. เงื่อนไขการให้กู้ ถูกปรับให้มีความเข้มงวดมากขึ้นตามคำแนะนำของกรมส่งเสริมสหกรณ์</p>

ตารางที่ 4-18 สรุปผลสัมฤทธิ์ด้านลักษณะนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มครู (ต่อ)

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด (หนี้สินต่อหัวสูง)	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด (หนี้สินต่อหัวต่ำ)
<p><u>เงินใจที่เข้มงวดมากขึ้น</u> ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ปรับจำนวนเงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ให้ค่อยๆ เพิ่มขึ้นจนถึงเป้าหมายให้มีเงินคงเหลือร้อยละ 30 2. อายุที่ต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จลดลงจาก 90 ปี เป็น 60 ปี 3. ลดวงเงินกู้สามัญเหลือ 3 ล้านบาท จากเดิมไม่มีเพดาน <p><u>เงินใจที่ยืดหยุ่นมากขึ้น</u> ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่กำหนดวงเงินขั้นต่ำที่ต้องผ่อนชำระเมื่อต้องการกู้ใหม่ จากเดิมต้องผ่อนชำระมาแล้วไม่ต่ำกว่า 6 งวด 2. นำการกู้วิทยฐานะกลับมาใช้อีกครั้งหลังจากมีการยกเลิก 2. การกำหนดอัตราดอกเบี้ย สหกรณ์กำหนดอัตราดอกเบี้ยแตกต่างกันตามประเภทของเงินกู้ เช่น กู้ทั่วไป อัตราดอกเบี้ยจะสูงกว่าการกู้ที่ไม่เกินมูลค่าหุ้นที่มี และการกู้เพื่อปรับโครงสร้างหนี้ อัตราดอกเบี้ยจะต่ำที่สุด 3. มีโครงการเงินกู้ที่ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก เช่น โครงการให้กู้เพื่อพัฒนาอาชีพ ให้สร้างงานสร้างรายได้เสริม 	<p><u>เงินใจที่เข้มงวดมากขึ้น</u> ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดเงินเหลือหลังหักชำระไม่ต่ำกว่า 3,000 บาท 2. การกู้ใหม่จะทำได้หลังจากผ่อนชำระแล้ว 12 งวด จากเดิม 6 งวด 3. ลดวงเงินและลดประเภทผลิตภัณฑ์สินเชื่อลง 4. สมาชิกที่อายุ 55 ปีขึ้นไปไม่คิดวิทยฐานะให้ <p><u>เงินใจที่ยืดหยุ่นมากขึ้น</u></p> <p>ไม่กำหนดจำนวนวงเงินขั้นต่ำที่ต้องผ่อนชำระเมื่อต้องการกู้ใหม่</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. การกำหนดอัตราดอกเบี้ย อัตราดอกเบี้ยเงินกู้บางประเภทเพิ่มขึ้นและลดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากลง เพื่อต้องการเพิ่มกำไร
<p><u>ลักษณะอื่นๆที่เกี่ยวข้อง</u></p> <p>สหกรณ์ไม่พิจารณาข้อมูลเครดิตบูโรของสมาชิกประกอบการพิจารณาอนุมัติเงินกู้</p>	<p><u>ลักษณะอื่นๆที่เกี่ยวข้อง</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สหกรณ์ไม่พิจารณาข้อมูลเครดิตบูโรของสมาชิกประกอบการพิจารณาอนุมัติเงินกู้

ตารางที่ 4-18 สรุปผลสัมฤทธิ์ด้านลักษณะนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มครู (ต่อ)

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด (หนี้สินต่อหัวสูง)	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด (หนี้สินต่อหัวต่ำ)
	2. สหกรณ์เห็นว่า เงิน เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่สมาชิกใช้พิจารณาในการขอกู้ 3. สหกรณ์ไม่มีการติดตามการใช้เงินตามวัตถุประสงค์ ไม่มีแผนสุ่มติดตาม

2.2 สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มตำรวจ

ตารางที่ 4-19 สรุปผลสัมฤทธิ์ด้านลักษณะนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มตำรวจ

สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแพร่ จำกัด (หนี้สินต่อหัวสูง)	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรกาญจนบุรี จำกัด (หนี้สินต่อหัวต่ำ)
1. สหกรณ์ปรับเงื่อนไขการให้กู้ให้มีความเข้มงวดมากขึ้น ได้แก่ 1.1 งวดผ่อนชำระสูงสุดเดิม 360 งวด ลดลงเหลือ 330 งวด 1.2 เงินสูงสุดสำหรับกู้ฉุกเฉินเดิม 150,000 บาท เหลือ 100,000 บาท 2. สหกรณ์กำหนดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อทุกประเภทเท่ากัน 3. โครงการเงินกู้ทุกโครงการสามารถช่วยให้สมาชิกมีความมั่นคงทางการเงิน แต่ไม่มีโครงการให้กู้บ้านเนื่องจากธนาคารอาคารสงเคราะห์ให้อัตราดอกเบี้ยถูกกว่า อีกทั้งสหกรณ์ไม่เชี่ยวชาญในการประเมินราคาส่วนโครงการที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการช่วยเหลือสมาชิก คือ กู้ฉุกเฉิน	1. เงื่อนไขการให้กู้ค่อนข้างเข้มงวด กู้เพื่อวัตถุประสงค์ใดต้องมีเอกสารหลักฐานแนบ เช่น ใบแจ้งหนี้หรือใบเสร็จค่าเทอมบุตรไม่ให้สมาชิกกู้เกินความจำเป็นโดยจะให้สมาชิกได้ส่วนต่างไม่เกิน 1 แสน ถึง 2 แสน บาท โดยการกู้วันชำระจะถูกพิจารณาเข้มงวดมากขึ้น และอาจเรียกสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลถึงปัญหาและความจำเป็น 2. สหกรณ์กำหนดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อทุกประเภทเท่ากัน 3. โครงการปรับโครงสร้างหนี้ช่วยสมาชิกเรื่องความมั่นคงทางการเงินได้มาก โดยให้กู้เพื่อปิดสัญญากับธนาคารพาณิชย์ ขยายอายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้แล้วเสร็จจาก 60 ปี เป็น 65 ปี สหกรณ์ไม่ใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันเนื่องจากเป็นความเสี่ยงและบุคลากรไม่เชี่ยวชาญในการประเมินราคา

ตารางที่ 4-19 สรุปผลสัมฤทธิ์ด้านลักษณะนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มตำรวจ (ต่อ)

สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแพร่ จำกัด (หนี้สินต่อหัวสูง)	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรกาญจนบุรี จำกัด (หนี้สินต่อหัวต่ำ)
<p><u>ลักษณะอื่นๆที่เกี่ยวข้อง</u></p> <p>1) สหกรณ์พิจารณาข้อมูลเครดิตบูโรของสมาชิกประกอบการอนุมัติเงินกู้</p> <p>2) สหกรณ์เห็นว่า วงเงิน เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่สมาชิกใช้พิจารณาเงิน</p> <p>3) มีการติดตามการใช้เงินตามวัตถุประสงค์ผ่านหัวหน้าสถานีตามสายบังคับบัญชา</p>	<p><u>ลักษณะอื่นๆที่เกี่ยวข้อง</u></p> <p>1) ไม่พิจารณาข้อมูลเครดิตบูโรของสมาชิกเพราะสามารถตรวจสอบจากการเงินสาขาและเครือข่ายอื่นๆได้</p> <p>2) สหกรณ์เห็นว่า วงเงิน เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่สมาชิกใช้พิจารณาเงิน</p>

2.3 สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสาธารณสุข

ตารางที่ 4-20 สรุปผลสัมฤทธิ์ด้านลักษณะนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสาธารณสุข

สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัด อำนาจเจริญ จำกัด (หนี้สินต่อหัวสูง)	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จำกัด (หนี้สินต่อหัวต่ำ)
<p>1. เงื่อนไขการให้กู้</p> <p>1.1 สหกรณ์ไม่กำหนดจำนวนงวดขั้นต่ำที่ผ่อนชำระแล้วหากต้องการกู้ใหม่ เนื่องจากไม่เป็นธรรมกับผู้ที่ไม่เต็มวงเงิน หากผู้เต็มวงเงินต้องชำระมาไม่ต่ำกว่า 30,000 บาท</p> <p>1.2 กำหนดวงเงินกู้รวมทุกสัญญาต่อคนไว้สูง เนื่องจากไม่ต้องการแคะเบียดบ่อยเกินไป</p> <p>1.3 การคำนวณเงินเหลือหลังหักชำระหนี้ไม่รวมเงินประจำตำแหน่งและค่าเช่าเวรรายได้จึงมากกว่าเงินเดือน ถือเป็นจุดแข็งของสหกรณ์</p> <p>การกำหนดอัตราดอกเบี้ยไม่อิงกับสหกรณ์ในพื้นที่ใกล้เคียง แต่วิเคราะห์ต้นทุนทางการเงินของสหกรณ์เอง ไม่มีการปรับอัตราดอกเบี้ยมา 4 ปีแล้ว</p>	<p>1) เงื่อนไขการให้กู้</p> <p>ไม่กำหนดเงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ เป็นร้อยละ เนื่องจากสมาชิกที่เงินเดือนสูงจะได้รับผลกระทบมาก จึงกำหนดให้เงินเหลือไม่ต่ำกว่า 3,500 บาท เท่ากัน</p> <p>2) สหกรณ์คิดอัตราดอกเบี้ยแบบขั้นบันได กู้มาก ดอกเบี้ยลดมาก และหากทำประกันชีวิตจะลดดอกเบี้ยให้อีก เพื่อจูงใจให้สมาชิกอยู่กับสหกรณ์ นอกจากนี้ถ้าเป็นการกู้เพื่อการศึกษา อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0 ผ่อนชำระ 6 งวด</p>

ตารางที่ 4-20 สรุปผลสัมฤทธิ์ด้านลักษณะนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสาธารณสุข (ต่อ)

สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัด อำนาจเจริญ จำกัด (หนี้สินต่อหัวสูง)	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จำกัด (หนี้สินต่อหัวต่ำ)
2. สหกรณ์เห็นว่าการกู้สามัญสามารถช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับสมาชิกได้มากที่สุด	3) มีโครงการกู้เพื่อใช้หนี้ในระบบวงเงิน 200,000 บาท
<u>ลักษณะอื่นๆที่เกี่ยวข้อง</u> 1) ในการอนุมัติเงินกู้ให้สมาชิก สหกรณ์ไม่ขอข้อมูลเครดิตบูโร 2) สหกรณ์เห็นว่า ความสามารถในการชำระหนี้ เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่สมาชิกใช้พิจารณาเมื่อขอกู้	<u>ลักษณะอื่นๆที่เกี่ยวข้อง</u> 1) สหกรณ์ไม่ดูข้อมูลเครดิตบูโรของสมาชิกเพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ 2) อัตราดอกเบี้ย เป็นปัจจัยที่สหกรณ์เห็นว่าสมาชิกให้ความสำคัญมากที่สุดเมื่อขอกู้

3. แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายสินเชื่อที่อยากให้มีและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.1 สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มครู

ตารางที่ 4-21 นโยบายสินเชื่อและข้อเสนอแนะในการสร้างความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มครู

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด (หนี้สินต่อหัวสูง)	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด (หนี้สินต่อหัวต่ำ)
<u>นโยบายสินเชื่อที่อยากให้มี</u> การรวมหนี้ทุกสัญญาทั้งในและนอกสหกรณ์ ไม่กำหนดวงวด ไม่กำหนดวงเงินสูงสุด แต่หักหนี้แล้วต้องเหลือเงินไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 <u>ข้อเสนอแนะอื่นๆ</u> 1) สมาชิกมีความรู้ทางการเงินแต่ไม่มีวินัย 2) ฝ่ายบริหารมีอุดมการณ์แต่ขาดการถ่ายทอดที่มีประสิทธิภาพ	<u>นโยบายสินเชื่อที่อยากให้มี</u> เงินกู้พิเศษ ดอกเบี้ยต่ำ ผ่อนยาว อายุชำระหนี้แล้วเสร็จไม่เกิน 80 ปี การค้าประกันด้วยอสังหาริมทรัพย์ให้ตามราคาประเมินร้อยละ 100 และหุ้น

ตารางที่ 4-21 นโยบายสินเชื่อและข้อเสนอแนะในการสร้างความมั่นคงทางการเงินของ
สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มครู (ต่อ)

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด (หนี้สินต่อหัวสูง)	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด (หนี้สินต่อหัวต่ำ)
	<p><u>ข้อเสนอแนะอื่นๆ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ จะกระทบความเชื่อมั่นของสมาชิก ควรมีการ ยืดหยุ่นโดยไม่ให้เสียหลักการ 2) ผู้สอบบัญชีไม่คิดเงินฝากที่ ชสอ. เป็นสภาพคล่อง

3.2 สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มตำรวจ

ตารางที่ 4-22 นโยบายสินเชื่อและข้อเสนอแนะในการสร้างความมั่นคงทางการเงินของ
สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มตำรวจ

สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแพร่ จำกัด (หนี้สินต่อหัวสูง)	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรกาญจนบุรี จำกัด (หนี้สินต่อหัวต่ำ)
<p><u>นโยบายสินเชื่อที่อยากให้มี</u></p> <p>ขยายอายุสูงสุดของการผ่อนชำระหนี้แล้วเสร็จจาก 75 ปี เป็น 80 ปี</p> <p><u>ข้อเสนอแนะอื่นๆ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ต้องการผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่ให้คำแนะนำปรึกษาเรื่องระเบียบใหม่ๆ ข้อมูลสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน 2. ไม่ต้องการให้มีการจำกัดสมาชิกสมทบจากบุคคลภายนอก 3. การกู้เงินจากชสอ. ต้นทุนแพงและเงินจม เนื่องจากมีการหักค่าหุ้น และเงินฝากร้อยละ 1 4. ควรมีโครงการสำหรับแต่ละกลุ่มอาชีพ เช่น ครู ตำรวจ สาธารณสุข 	<p><u>นโยบายสินเชื่อที่อยากให้มี</u></p> <p>ไม่มีหนี้ดีที่สุด</p> <p><u>ข้อเสนอแนะอื่นๆ</u></p> <p>สหกรณ์อยากยกเลิกระเบียบการโอนหุ้นได้</p>

3.3 สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสาธารณสุข

ตารางที่ 4-23 นโยบายสินเชื่อและข้อเสนอแนะในการสร้างความมั่นคงทางการเงินของ
สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสาธารณสุข

สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัด อำนาจเจริญ จำกัด (หนี้สินต่อหัวสูง)	สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จำกัด (หนี้สินต่อหัวต่ำ)
<p><u>นโยบายสินเชื่อที่อยากให้มี</u></p> <p>กู้พิเศษเพื่ออาชีพเสริม ผ่อนชำระ 360 งวด และสมาชิกต้องมีเงินเหลือหลังหักชำระหนี้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 เพื่อสร้างรายได้ให้สมาชิกลดการกู้วนซ้ำ</p>	<p><u>นโยบายสินเชื่อที่อยากให้มี</u></p> <p>นโยบายสินเชื่อปัจจุบันเหมาะสมแล้ว</p> <p><u>ข้อเสนอแนะอื่นๆ</u></p> <p>ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ออมทรัพย์และสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อย่างจริงจัง</p>
<p><u>ข้อเสนอแนะอื่นๆ</u></p> <p>สหกรณ์มีความพยายามในการกำหนดเงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 แต่ยังไม่สำเร็จเนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่ยังไม่พร้อม</p>	

ข้อเสนอแนะของสมาชิกสหกรณ์

ผู้วิจัยรวบรวมข้อเสนอแนะในการปรับปรุงนโยบายสินเชื่อเพื่อให้สมาชิกเกิดความมั่นคงทางการเงินที่สมาชิกได้ให้ข้อมูลไว้ในแบบสอบถาม ส่วนที่ 5 โดยจัดกลุ่มตามนโยบายสินเชื่อออกเป็น 5 ประเภท วิเคราะห์ข้อเสนอแนะในแต่ละประเภทแล้วจัดกลุ่มข้อเสนอแนะอีกครั้ง แล้วสรุปรายสหกรณ์ในแต่ละกลุ่มอาชีพ

อย่างไรก็ตาม ผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ข้อเสนอแนะมีจำนวนไม่มาก ผู้วิจัยจึงสรุปผลในรูปแบบของร้อยละเพื่อให้สามารถนำเสนอได้ชัดเจนขึ้น โดยค่า n จะเท่ากับจำนวนผู้ที่ให้ข้อเสนอแนะในประเด็นนั้น ๆ

1. สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มครู

ตารางที่ 4-24 ข้อเสนอแนะของสมาชิกกลุ่มครู

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด (หนี้สินต่อหัวสูง)	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด (หนี้สินต่อหัวต่ำ)
<p><u>งวดการชำระหนี้</u> (n = 17)</p> <p>มีสมาชิกทั้งที่ต้องการให้สหกรณ์ขยายงวดและลดงวดการชำระหนี้ในสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ประมาณร้อยละ 18 และร้อยละ 12 ตามลำดับ สมาชิกที่เห็นว่าสหกรณ์ไม่ควรให้ผ่อนชำระเกิน 60 งวด และไม่ควรเกิน 240 งวด มีสัดส่วนเท่ากัน ประมาณร้อยละ 18 ส่วนสมาชิกกลุ่มละร้อยละ 12 เห็นว่าไม่ควรผ่อนชำระเกิน 120 งวด 180 งวด และพิจารณาความเหมาะสมเป็นรายๆ ไป</p>	<p><u>งวดการชำระหนี้</u> (n = 12)</p> <p>สมาชิกส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 40 ต้องการให้สหกรณ์ขยายงวดการชำระหนี้ โดยเห็นว่าไม่ควรผ่อนชำระเกิน 300 งวด</p>
<p><u>อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จ</u> (n = 26)</p> <p>สมาชิกส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 27 เห็นว่าอายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จไม่ควรเกิน 60 ปี รองลงมาคือ ไม่ควรเกิน 80 ปี และไม่ควรเกิน 70 ปี มีประมาณร้อยละ 20 และร้อยละ 15 ตามลำดับ</p>	<p><u>อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จ</u> (n = 32)</p> <p>สมาชิกกว่าร้อยละ 47 เห็นพ้องกันว่าอายุที่ต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จไม่ควรเกิน 60 ปี รองลงมา คือ ไม่ควรเกิน 80 ปี และไม่ควรเกิน 70 ปี มีประมาณร้อยละ 22 และร้อยละ 18 ตามลำดับ</p>
<p><u>วงเงินให้กู้ยืม</u> (n = 16)</p> <p>กว่าร้อยละ 30 ของจำนวนสมาชิกที่ให้ข้อเสนอแนะ เห็นว่าวงเงินให้กู้ยืมรวมทุกสัญญาไม่ควรเกิน 3 ล้านบาท รองลงมาคือ ไม่ควรเกิน 2 ล้านบาท ประมาณร้อยละ 18 และไม่ควรเกิน 70 เท่าของเงินเดือนประมาณร้อยละ 12</p>	<p><u>วงเงินให้กู้ยืม</u> (n = 23)</p> <p>สมาชิกส่วนใหญ่เกือบร้อยละ 50 เห็นว่าสหกรณ์ควรเพิ่มวงเงินกู้ยืม โดยสมาชิกประมาณร้อยละ 17 เห็นว่าวงเงินรวมทุกสัญญาไม่ควรเกิน 2 ล้านบาท</p>

ตารางที่ 4-24 ข้อเสนอแนะของสมาชิกกลุ่มครู (ต่อ)

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด (หนังสือต่อหัวสูง)	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด (หนังสือต่อหัวต่ำ)
<p><u>เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ (n = 20)</u></p> <p>สมาชิกถึงร้อยละ 45 เห็นว่าสหกรณ์ควรกำหนดเงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของเงินเดือน ส่วนอีกร้อยละ 15 เห็นว่าไม่ควรน้อยกว่าร้อยละ 20 ของเงินเดือน</p>	<p><u>เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ (n = 21)</u></p> <p>สมาชิกส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 28 เห็นว่าสหกรณ์ควรกำหนดเงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของเงินเดือน ในขณะที่สมาชิกกลุ่มอื่น ๆ กลุ่มละร้อยละ 10 เห็นว่าเงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ไม่ควรต่ำกว่า 3,000 บาท และ 5,000 บาท หรือไม่ควรต่ำกว่าร้อยละ 30 และร้อยละ 50</p>
<p><u>อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ (n = 18)</u></p> <p>สหกรณ์ควรปรับลดอัตราดอกเบี้ยลง และอัตราดอกเบี้ยไม่ควรเกินร้อยละ 5 เป็นข้อเสนอแนะที่สมาชิกส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 28 ต้องการมากที่สุด รองลงมาประมาณร้อยละ 10 เห็นว่าอัตราดอกเบี้ยไม่ควรเกินร้อยละ 5.5 หรือ 5.75</p>	<p><u>อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ (n = 29)</u></p> <p>สมาชิกกว่าร้อยละ 40 เห็นว่าสหกรณ์ควรปรับลดอัตราดอกเบี้ยลง สมาชิกร้อยละ 30 เห็นว่าอัตราดอกเบี้ยไม่ควรเกินร้อยละ 6 และอีกร้อยละ 10 เห็นว่าอัตราดอกเบี้ยไม่ควรเกินร้อยละ 5</p>

2. สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มตำรวจ

ตารางที่ 4-25 ข้อเสนอแนะของสมาชิกกลุ่มตำรวจ

สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแพร่ จำกัด (หนังสือต่อหัวสูง)	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรกาญจนบุรี จำกัด (หนังสือต่อหัวต่ำ)
<p><u>งวดการชำระหนี้ (n = 30)</u></p> <p>สมาชิกกว่าร้อยละ 60 ต้องการให้สหกรณ์ขยายงวดการชำระหนี้ มีสมาชิกบางส่วนประมาณร้อยละ 7 ที่ระบุว่าจำนวนงวดไม่ควรเกิน 360 งวด และควรพิจารณาตามความเหมาะสม</p>	<p><u>งวดการชำระหนี้ (n = 16)</u></p> <p>สมาชิกกว่าร้อยละ 80 ต้องการให้สหกรณ์ขยายงวดการชำระหนี้ และสมาชิกจำนวนหนึ่งประมาณร้อยละ 12 อยากให้ขยายจำนวนงวดถึง 480 งวด</p>

ตารางที่ 4-25 ข้อเสนอแนะของสมาชิกกลุ่มสำรวจ (ต่อ)

สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแพร์ จำกัด (หนี้สินต่อหัวสูง)	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรกาญจนบุรี จำกัด (หนี้สินต่อหัวต่ำ)
<p><u>อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จ (n = 35)</u></p> <p>อายุสูงสุดที่สมาชิกส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 35 ต้องการชำระหนี้ให้แล้วเสร็จคือไม่เกิน 60 ปี รองลงมาคือ ไม่เกิน 65 ปี มีประมาณร้อยละ 30</p>	<p><u>อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จ (n = 27)</u></p> <p>สมาชิกส่วนใหญ่ที่ให้ข้อเสนอแนะประมาณร้อยละ 30 ต้องการให้สหกรณ์กำหนดอายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้แล้วเสร็จไม่เกิน 65 ปี รองลงมาคือไม่เกิน 60 ปี และ 70 ปี ประมาณร้อยละ 22 และร้อยละ 15 ตามลำดับ</p>
<p><u>วงเงินให้กู้ยืม (n = 37)</u></p> <p>สมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 32 เห็นว่าวงเงินกู้ยืมรวมทุกสัญญาไม่ควรเกิน 3 ล้านบาท และประมาณร้อยละ 19 ของจำนวนสมาชิกที่ให้ข้อเสนอแนะเห็นว่าไม่ควรเกิน 3.5 ล้านบาท และในภาพรวมสหกรณ์ควรเพิ่มวงเงินกู้ยืม</p>	<p><u>วงเงินให้กู้ยืม (n = 18)</u></p> <p>สมาชิกร้อยละ 50 เห็นว่าสหกรณ์ควรเพิ่มวงเงินกู้ยืม โดยสมาชิกร้อยละ 17 ต้องการให้วงเงินรวมทุกสัญญาไม่เกิน 2 ล้านบาท ส่วนวงเงินรวมทุกสัญญาไม่ควรเกิน 1 ล้านบาท และไม่ควรเกิน 3 ล้านบาท ถูกเลือกเป็นลำดับรองลงมาในสัดส่วนที่เท่ากันประมาณร้อยละ 11</p>
<p><u>เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ (n = 22)</u></p> <p>มีสัดส่วนสมาชิกสองกลุ่มที่เท่ากัน (ร้อยละ 18) ที่เห็นว่าเงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ไม่ควรต่ำกว่า 2,000 บาท หรือไม่ควรต่ำกว่า 10,000 บาท รองลงมาคือกลุ่มที่เห็นว่าเงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ไม่ควรต่ำกว่า 5,000 บาท หรือ ไม่ควรต่ำกว่า ร้อยละ 20 ของเงินเดือน มีประมาณกลุ่มละร้อยละ 13</p>	<p><u>เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ (n = 15)</u></p> <p>สมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 33 เห็นว่าเงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ไม่ควรต่ำกว่า 3,000 บาท รองลงมาคือไม่ควรต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 20 ส่วนเงินคงเหลือไม่ต่ำกว่า 4,000 บาท หรือไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของเงินเดือนเป็นตัวเลือกลำดับถัดมา โดยมีผู้ให้ความเห็นประมาณร้อยละ 13</p>
<p><u>อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ (n = 39)</u></p> <p>สมาชิกกว่าร้อยละ 56 เห็นว่าสหกรณ์ควรปรับลดอัตราดอกเบี้ยลง และสมาชิก</p>	<p><u>อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ (n = 27)</u></p> <p>สมาชิกส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 80 ต้องการให้สหกรณ์ลดอัตราดอกเบี้ยลง และสมาชิกร้อย</p>

ตารางที่ 4-25 ข้อเสนอแนะของสมาชิกกลุ่มสำรวจ (ต่อ)

สหกรณ์ออมทรัพย์สำรวจแพร่ จำกัด (หนังสือต่อหัวสูง)	สหกรณ์ออมทรัพย์สำรวจภูธรกาญจนบุรี จำกัด (หนังสือต่อหัวต่ำ)
ประมาณร้อยละ 15 เห็นว่าสามารถรับดอกเบี้ยได้ไม่เกินร้อยละ 7	ละ 11 เห็นว่าควรลดลงจนต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์

3. สหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสาธารณสุข

ข้อเสนอแนะของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มสาธารณสุข ผู้วิจัยนำเสนอเพียงสหกรณ์เดียวที่มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากพอให้สามารถวิเคราะห์ได้ คือ สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ จำกัด ตามที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น ซึ่งสรุปตามประเด็นต่าง ๆ ด้านนโยบายสินเชื่อได้ดังนี้

ตารางที่ 4-26 ข้อเสนอแนะของสมาชิกกลุ่มสาธารณสุข

สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ จำกัด (หนังสือต่อหัวสูง)
<p><u>งวดการชำระหนี้ (n = 24)</u></p> <p>สมาชิกประมาณร้อยละ 58 ต้องการให้สหกรณ์ขยายงวดการชำระหนี้ มีสมาชิกบางส่วนระบุว่าจำนวนงวดไม่ควรเกิน 300 งวด ที่น่าสังเกตคือมีข้อเสนอจากผู้ตอบแบบสอบถามหนึ่งเห็นว่าการเพิ่มจำนวนงวดให้กับสมาชิกที่ไม่ใช่ข้าราชการด้วย</p>
<p><u>อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จ (n = 33)</u></p> <p>อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จไม่ควรเกิน 70 ปี เป็นข้อเสนอแนะที่สมาชิกส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 30 ต้องการ รองลงมาคือไม่เกิน 75 ปี และที่ไม่ระบุอายุแต่ต้องการให้เพิ่มอายุสูงสุดมีประมาณร้อยละ 15</p>
<p><u>วงเงินให้กู้ยืม (n = 22)</u></p> <p>สมาชิกกว่าร้อยละ 35 เห็นว่าสหกรณ์ควรเพิ่มวงเงินกู้ยืม และประมาณร้อยละ 12 เห็นว่าวงเงินกู้ยืมไม่ควรเกิน 100 เท่าของเงินเดือน</p>
<p><u>เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ (n = 17)</u></p> <p>ประมาณร้อยละ 28 ของผู้ให้ข้อเสนอแนะประเด็นนี้เห็นว่าควรเพิ่มเงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ให้สูงขึ้น โดยสมาชิกระบุว่าเงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ไม่ควรต่ำกว่าร้อยละ 10 และร้อยละ 20 ของเงินเดือน ในสัดส่วนเท่า ๆ กัน คือประมาณร้อยละ 14</p>

ตารางที่ 4-26 ข้อเสนอแนะของสมาชิกกลุ่มสาธารณสุข (ต่อ)

สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ จำกัด (หนี้สินต่อหัวสูง)
<p><u>อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ (n = 16)</u></p> <p>สมาชิกประมาณร้อยละ 44 เห็นว่าสหกรณ์ควรปรับลดอัตราดอกเบี้ย และสมาชิกกลุ่มละ ร้อยละ 13 มีความเห็นว่าอัตราดอกเบี้ยไม่ควรเกินร้อยละ 5 หรือร้อยละ 6 หรือควรต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคาร</p>

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณร่วมกับข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในส่วนนี้เป็นการนำผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการทดสอบสมการถดถอยโลจิสติกส์ มาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลการสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะของสมาชิก เพื่อดูแนวโน้มความสอดคล้องหรือขัดแย้งระหว่างผลที่ได้เพื่อให้ได้ประเด็นที่น่าสนใจนำไปสังเคราะห์หาแนวทางการปรับปรุงนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ ผู้วิจัยวิเคราะห์รายสหกรณ์เริ่มจากสหกรณ์ที่ทำการทดสอบ สมมติฐานด้วยสมการถดถอยโลจิสติกส์แล้วมีตัวแปรหรือปัจจัยด้านนโยบายสินเชื่อที่มีนัยสำคัญสรุป เป็นกลุ่มแรกๆก่อน ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแพร่ จำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ จำกัด แล้วจึงวิเคราะห์กลุ่มที่ทดสอบแล้ว ไม่มีตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติเลย ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด และสหกรณ์ออมทรัพย์ ตำรวจภูธรกาญจนบุรี จำกัด ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จำกัด แม้จะไม่ได้นำมา ทดสอบด้วยสมการถดถอยโลจิสติกส์แต่ผู้วิจัยพยายามวิเคราะห์ด้วยข้อมูลเท่าที่รวบรวมได้เอาไว้ด้วย ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

1. สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด เป็นกรณีตัวอย่างในกลุ่มครูที่มีหนี้สินต่อหัวสูง จากผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณในหัวข้อปัจจัยด้านนโยบายสินเชื่อที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงิน ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ทำให้ทราบตัวแปรด้านนโยบายสินเชื่อที่สมาชิกเห็นว่าช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงิน 3 ตัวแปรด้วยกัน คือ **งวดการชำระหนี้ เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ และอัตราดอกเบี้ย**

เมื่อพิจารณาลักษณะนโยบายสินเชื่อตามตัวแปรที่มีนัยสำคัญ **งวดการชำระหนี้** สูงสุดของสหกรณ์อยู่ที่ 300 งวด ซึ่งน่าจะยาวพอที่จะทำให้สมาชิกสามารถผ่อนชำระได้แบบไม่ตั้งตัวมากนัก เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ที่สหกรณ์กำหนดไว้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 และการกำหนดอัตราดอกเบี้ย แบบแตกต่างกันตามประเภทเงินกู้ และมีอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำพิเศษสำหรับการปรับโครงสร้างหนี้

นั้นมีส่วนช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินให้ได้ ซึ่งข้อเสนอแนะของสมาชิกด้านเงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ที่ระบุว่าไม่ควรต่ำกว่าร้อยละ 30 ด้วยนั้นช่วยสนับสนุนนโยบายด้านนี้ของสหกรณ์ ส่วนการกำหนดวงเงินสูงสุดซึ่งเป็นตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อการเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก ซึ่งสหกรณ์ได้กำหนดเท่ากับ 5 ล้านบาทนั้นสมาชิกอาจเห็นว่าการเป็นหนี้จำนวนมากย่อมไม่ส่งผลดีต่อความมั่นคงทางการเงิน สมาชิกจึงมีข้อเสนอแนะว่าไม่ควรเกิน 3 ล้านบาท

ส่วนนโยบายในอุดมคติของสหกรณ์มีความยืดหยุ่นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของสมาชิก คือ การรวมหนี้ทุกสัญญาทั้งในและนอกสหกรณ์โดยไม่ต้องกำหนดงวดและวงเงินสูงสุด แต่เงินเหลือหลังหักชำระหนี้ต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 ของเงินเดือน ซึ่งค่อนข้างสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณและความต้องการของสมาชิก แต่ต้องมีการกำหนดอายุสูงสุดที่ต้องผ่อนชำระหนี้แล้วเสร็จเอาไว้เพื่อคำนวณเงินผ่อนชำระหนี้รายเดือน

2. สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแพร่ จำกัด

ในกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแพร่ จำกัด เป็นสหกรณ์ที่สมาชิกมีหนี้ต่อหัวสูง ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณพบตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 3 ตัวแปร ได้แก่ **งวดการผ่อนชำระหนี้** **วงเงินกู้ยืม** และ **เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้** ที่สมาชิกเห็นว่าเป็นนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ที่ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินได้

นโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ด้านงวดการผ่อนชำระหนี้ถูกปรับลดลง 30 งวดเหลือ 330 งวด วงเงินกู้ไม่เกิน 3 ล้านบาท และเงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ไม่ต่ำกว่า 1,000 บาทต่อเดือน สมาชิกเห็นว่าช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงิน หากพิจารณาข้อเสนอแนะของสมาชิกประกอบวงเงินกู้จะเป็นตัวแปรที่สมาชิกเห็นด้วยว่าเหมาะสมแล้ว ส่วนงวดที่ถูกปรับลดยังมีสมาชิกส่วนหนึ่งเห็นว่าไม่ยาวพอและต้องการให้กำหนดงวด 360 งวดเท่าระเบียบก่อนหน้านี้ ส่วนเงินคงเหลือ 1,000 บาท แม้จะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญแล้ว แต่สมาชิกจำนวนหนึ่งเห็นว่าต่ำเกินไป และคิดว่าไม่ควรต่ำกว่า 2,000 บาท

อายุสูงสุดในการผ่อนชำระหนี้ให้แล้วเสร็จเป็นนโยบายสินเชื่อที่สหกรณ์ให้ความสำคัญโดยมีความต้องการว่าหากสามารถปรับเปลี่ยนนโยบายด้านนี้ได้สหกรณ์ต้องการขยายอายุสูงสุดของการผ่อนชำระหนี้แล้วเสร็จออกไปอีก 5 ปี เป็น 80 ปี ซึ่งอาจสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ คือ อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้แล้วเสร็จที่กำหนดในปัจจุบันสมาชิกอาจเห็นว่าไม่ได้ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินให้พวกเขาเท่าใดนัก ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งกรณีที่อายุ 75 ปี นั้นอาจน้อยเกินไปหรือต่ำเกินไปก็ได้ เนื่องจากมีสมาชิกบางส่วนได้ให้ข้อเสนอแนะว่าอายุสูงสุดที่ต้องผ่อนชำระหนี้แล้วเสร็จไม่ควรเกิน 60 ปี

3. สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ จำกัด เป็นสหกรณ์ที่สมาชิกมีหนี้ต่อหัวสูงสุดในกลุ่มอาชีพสาธารณสุข ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณพบว่า มีเพียงตัวแปรเดียวที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ **วงเงินกู้ยืมสูงสุด**ที่สมาชิกเห็นว่ามีส่วนช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงิน โดยสหกรณ์กำหนดวงเงินไว้เท่ากับ 5 ล้านบาท เมื่อพิจารณาข้อเสนอแนะของสมาชิกในประเด็นนี้ สมาชิกจำนวนหนึ่งระบุว่าวงเงินสูงสุดไม่ควรเกิน 100 เท่าของเงินเดือน ซึ่งจากข้อมูลทั่วไปของสมาชิกผู้ตอบแบบสอบถามมีเงินเดือนโดยเฉลี่ยประมาณ 35,000 บาท นั้นหมายถึงวงเงินกู้ยืมสูงสุดควรจะไม่เกิน 3.5 ล้านบาท การกำหนดวงเงินกู้ยืมสูงสุดที่ค่อนข้างสูงอาจช่วยสมาชิกในแง่ของวงเงินสามารถครอบคลุมสิ่งที่ต้องใช้จ่ายได้อย่างเพียงพอหรือมากกว่าความต้องการด้วยซ้ำ ทำให้รู้สึกว่าการช่วยเรื่องความมั่นคงทางการเงินแต่ในขณะเดียวกันก็ส่งผลให้หนี้ต่อหัวสูงตามไปด้วย

อีกประเด็นที่น่าสนใจ ปัจจุบันการจะให้สมาชิกมีเงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ร้อยละ 10 ยังเป็นเรื่องยาก สหกรณ์มองเห็นปัญหาความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของสมาชิก จึงมีแนวคิดที่จะช่วยลดการกู้ยืมของสมาชิกโดยการส่งเสริมให้สมาชิกมีอาชีพเสริมผ่านโครงการกู่พิเศษเพื่ออาชีพเสริมให้ผ่อนชำระได้ 360 งวด และสมาชิกต้องมีเงินเหลือหลังหักชำระหนี้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ซึ่งเป็นนโยบายสินเชื่อนิยามคติของสหกรณ์ ในขณะที่สมาชิกอาจจะมองเพียงวงเงินกู้ยืมสูงๆ ซึ่งสะท้อนการขาดความตระหนักรู้ทางการเงิน

4. สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด

ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด ไม่มีตัวแปรใดเลยที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังที่ได้แสดงในปัจจัยด้านนโยบายสินเชื่อก่อนที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ซึ่งไม่ได้หมายความว่าในการวิเคราะห์สามารถมองข้ามตัวแปรเหล่านี้ไปได้ เพราะการไม่มีนัยสำคัญนั้นอาจหมายถึงนโยบายด้านต่างๆ ทั้ง 5 ด้าน ของสหกรณ์ควรต้องมีการปรับปรุง เมื่อพิจารณานโยบายสินเชื่อก่อนๆ ในปัจจุบันของสหกรณ์ ทั้ง 5 ด้าน งดการชำระหนี้สูงสุดเท่ากับ 360 งวด อายุสูงสุดที่ต้องผ่อนชำระหมดไม่ต่ำกว่า 80 ปี วงเงินกู้สูงสุด 5 ล้านบาท เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ไม่ต่ำกว่า 3,000 บาท และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมอยู่ระหว่างร้อยละ 6 ถึงร้อยละ 6.5 ในขณะที่ข้อเสนอแนะก่อนนโยบายเกือบทุกด้านสะท้อนความตระหนักถึงความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกมากขึ้น เช่น งดชำระหนี้ไม่ควรเกิน 300 งวด และวงเงินกู้ไม่ควรเกิน 2 ล้านบาท ส่วนเงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้สมาชิกเห็นว่าควรจะไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ซึ่งข้าราชการครูส่วนใหญ่ได้รับเงินเดือนค่อนข้างสูง เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ก็จะสูงตามไปด้วยซึ่งสมาชิกอาจ

มองเรื่องความอยู่ดีมีสุขทางการเงินในชีวิตประจำวันมากขึ้น นโยบายสินเชื่อที่สมาชิกเห็นพ้องด้วย ได้แก่ อายุสูงสุดในการชำระหนี้เท่ากับ 80 ปี และอัตราดอกเบี้ยไม่ควรเกินร้อยละ 6

5. สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรกาญจนบุรี จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรกาญจนบุรี จำกัด เป็นอีกกรณีตัวอย่างหนึ่งที่ได้ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณออกมาแล้วไม่มีตัวแปรอิสระด้านนโยบายสินเชื่อตัวใดมีนัยสำคัญทางสถิติเลยที่จะสรุปได้ว่าเป็นนโยบายสินเชื่อที่สมาชิกเชื่อว่าส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงิน จึงต้องวิเคราะห์นโยบายสินเชื่อทุกด้านเช่นเดียวกับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด จากข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรกาญจนบุรี จำกัด ส่วนใหญ่ค่อนข้างเข้มงวดมากทั้งเงื่อนไขการให้กู้และกระบวนการพิจารณาอนุมัติเงินกู้เนื่องจากไม่ต้องการให้สมาชิกเป็นหนี้มากเกินไป เช่นเรื่องงวดการชำระหนี้ไม่เกิน 240 งวด วงเงินกู้ไม่เกิน 2,550,000 บาท มีเงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ไม่ต่ำกว่า 3,000 บาท อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้แล้วเสร็จไม่เกิน 65 ปี แต่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ค่อนข้างสูง (ร้อยละ 7.25)

เมื่อพิจารณาข้อเสนอแนะของสมาชิก สมาชิกเห็นด้วยกับเงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้และอายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้แล้วเสร็จ แต่ให้ข้อเสนอแนะด้านงวดการชำระหนี้ว่าควรขยายเพิ่มถึง 2 เท่า เป็น 480 งวด โดยที่ไม่ได้ต้องการวงเงินกู้สูงมากนักเพียง 2 ล้านบาท และต้องการให้สหกรณ์กำหนดอัตราดอกเบี้ยให้ต่ำกว่าธนาคาร

6. สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จำกัด

ไม่มีผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณของสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จำกัดมาประกอบการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์จากระเบียบการให้กู้และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ฝ่ายบริหารและฝ่ายจัดการของสหกรณ์ ซึ่งสหกรณ์เห็นว่าอัตราดอกเบี้ยเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่สมาชิกใช้พิจารณา จึงมีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่แตกต่างโดยการปรับให้เหมาะสมกับแต่ละโครงการโดยพิจารณาวัตถุประสงค์ในการขอกู้เป็นหลัก เช่น ถ้ากู้เพื่อการศึกษาไม่คิดดอกเบี้ยเลยหรือถ้ากู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมจะได้อัตราดอกเบี้ยที่ค่อนข้างต่ำ ถ้ามีการทำประกันชีวิตจะได้อัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ นอกจากนี้ กู้กับสหกรณ์มากจะยังได้รับการลดอัตราดอกเบี้ยด้วย วงเงินสูงสุดและจำนวนงวดกำหนดไว้ค่อนข้างสูง คือ ไม่เกิน 5 ล้านบาท และผ่อนชำระภายใน 360 งวด อายุ 75 ปี ต้องผ่อนชำระหนี้แล้วเสร็จ และต้องมีเงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ไม่ต่ำกว่า 3,500 บาท นโยบายเหล่านี้เป็นนโยบายที่สหกรณ์เห็นว่าเหมาะสมแล้ว

สรุป

จากผลการศึกษาสะท้อนปัญหาความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ หากแบ่งออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ๆ โดยไม่คำนึงถึงกลุ่มอาชีพ คือ กลุ่มที่มีหนี้สินต่อหัวสูงและกลุ่มที่มีหนี้สินต่อหัวต่ำ โดยหนี้สินในการศึกษาค้างครั้งนี้คือหนี้สินทั้งในและนอกสหกรณ์ จะเห็นว่าทั้งสองกลุ่มมีหนี้สินต่อหัวโดยเฉลี่ยเท่าๆกัน ประมาณ 1.5 ล้านบาทในกลุ่มที่หนี้ต่อหัวสูง และ 1 ล้านบาทในกลุ่มที่หนี้ต่อหัวต่ำ ยกเว้นสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ จำกัด ที่อยู่ในกลุ่มหนี้สินต่อหัวสูง ซึ่งสมาชิกมีหนี้สินต่อหัวโดยเฉลี่ยสูงถึง 3 ล้านบาท ทั้งสองกลุ่มมีสมาชิกที่มีความมั่นคงทางการเงินอยู่ประมาณร้อยละ 20 เท่านั้น

ผลการทดสอบด้วยสมการถดถอยโลจิสติกส์เพื่อหาปัจจัยด้านนโยบายสินเชื่อที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก พบว่าในกลุ่มครูและกลุ่มตำรวจ **งวดการชำระหนี้** เป็นปัจจัยที่มีนัยสำคัญที่สุดและส่งผลต่อโอกาสที่สมาชิกจะเห็นด้วยว่านโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับพวกเขา ส่วนกลุ่มสาธารณสุขตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ **วงเงินให้กู้สูงสุด** เป็นที่น่าสังเกตว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ทดสอบแล้วมีตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติจะอยู่ในกลุ่มที่มีหนี้สินต่อหัวสูงทั้งหมด ส่วนกลุ่มที่มีหนี้สินต่อหัวต่ำกลับไม่มีตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติเลย ซึ่งก็ไม่ได้หมายความว่าการศึกษาในกลุ่มนี้ไม่ได้ผลหรือตัวแปรเหล่านี้ไม่สำคัญ แต่เป็นการกระตุ้นการหาคำอธิบายในเชิงลึกมากขึ้นเพราะอาจมีตัวแปรอื่น ๆ ที่น่าสนใจสำหรับกลุ่มนี้ก็เป็นได้

เมื่อวิเคราะห์แนวโน้มนโยบายสินเชื่อของแต่ละกลุ่ม สหกรณ์ทั้งสองกลุ่มที่สมาชิกมีหนี้สินต่อหัวสูงและหนี้สินต่อหัวต่ำมีแนวโน้มที่จะกำหนดนโยบายการให้สินเชื่อที่เข้มงวดมากขึ้น บางสหกรณ์มีลักษณะนโยบายที่เข้มงวดมากอยู่แล้วซึ่งในมุมมองของสหกรณ์ผู้ให้กู้และผู้กำหนดนโยบายสินเชื่ออาจมองว่าเหมาะสมและสามารถช่วยเหลือสมาชิกได้แล้ว แต่ในมุมมองของสมาชิก โดยเฉพาะเมื่อจำกัดขอบเขตการพิจารณาหลงเหลือแค่มิติของความมั่นคงทางการเงินส่วนบุคคล ความเข้มงวดของนโยบายนั้นอาจยังไม่ตอบโจทย์ หรือแม้แต่นโยบายที่ยืดหยุ่นมากผ่อนยาวเพดานสูง ก็อาจจะไม่ได้ตรงกับความต้องการของสมาชิกเสมอไป การหาจุดที่อุปสงค์พบกับอุปทานอย่างเหมาะสมเป็นสิ่งที่ต้องศึกษาต่อไป

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การหาแนวทางในการปรับปรุงนโยบายการบริหารสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ ให้ส่งผลเชิงบวกต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัยข้อ 3 ผู้วิจัย ได้สังเคราะห์ผลการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพตามกรอบทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยมีความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกเป็นเป้าหมาย ซึ่งความมั่นคงทางการเงินในการศึกษาครั้งนี้วัดจากอัตราส่วน ความอยู่รอด และอัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของอัตราส่วนทั้งสองอัตราส่วน

$$\text{อัตราส่วนความอยู่รอด} = \frac{\text{รายได้รวมทั้งสิ้นต่อเดือน} \uparrow}{\text{ค่าใช้จ่ายต่อเดือนโดยเฉลี่ย} + \text{หนี้สินที่ต้องชำระต่อเดือน} \downarrow}$$

$$\text{อัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน} = \frac{\text{รายได้รวมทั้งสิ้นต่อเดือน} + \text{เงินออมและเงินลงทุนที่นำมาใช้ได้ทันทีที่ต้องการ} \uparrow}{\text{ค่าใช้จ่ายต่อเดือนโดยเฉลี่ย} + \text{หนี้สินที่ต้องชำระต่อเดือน} \downarrow}$$

หากต้องการเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินให้สมาชิกคือต้องพยายามเพิ่มค่าของอัตราส่วนให้มากขึ้นจนผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยการเพิ่มค่าตัวแปรต่าง ๆ ตามความสัมพันธ์ที่แสดงข้างต้น โดยหาแนวทางเพิ่มรายได้รวมทั้งสิ้นต่อเดือน และเงินออมและเงินลงทุนที่นำมาใช้ได้ทันที ในขณะที่ต้องพยายามหาแนวทางลดค่าใช้จ่ายต่อเดือนโดยเฉลี่ย และหนี้สินที่ต้องชำระต่อเดือน

รายได้รวมทั้งสิ้นต่อเดือน ในการศึกษาคครั้งนี้ หมายถึง เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าวิทยฐานะ ค่าวิชาชีพ ค่าตำแหน่ง รายได้เสริม องค์ประกอบในรายได้รวมทั้งสิ้นต่อเดือนส่วนใหญ่ถูกกำหนดจากหน่วยงานที่สมาชิกสังกัดอยู่ สมาชิกไม่สามารถทำให้เพิ่มขึ้นได้ด้วยตัวเอง ยกเว้น รายได้เสริม ส่วนองค์ประกอบของสภาพคล่องพื้นฐานสมาชิกสามารถสร้างหรือทำให้เพิ่มขึ้นได้ด้วยตัวเอง ได้แก่ เงินออม เงินลงทุน ซึ่งมีสหกรณ์ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างอาชีพเสริมให้สมาชิกเนื่องจากเชื่อว่า จะสามารถลดการกู้ยืมของสมาชิกได้ โดยมีโครงการให้กู้เพื่อพัฒนาอาชีพเสริมและคิดอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าสินเชื่อประเภทอื่น ๆ

อีกทั้งโครงการประเภทนี้สหกรณ์ค่อนข้างจะเข้มงวดตั้งแต่ขั้นตอนการขอกู้สมาชิกต้องเขียนโครงการมานำเสนอ และเมื่อเงินกู้อนุมัติสหกรณ์จะมีติดตามอย่างใกล้ชิดว่าสมาชิกนำเงินไปใช้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากสมาชิกผู้ตอบแบบสอบถามสนับสนุนว่าโครงการลักษณะดังกล่าวสามารถสร้างรายได้เสริมให้สมาชิกของสหกรณ์ และช่วยให้สมาชิกมีความมั่นคงทางการเงินมากขึ้น โดยพบว่าสมาชิกที่มีอาชีพเสริมจะมีความมั่นคงทางการเงินมากกว่าสมาชิกที่ไม่มีอาชีพเสริมถึง 2 เท่า

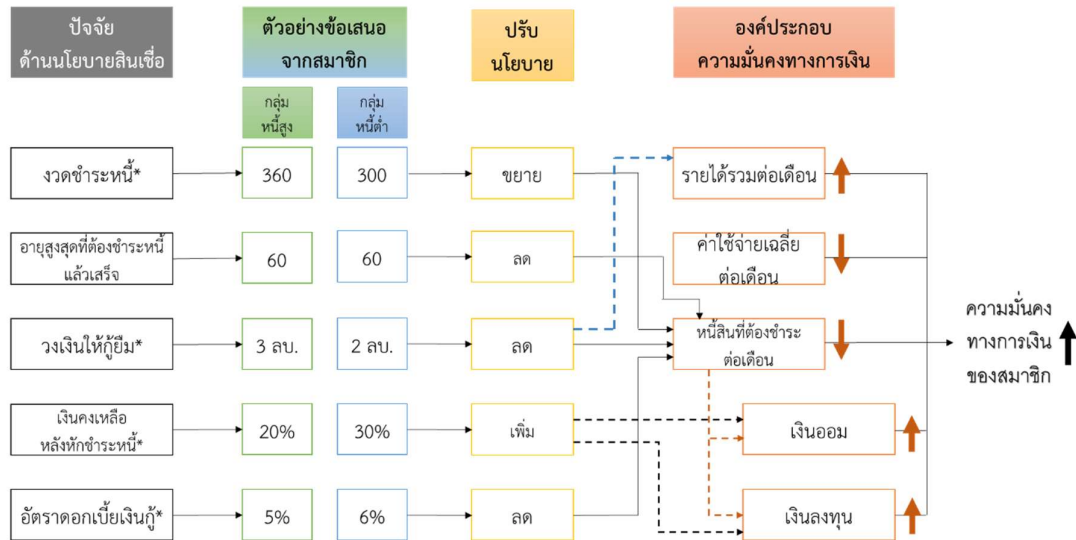
ส่วนนโยบายด้านส่งเสริมการออมจะพบในสหกรณ์ที่มีจุดมุ่งหมายหลักในการบริหารที่เน้นการออมทรัพย์และความมั่งคั่งของสมาชิกมากกว่าการเน้นธุรกิจสินเชื่อ สหกรณ์มีการสร้างสิ่งจูงใจให้สมาชิกออมมากขึ้นโดยกำหนดให้สมาชิกต้องออมติดต่อกันไม่น้อยกว่าจำนวนเดือนที่กำหนดสหกรณ์จะเพิ่มหุ้นเป็นร้อยละต่อการออมให้สมาชิก หรือการให้สมาชิกนำปันผลกับเฉลี่ยคืนมาซื้อหุ้นเพื่อสะสม หรือการหักเงินสมาชิกเพื่อเป็นเงินฝาก หรือใช้หลักเกณฑ์ กบข. ในการส่งเสริมการออม กล่าวคือ สหกรณ์จะสมทบให้เป็นเงินออมบางส่วน เป็นต้น

ตัวแปรที่ต้องหาแนวทางให้ลดลง ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนและหนี้สินที่ต้องชำระต่อเดือน ซึ่งสหกรณ์ช่วยลดหนี้สินที่ต้องชำระต่อเดือนของสมาชิกได้โดยผ่านนโยบายด้านงวดการชำระหนี้ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ และวงเงินกู้สูงสุด ซึ่งปัจจุบันสหกรณ์มีแนวโน้มในการลดวงเงินกู้ และงวดการชำระหนี้ลงตามข้อเสนอแนะของกรมส่งเสริมสหกรณ์อยู่แล้ว ส่วนการลดอัตราดอกเบี้ยเพื่อลดภาระในการชำระหนี้ก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาได้ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของธนาคารแห่งประเทศไทยเรื่องหนี้ครัวเรือนไทยที่เผยแพร่ในปี 2562 แต่การจะให้สหกรณ์ลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้นั้นจะกระทบกับรายได้ของสหกรณ์ ซึ่งสหกรณ์ต้องมีการบริหารเงินให้เหมาะสม ตัวอย่างที่ดีของสหกรณ์กรณีตัวอย่างสหกรณ์หนึ่งด้านนโยบายอัตราดอกเบี้ย คือการให้ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่เห็นว่าจำเป็นมากและสมควรช่วยเหลือ เช่น กู้เพื่อการศึกษา ดอกเบี้ยร้อยละ 0 เป็นต้น และต้องชี้แจงทำความเข้าใจกับสมาชิกหากปันผลจะต้องลดลง

ส่วนค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนที่สูง เราปฏิเสธไม่ได้ว่าส่วนหนึ่งเกิดจากการขาดวินัยทางการเงินของสมาชิกเอง ซึ่งผลการศึกษาของธนาคารแห่งประเทศไทย (2562) พบว่า สาเหตุหลักๆ ของการที่รายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายเกิดจากการขาดวินัยทางการเงินของครัวเรือนเอง ดังนั้นการลดค่าใช้จ่ายต่อเดือนต้องเริ่มจากตัวสมาชิกเท่านั้น ซึ่งการสร้างวินัยทางการเงินให้กับสมาชิกอาจต้องเริ่มจากการให้ความรู้ทางการเงินก่อน

ปัจจัยด้านนโยบายสินเชื่อจะส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกผ่านองค์ประกอบความมั่นคงทางการเงินทั้งสองอัตราส่วน ดังแผนภาพ 5-1

แผนภาพที่ 5-1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนโยบายสินเชื่อและความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก



หมายเหตุ เส้นประแสดงถึงส่งผลทางอ้อม เส้นทึบแสดงถึงส่งผลทางตรง

* ปัจจัยด้านนโยบายสินเชื่อที่มีนัยสำคัญ

ปัจจัยด้านนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์จะมีส่วนสร้างความมั่นคงของสมาชิกผ่านการปรับปรุงนโยบายสินเชื่อให้ส่งผลต่อองค์ประกอบความมั่นคงทางการเงินแต่ละตัวตามทิศทางที่ต้องการ โดยปัจจัยด้านนโยบายสินเชื่อทั้ง 5 ปัจจัย คือ ตัวแปรที่ใช้ทดสอบหาความมีนัยสำคัญทางสถิติว่าตัวแปรใดบ้างที่ส่งผลต่อโอกาสที่สมาชิกจะเห็นว่านโยบายด้านสินเชื่อของสหกรณ์ช่วยสร้างความมั่นคงทางการเงินได้ ผลการทดสอบที่ได้จากสมการถดถอยโลจิสติกส์ของสหกรณ์กรณีศึกษาทั้ง 5 สหกรณ์ มีตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 4 ตัวแปรด้วยกัน (*) ยกเว้นอายุสูงสุดในการชำระหนี้ ซึ่งสมาชิกได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับตัวแปรแต่ละตัวว่าต้องการให้นโยบายสินเชื่อของสหกรณ์เป็นอย่างไร (ผลโดยละเอียดแสดงในบทที่ 4 ข้อเสนอแนะของสมาชิกสหกรณ์ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลนโยบายแต่ละด้านที่มีสมาชิกเลือกเป็นสัดส่วนมากที่สุดมาใส่ในโมเดล โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มที่สมาชิกมีหนี้สินต่อหัวสูงและกลุ่มที่สมาชิกมีหนี้สินต่อหัวต่ำ รวมถึงแนวนโยบายในภาพรวมที่สมาชิกต้องการให้ปรับเปลี่ยน ผู้วิจัยวิเคราะห์แล้วพบความสัมพันธ์กับองค์ประกอบต่างๆของความมั่นคงทางการเงิน ดังนี้

งวดการชำระหนี้ วงเงินให้กู้ และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ เป็นปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อองค์ประกอบความมั่นคงทางการเงิน โดยการขยายงวดการชำระหนี้ การลดวงเงินให้กู้ยืม และการลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ในขณะที่กำหนดให้รายได้และค่าใช้จ่ายต่อเดือนคงที่ จะทำให้จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระต่อเดือนลดลง และผลโดยอ้อมคือทำให้สมาชิกมีเงินออมและเงินลงทุนมากขึ้น ซึ่งความสัมพันธ์

จะเป็นไปตามสูตรอัตราส่วนทางการเงินที่แสดงข้างต้น จำนวนหนี้สินยิ่งลด ในขณะที่เงินออมและเงินลงทุนยิ่งเพิ่มค่าความอยู่รอดและค่าสภาพคล่องพื้นฐานที่ได้จะยิ่งสูงขึ้นจนสามารถผ่านเกณฑ์ได้ทั้งสองเกณฑ์แล้วทำให้สมาชิกมีความมั่นคงทางการเงินในที่สุด นอกจากนี้ วงเงินให้กู้ยืมอาจส่งผลทางอ้อมต่อรายได้รวมต่อเดือนหากสมาชิกกู้เงินเพื่อสร้างอาชีพเสริมหรือนำเงินไปลงทุน

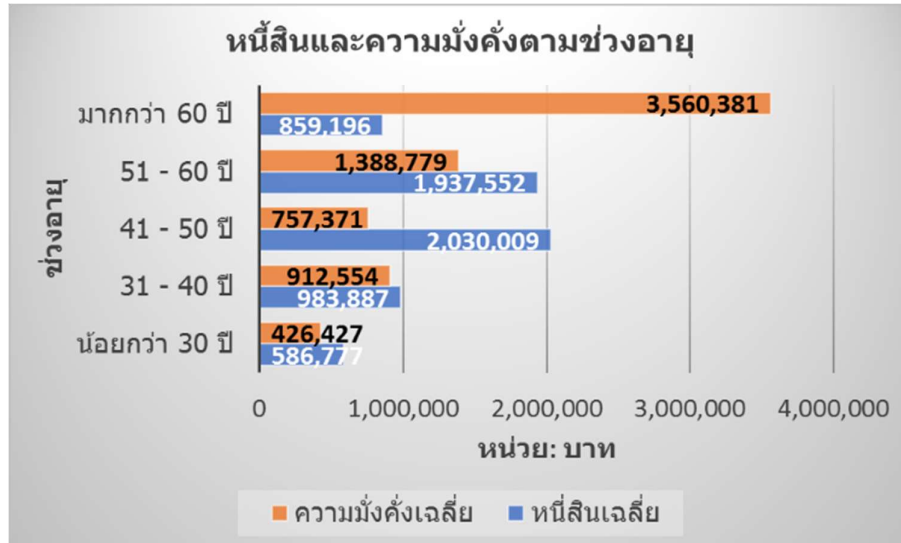
เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ เป็นปัจจัยด้านนโยบายที่ส่งผลโดยอ้อมต่อองค์ประกอบความมั่นคงทางการเงินด้านเงินออมและเงินลงทุน คือเมื่อเงินคงเหลือเพิ่มขึ้นสมาชิกอาจนำไปเป็นทางเลือกในการเพิ่มการออมหรือการลงทุน

อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้แล้วเสร็จ เป็นตัวแปรที่ทดสอบแล้วไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือไม่ส่งผลต่อโอกาสที่สมาชิกจะเห็นว่านโยบายด้านนี้จะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินให้ได้ แต่การลดอายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้แล้วเสร็จเหลือ 60 ปี ตามข้อเสนอแนะของสมาชิกส่วนใหญ่ทั้งกลุ่มที่หนี้สินต่อหัวสูงและกลุ่มที่หนี้สินต่อหัวต่ำ จะส่งผลโดยตรงให้จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระต่อเดือนเพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกในทางตรงกันข้าม แต่ผลการวิเคราะห์อีกแนวทางหนึ่งคือการมองความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกในระยะยาว มีนัยว่าสมาชิกไม่ต้องการเป็นหนี้หลังเกษียณอายุเนื่องจากรายได้จากเงินบำนาญจะน้อยกว่ารายได้ก่อนเกษียณมาก การไม่มีหนี้หลังอายุ 60 ปี จะช่วงสร้างความมั่นคงให้สมาชิกได้มากขึ้น

การเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับสมาชิกมีตัวแปรหลักๆ ที่ต้องได้รับการปรับปรุงตามที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น แต่การทำให้เกิดประสิทธิผลต้องอาศัยการสนับสนุนและความร่วมมือจากหลายฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคสหกรณ์ ธนาคารพาณิชย์ และตัวสมาชิก ซึ่งล้วนแต่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและได้รับผลจากสถานะความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ด้วยกันทั้งสิ้น

ข้อสังเกต

แผนภาพที่ 5-2 หนี้สินและความมั่งคั่งของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แบ่งตามช่วงอายุ



ข้อมูลหนี้สินต่อหัวตามช่วงอายุในภาพที่ 2 ค่อนข้างสอดคล้องกับข้อมูลในรายงานของสถาบันวิจัยป่วย อิงภาคกรรม และบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด คือในช่วงอายุตั้งแต่ 41 – 60 ปีเป็นช่วงอายุที่มีหนี้สินต่อหัวสูงที่สุด แต่ในภาคสหกรณ์สูงถึงประมาณ 2 ล้านบาทต่อคน นั้นหมายถึงนอกจากหนี้สหกรณ์แล้วสมาชิกยังมีหนี้ที่สถาบันการเงินอื่นและหนี้ออกแบบอื่นกว่าเท่าตัว นอกจากนี้ หลังเกษียณอายุสมาชิกก็ยัง

มีหนี้ในระดับที่สูงอยู่เกือบ 9 แสนบาทซึ่งเท่ากับวัยกลางคนตอนต้นในช่วง 31- 40 ปี ซึ่งจะส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินในวัยเกษียณในระดับที่รุนแรงกว่าเนื่องจากรายได้ต่อเดือนลดลงมาก

เมื่อพิจารณาความมั่งคั่งของสมาชิก ซึ่งความมั่งคั่งในที่นี้ คือ เงินที่เหลืออยู่หลังจากที่นำทรัพย์สินทั้งหมดลบด้วยหนี้สินทั้งหมด ในภาพรวมพบว่าสมาชิกผู้เกษียณอายุมีความมั่งคั่งมากที่สุด ส่วนช่วงอายุ 51 – 60 ปี แม้จะเป็นช่วงอายุที่มีหนี้เกือบสูงสุดแต่ก็มีความมั่งคั่งอยู่ในระดับสูงพอสมควร ในช่วงอายุ 41 – 50 ปีน่าจะเป็นช่วงอายุที่น่าเป็นห่วงที่สุด คือมีหนี้สินต่อหัวสูงที่สุดแต่ความมั่งคั่งค่อนข้างต่ำประมาณ 1 ใน 3 ของหนี้สิน ประเด็นเรื่องความมั่งคั่งนี้มีนัยว่าหากสมาชิกก่อหนี้เพื่อจัดหาสินทรัพย์โดยเฉพาะสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ เช่น การลงทุน อสังหาริมทรัพย์ จะส่งผลให้สมาชิกมีความมั่นคงทางการเงินเพิ่มขึ้น รวมไปถึงสามารถทยอยอดสินทรัพย์และความมั่งคั่งได้ สถานการณ์หนี้สินและความมั่นคงทางการเงินที่พบจากผลการศึกษาก็อาจไม่ได้รุนแรงอย่างที่คิด ซึ่งนอกจากจะส่งผลดีต่อตัวสมาชิกเองแล้ว ยังขยายผลเชิงบวกสู่การพัฒนาและสร้างเสถียรภาพของระบบการเงินโดยรวมด้วย

ตารางที่ 5-1 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการสร้างความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ความสนใจต่อความมั่นคงทางการเงินส่วนบุคคล	ผลประโยชน์
สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์	รายได้สูงขึ้น ค่าใช้จ่ายลดลง หนี้สินลดลง	+
สหกรณ์ออมทรัพย์	รายได้ลดลง สมาชิกมั่นคงมากขึ้น	- +
ธนาคารพาณิชย์	รายได้จากการปล่อยกู้กลุ่มลูกค้าที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ อาจลดลง มีแนวโน้มได้ลูกค้ากลุ่มลงทุนในตลาดหลักทรัพย์เพิ่มขึ้น	- +
หน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการ	สมาชิกสหกรณ์มั่นคงทางการเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์มั่นคง ระบบเศรษฐกิจมีเสถียรภาพ	+

ข้อเสนอแนะ

แผนภาพที่ 5-3 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการสร้างความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์



1. หน่วยงานภาครัฐ

เป็นผู้ให้ความสนใจกับความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกมาก ต้องการแก้ปัญหาให้สำเร็จ มีงบประมาณในการดำเนินงาน และสามารถออกมาตราการและนโยบายต่าง ๆ มาเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนได้ แต่การดำเนินนโยบายหรือมาตรการต่างๆ ต้องอาศัยความร่วมมือจากสหกรณ์และสมาชิกสหกรณ์เป็นหลัก หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องโดยตรงและบทบาทหน้าที่ที่จะช่วยส่งเสริมความมั่นคงทางการเงินให้แก่สมาชิกสหกรณ์ ได้แก่

1.1 กรมส่งเสริมสหกรณ์

1.1.1 ออกข้อแนะนำและกรอบที่เป็นมาตรฐานในการนำไปประยุกต์ใช้เป็นข้อพิจารณาในการกำหนดนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์

1.1.2 สร้างฐานข้อมูลในการติดตามสถานการณ์ทางการเงินของสหกรณ์ในหลากหลายมิติ ระเบียบการให้กู้ และนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์

1.1.3 ให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิ บทบาท และหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์อย่างทั่วถึง เนื่องจากการใช้ระบบตัวแทนสมาชิกทำให้สมาชิกส่วนใหญ่ไม่เข้าใจบริบทของสหกรณ์และการเป็นสมาชิกสหกรณ์

1.2 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ให้ความรู้เรื่องบัญชีครัวเรือนและการใช้ประโยชน์จากบัญชีครัวเรือนแก่สมาชิกสหกรณ์โดยใช้ช่องทางที่หลากหลายเพื่อให้สามารถเข้าถึงสมาชิกได้อย่างทั่วถึง เช่น ลงพื้นที่ให้คำแนะนำ การใช้แอปพลิเคชัน การจัดอบรม เป็นต้น

1.3 ธนาคารแห่งประเทศไทย

1.3.1 ดำเนินมาตรการตามนโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินส่วนบุคคลอย่างต่อเนื่อง เช่น การเสริมสร้างความรู้ทางการเงิน โครงการคลินิกแก้หนี้ โครงการเดินทางจัดหนี้ครอบครัว เป็นต้น

1.3.2 ศึกษาวิจัยและเผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่หน่วยงานต่าง ๆ และประชาชนทั่วไป และแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับสหกรณ์การเงินกับกรมส่งเสริมสหกรณ์หรือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

1.3.3 ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการตรวจสอบและติดตามสถานการณ์ทางการเงิน และนโยบายสินเชื่อต่าง ๆ ของสหกรณ์

2. สหกรณ์ออมทรัพย์

หากสมาชิกมีความมั่นคงทางการเงินสหกรณ์ก็จะมี ความมั่นคงตามไปด้วย ในฐานะผู้ให้เงินกู้แก่สมาชิกและสามารถกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของสหกรณ์ได้ ไม่ว่านโยบายจะออกมาในลักษณะใดก็จะส่งผลโดยตรงต่อสมาชิก

2.1 สหกรณ์สามารถเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิกได้มากที่สุด ควรมีการนำข้อมูลมาศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสังเกตหรือประเด็นที่ควรให้ความสำคัญในการช่วยเหลือสมาชิกหรือให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่จำเป็นและสามารถเปิดเผยได้ตามความสมัครใจของสมาชิกแก่หน่วยงานที่ต้องการศึกษาวิจัย เพื่อให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพสามารถนำผลการศึกษาไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สหกรณ์ได้จริง

2.2 กำหนดเงื่อนไข ระเบียบ หรือแนวนโยบายที่มุ่งสร้างความมั่นคงทางการเงินแก่สมาชิกในระยะยาวทั้งนโยบายสินเชื่อและนโยบายการออมควบคู่กันไป การมุ่งสร้างความมั่นคงทางการเงินให้สมาชิกอาจต้องแลกกับการลดลงของรายได้ ส่วนนโยบายด้านการออมควรสร้างแรงจูงใจที่นอกเหนือจากอัตราดอกเบี้ย เพราะอาจเป็นภาระต้นทุนของสหกรณ์มากเกินไป แต่เน้นการสร้างคุณภาพชีวิตให้กับสมาชิกให้มากขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ แทน เช่น สวัสดิการด้านการศึกษา สุขภาพ เป็นต้น

2.3 เป็นที่ปรึกษาการบริหารจัดการทางการเงินทั้งการบริหารหนี้ การออม และการลงทุนแก่สมาชิกอย่างใกล้ชิดเป็นรายบุคคลหรือการลงพื้นที่พบปะสมาชิกเพื่อให้ความรู้และรับฟังปัญหา

2.4 ออกผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่ให้ความสำคัญกับการสร้างอาชีพเสริมหรือรายได้เสริมให้กับสมาชิก

2.5 จำกัดวงเงินกู้ยืมทุกสัญญาารวมกัน และกำหนดระดับเงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ที่เหมาะสมและเพียงพอค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันของสมาชิก

3. ธนาคารพาณิชย์

ธนาคารพาณิชย์อาจได้รับผลกระทบบ้างหากสมาชิกสหกรณ์มีความมั่นคงทางการเงินมากขึ้น สมาชิกอาจไม่กู้หรือกู้เงินจากธนาคารพาณิชย์ลดลงเนื่องจากสมาชิกจะก่อหนี้ตามศักยภาพและความจำเป็นซึ่งการกู้จากสหกรณ์ก็อาจเพียงพอแล้ว

ธนาคารพาณิชย์ควรปรับเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นคู่แข่งของสหกรณ์ในการปล่อยสินเชื่อให้สมาชิกเป็นผู้สนับสนุนแหล่งเงินทุนราคาถูกให้กับสหกรณ์ พร้อมทั้งให้ความรู้ด้านการลงทุนให้กับสมาชิกอย่างถูกต้อง เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้าและยังมีโอกาสได้ลูกค้ากลุ่มผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์เพิ่มขึ้นอีกด้วย

4. สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์

ต้นตอของปัญหาหนี้สินคือภาคครัวเรือนไม่มีวินัยทางการเงิน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2562) การแก้ปัญหาให้ได้ผลต้องเริ่มที่ครัวเรือนหรือในที่นี้คือสมาชิกต้องตั้งใจจริง มาตรการ และนโยบายต่าง ๆ เป็นเพียงส่วนช่วยเสริมให้สมาชิกสามารถสร้างความมั่นคงทางการเงินได้ง่ายขึ้น สมาชิกจึงมีอิทธิพลมากต่อการบรรลุเป้าหมายแม้ว่าจะต้องใช้เวลาในการทำ ความเข้าใจ ปรับทัศนคติให้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาหนี้สินและชีวิตจะดีขึ้นอย่างไรหากสมาชิกมีความมั่นคงทางการเงินอย่างยั่งยืน สมาชิกจึงควร

4.1 เสริมสร้างวินัยทางการเงินตามคำแนะนำของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งเป้าหมายเป็นช่วง ๆ เริ่มจากง่ายไปยาก จากเข้มงวดน้อยไปมาก เช่น เริ่มจากการทำบัญชีรายรับรายจ่าย

2.2 ทหารายได้เสริมที่เหมาะสมกับทักษะ เวลา และเงินทุนของตนเองเพื่อเพิ่มรายได้ต่อเดือน

2.3 ลดความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ที่อาจเป็นค่าใช้จ่ายในอนาคตและกระทบต่อความมั่นคงทางการเงิน เช่น การทำประกันสุขภาพ

2.4 เรียนรู้การบริหารเงินส่วนบุคคลและการลงทุน

2.5 สร้างนิสัยการออมในครอบครัว

ข้อจำกัดในการใช้อ้างอิง

1. ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลสั้นจึงไม่ได้จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามตามขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ ทำให้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาไม่สามารถเป็นตัวแทนของประชากรได้

2. ข้อมูลที่ต้องการจากสมาชิกบางส่วนเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว เช่น หนี้สิน และบางส่วนเป็นข้อมูลที่ต้องตรวจสอบจากหน่วยงาน ทำให้ผู้ตอบไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจึงเสียจำนวนหนึ่ง
3. แบบสอบถามออนไลน์ไม่เหมาะสมที่จะเป็นช่องทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับสมาชิกสหกรณ์ที่ไม่คุ้นเคยกับเทคโนโลยี
4. มีการกระจุกตัวของลักษณะกลุ่มตัวอย่าง เช่น เป็นผู้เกษียณอายุค่อนข้างมาก เป็นผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานเท่านั้น ซึ่งอาจส่งผลต่อผลการวิเคราะห์ เป็นต้น
5. การเก็บข้อมูลกับสมาชิกโดยตรงอาจเกิดปัญหา Self – reporting คือ ข้อมูลที่ครัวเรือนตัดสินใจตอบเอง ซึ่งในประเด็นเรื่องหนี้ มีงานวิจัยหลายชิ้นที่แสดงให้เห็นว่าครัวเรือนอาจมีแรงจูงใจที่จะไม่ตอบตามความเป็นจริง

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. เพื่อแก้ปัญหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างไม่เพียงพอ ประหยัดเวลา และเพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้อง การศึกษาครั้งต่อไปอาจใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิของสมาชิกจากสหกรณ์ โดยได้รับความยินยอมจากสมาชิกให้ทำการศึกษาได้
2. การศึกษาในครั้งต่อไปอาจศึกษาเชิงลึกสหกรณ์ในกลุ่มที่สมาชิกมีหนี้สินต่อหัวต่ำที่ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยโลจิสติกส์ไม่มีตัวแปรที่มีนัยสำคัญเลย เพื่อหาสาเหตุและตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจเกี่ยวข้อง สร้างองค์ความรู้ใหม่ๆที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์
3. การศึกษาในครั้งต่อไปควรมีการศึกษานี้สินของสมาชิกที่มีที่อยู่ในช่วงอายุ 40 – 50 ปี ซึ่งมีหนี้สินสูง เพื่อติดตามแนวโน้มความมั่นคงทางการเงินเมื่อสมาชิกมีอายุเพิ่มขึ้น รวมไปถึงการวางแผนทางการเงินหลังเกษียณอายุ
4. อาจขยายผลไปทำการศึกษาสหกรณ์ประเภทอื่น ๆ เช่น สหกรณ์ภาคการเกษตรที่สมาชิกส่วนใหญ่ยังยากจนโดยศึกษาเชิงลึกใช้สหกรณ์กรณีศึกษาไม่มากเป็นโครงการนำร่องระยะยาวตั้งแต่เริ่มศึกษาจนได้ผลการศึกษาแล้วทดลองใช้แนวทางที่ได้จากการวิจัยในการแก้ปัญหาและติดตามประเมินผลเพื่อให้เห็นผลเชิงประจักษ์

บรรณานุกรม

- กรณิกา วาระวิชนะนี้. "ความรู้ทางการเงินและความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของพนักงาน
ในสถาบันการเงินกรณีศึกษาจากพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์". มหาวิทยาลัยกรุงเทพ,
2560.
- กฤตินี จิรศิลป์ศาสตร์. "การศึกษาการใช้บริการออมเงินและการใช้บริการสินเชื่อของสมาชิกสหกรณ์
ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยศิลปากร จำกัด". มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2550.
- ฉวีวรรณ กาบขาว และธีรศักดิ์ ทรัพย์วโรบล. "ปัจจัยกำหนดความเป็นไปได้ในการก่อหนี้
ภาคครัวเรือน". การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ UTCC
Academic Day ครั้งที่ 2. มิถุนายน 2561. หน้า 934-945.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.). "คำศัพท์น่ารู้: อัตราส่วนการเงินส่วนบุคคล". (ออนไลน์).
เข้าถึงได้จาก : <https://www.set.or.th/set/financialplanning/glossary.do?contentId=3>.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. "หนี้สินครัวเรือนไทย: ข้อเท็จจริงที่ได้จาก BOT-Nielsen Household
Financial Survey". FAQ: Focused and Quick, มีนาคม 2562.
- ปิยะนัช เรือนสอน และเทอดศักดิ์ ชมโต๊ะสุวรรณ. "การวิเคราะห์ภาระหนี้สินสหกรณ์ออมทรัพย์
กองบัญชาการกองทัพไทย จำกัด ของนายทหารชั้นประทวน". การประชุมวิชาการ
ครั้งที่ 3 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา. สิงหาคม 2561. หน้า 386-395.
- พนมพร เปี่ยมศีลธรรม, ปิยดา สมบัติวัฒนา และ อังศินันท์อินทรกำแหง. "ปัจจัยจิตลักษณะและ
สถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน
ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร",
Journal of Behavioral Science. 2560. หน้า 205-224.
- พรทิพย์ อังศุภมงคล. "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการก่อหนี้ของข้าราชการตำรวจในสังกัดสถานีตำรวจภูธร
เมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์". รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ
ครั้งที่ 4. สถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. 22 ธันวาคม 2560. หน้า 881-888
- สุระชัย เชื้อลิ้นฟ้า. "พฤติกรรมการก่อหนี้ภาคครัวเรือนก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศไทย".
วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550.

- ยงยศ กาญจนโรจน์. "การใช้แบบจำลองโลจิสติกศึกษาปัจจัยการก่อหนี้เสียของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์นายความแห่งประเทศไทย จำกัด". มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2550.
- ยุทธ ไกยวรรณ. "หลักการและการใช้การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกสำหรับวิจัย", วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย. 2555. หน้า 1-12.
- วิรัชฐิตา แจ้งเปล่า. "การตัดสินใจในการเลือกใช้บริการด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูชลบุรี จำกัด". วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559.
- เสาวณีย์ ณ นคร. "พฤติกรรมการบริโภคการเป็นหนี้และคุณภาพชีวิตของชาวประมงทะเลในตำบลสีชล อำเภอสีชล จังหวัดนครศรีธรรมราช", วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. กรกฎาคม-กันยายน 2558, หน้า 27-38.
- Consumer Financial Protection Bureau. "Financial well-being: The goal of financial education". Iowa City. 2015.
- Stake, Robert. Multiple Case Study Analysis. London: The Guilford Press. 2006.

ภาคผนวก

ผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถามความคิดเห็นนโยบายสินเชื่อและความมั่นคง ทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์..... จำกัด

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ รวมถึงปัจจัยด้านนโยบายบริหารสินเชื่อที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์

ความมั่นคงทางการเงิน หมายถึง การมีเงินเพียงพอต่อการดำรงชีวิต โดยสามารถชำระหนี้สินได้ รวมถึงมีเงินสำรองใช้จ่ายกรณีฉุกเฉิน

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

1. ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์
2. รายได้ ค่าใช้จ่าย และภาระหนี้สิน
3. การเก็บออมและทรัพย์สิน
4. ความมั่นคงทางการเงิน และนโยบายการให้เงินกู้ของสหกรณ์
5. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์เพื่อความมั่นคงทางการเงิน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ _____ ปี
3. สถานภาพ โสด สมรส หย่า/ หม้าย/ แยกกันอยู่
4. ระดับการศึกษาสูงสุด
 สูงกว่าปริญญาโท ปริญญาโท ปริญญาตรี ต่ำกว่าปริญญาตรี
 อื่นๆ โปรดระบุ

5. อาชีพ
- | | |
|--|--|
| <input type="checkbox"/> ข้าราชการ | <input type="checkbox"/> เจ้าหน้าที่สหกรณ์ |
| <input type="checkbox"/> พนักงานราชการ | <input type="checkbox"/> ข้าราชการบำนาญ/ บำนาญ |
| <input type="checkbox"/> ลูกจ้าง/ อัตราจ้างประจำ | <input type="checkbox"/> อื่นๆ โปรดระบุ |
6. อายุราชการ/ อายุการทำงาน (ปี) _____
7. ท่านต้องรับภาระค่าใช้จ่ายเพื่อดูแลสมาชิกในครอบครัวทั้งหมดกี่คน
- ไม่มี 1 คน 2 คน 3 คน 4 คน 5 คน มากกว่า 5 คน

ส่วนที่ 2 รายได้ ค่าใช้จ่าย และภาระหนี้สิน

8. เงินเดือน/ค่าจ้างรายเดือน รวมถึงค่าวิทยฐานะ หรือค่าใบประกอบอาชีพเฉพาะ หรือค่าตำแหน่ง ที่ได้รับประจำเป็นจำนวนที่แน่นอน (บาท)
- _____
9. ท่านที่อาชีพเสริมหรือไม่ ถ้ามีท่านมีรายได้จากอาชีพเสริมต่อเดือนเท่าใด (บาท) หากไม่มีกรุณากรอก “ไม่มี”
- _____
10. กรณีมีอาชีพเสริม เป็นอาชีพเกี่ยวกับด้านใด
- | | |
|--|--|
| <input type="checkbox"/> ไม่มีอาชีพเสริม | <input type="checkbox"/> เกษตรกรรม |
| <input type="checkbox"/> สอนพิเศษ | <input type="checkbox"/> ขายกรมธรรม์ หรือนายหน้า |
| <input type="checkbox"/> ค้าขาย (ทั้งร้านค้า ขายของออนไลน์ หรือขายตรง) | |
| <input type="checkbox"/> ธุรกิจบริการ เช่น ขับรถแท็กซี่/ ร้านตัดผม/ รับแต่งงาน/ รับถ่ายรูป เป็นต้น | |
| <input type="checkbox"/> อื่นๆ โปรดระบุ..... | |
11. ค่าใช้จ่ายต่อเดือนทั้งสิ้นโดยเฉลี่ย (ยกเว้นการจ่ายชำระหนี้) (บาท)
- _____

12. ท่านมีหนี้สินหรือไม่ ถ้ามีท่านมีหนี้สินคงเหลือรวมทั้งสิ้นเป็นเงินเท่าใด (ทั้งในและนอกสหกรณ์) (บาท)

13. ท่านมีหนี้สินที่ต้องชำระต่อเดือนรวมทั้งสิ้นเป็นเงินเท่าใด (ทั้งในและนอกสหกรณ์) (บาท)

ส่วนที่ 3 การเก็บออมและทรัพย์สินของสมาชิก

14. ท่านมีเงินออมคงเหลือในรูปของเงินสดเงินฝากธนาคาร หรือเงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่สามารถเบิกถอนได้ทันทีรวมทั้งทุกบัญชีเท่าใด (บาท)

15. ท่านมีการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ที่สามารถถอนได้ทันที เช่น กองทุนรวม หุ้นสามัญ หรืออนุพันธ์ต่างๆ มูลค่ารวมเท่าใด (บาท)

16. ท่านมีการลงทุนระยะยาว เช่น RMF กบข. กองทุนประกันสังคม หุ้นในสหกรณ์ รวมแล้วมีมูลค่าเท่าใด (บาท)

17. มูลค่าบ้าน ที่ดิน รถยนต์/มอเตอร์ไซด์ รวมกันโดยประมาณ (บาท)

18. มูลค่าสินทรัพย์ของธุรกิจเสริมที่เป็นเจ้าของ เช่น สวนผลไม้ ที่ดินทำการเกษตร ร้านค้า ร้านอาหาร คลินิก (บาท)

19. ท่านคิดว่าสถานะทางการเงินของท่าน ณ ปัจจุบันเป็นอย่างไร

มั่นคง

ไม่มั่นคง

ส่วนที่ 4 ความมั่นคงทางการเงิน และนโยบายการให้เงินกู้ของสหกรณ์

20. ให้ท่านเรียงลำดับปัจจัยที่ท่านใช้พิจารณาว่าท่านจะมีความมั่นคงทางการเงิน หลักจากที่มีการกู้เงินจากสหกรณ์แล้ว โดย 1 หมายถึง ให้ความสำคัญมากที่สุด 5 หมายถึง ให้ความสำคัญน้อยสุด

- _____ เงินเดือนคงเหลือหลังหักชำระหนี้
 _____ อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จ
 _____ จำนวนงวดที่ชำระได้สูงสุด
 _____ วงเงินสูงสุดที่สามารถกู้ได้
 _____ อัตราดอกเบี้ย

ท่านเห็นด้วยเพียงใดว่านโยบายการให้เงินกู้ของสหกรณ์ของท่านสามารถช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินของท่านได้ โดย

ค่าคะแนน 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ค่าคะแนน 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

ค่าคะแนน 3 หมายถึง เห็นด้วย

ค่าคะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

21. เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้

	1	2	3	4	
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

22. วงเงินให้กู้ยืมสูงสุด

	1	2	3	4	
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

23. อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้

	1	2	3	4	
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

24. จำนวนงวดการผ่อนชำระหนี้

	1	2	3	4	
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

25. อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จ

	1	2	3	4	
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

26. การค้าประกัน

	1	2	3	4	
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

27. การประเมินมูลค่าสินทรัพย์

	1	2	3	4	
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

28. ร้อยละของหุ้นที่ต้องมี ต่อยอดเงินกู้ เช่น สหกรณ์กำหนดว่าต้องมีหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ

20 ของยอดเงินกู้ กรณีกู้เงิน 1,000,000 บาท ต้องมีหุ้น มูลค่า 200,000 บาท เป็นต้น

	1	2	3	4	
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

29. วิธีการติดตามหนี้ของสหกรณ์

	1	2	3	4	
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

30. นโยบายการช่วยเหลือผู้ค้าประกัน

	1	2	3	4	
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

31. ในภาพรวมท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่านโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ช่วยให้ท่านมีความมั่นคงทางการเงิน

เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์เพื่อความมั่นคงทางการเงิน

5.1 งดการชำระหนี้ (กรุณาอธิบายเหตุผลของท่านเพื่อใช้ประกอบการประเมิน)

5.2 อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จ (กรุณาอธิบายเหตุผลของท่านเพื่อใช้ประกอบการประเมิน)

5.3 วงเงินให้กู้ยืม (กรุณาอธิบายเหตุผลของท่านเพื่อใช้ประกอบการประเมิน)

5.4 เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ (กรุณาอธิบายเหตุผลของท่านเพื่อใช้ประกอบการประเมิน)

5.5 อัตราดอกเบี้ย (กรุณาอธิบายเหตุผลของท่านเพื่อใช้ประกอบการประเมิน)

ผนวก ข

แบบสัมภาษณ์ตัวแทนฝ่ายบริหารและฝ่ายจัดการของสหกรณ์

แบบสัมภาษณ์

สหกรณ์ออมทรัพย์.....

เรื่อง ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์

ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์.....

การกำหนดนโยบายสินเชื่อ ต้องการจะเข้มงวดกับลูกค้ามากน้อยเพียงใด รักษาระดับความเสียหายไว้ในระดับที่ยอมรับได้

ปัจจัยในการกำหนดนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์

1. กฎหมายและเงื่อนไขต่างๆ

พิจารณากฎระเบียบอะไรบ้าง หรืออ้างอิงหลักการของอะไร ของที่ไหน ในการกำหนดเงินกู้โครงการต่างๆ

2. การยอมรับความเสี่ยง เน้นกำไรหรือเน้นความปลอดภัย ถ้าเน้นความปลอดภัยต้องมีต้นทุนเงินรับฝากต่ำและเพิ่มประสิทธิภาพด้านบริหารจัดการด้านอื่นๆ

ต้นทุนเงินรับฝากเท่าไร

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการเป็นอย่างไร

3. ปริมาณและประเภทเงินรับฝาก ปล่อยกู้ระยะสั้น/ยาวให้สอดคล้องกับกระแสเงินเข้า/ออก

สหกรณ์มีการบริหารเงินทุนและการให้กู้แก่สมาชิกอย่างไร เช่น มีแหล่งทุนระยะสั้นให้สมาชิกกู้ระยะสั้น

4. นโยบายภาครัฐ ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายสินเชื่อหรือไม่

เคยกำหนดนโยบายสินเชื่อเพื่อตอบสนองนโยบายภาครัฐบ้างหรือไม่ ถ้าเคย นโยบายอะไร ผลตอบรับจากสมาชิกต่อนโยบายนั้นๆเป็นอย่างไร มีหนี้เสียเพิ่มขึ้นหรือไม่

5. ความสามารถของฝ่ายสินเชื่อ

ความเห็นต่อฝ่ายสินเชื่อของสหกรณ์

ลักษณะการกำหนดนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์

1. อำนาจการอนุมัติ ระดับสายบังคับบัญชาชัดเจน ประสพการณ์ วงเงินอนุมัติ หลักประกัน

อธิบายสายการอนุมัติคำขอกู้ ประสพการณ์ของผู้อนุมัติ

2. การกำหนดวิธีการสินเชื่อ ด้านเอกสารต้องครบถ้วน เชื่อถือได้ ทันท่วงที และเกี่ยวข้องกับสมาชิก

รายนั้นๆ

มีวิธีการสินเชื่อที่ชัดเจนเป็นขั้นตอนหรือไม่ ถ้ามีเอกสารขอ ดู หรือให้อธิบาย

3. การกำหนดเงื่อนไขและวงเงินสินเชื่อ กำหนดให้เหมาะสมกับลูกค้าแต่ละราย ครอบคลุม ควบคุมการเบิกเงินกู้ได้ เพื่อให้ลูกค้านำไปใช้ตามวัตถุประสงค์การกู้ ควบคุมการชำระคืนได้
4. การกำหนดนโยบายการติดตามหนี้อย่างชัดเจน มีลักษณะเป็นอย่างไร เช่น ผิดนัดชำระหนี้ เจ้าหน้าที่สินเชื่อติดตาม ถ้าความเสียหายมากขึ้น นิติกรติดตาม เสียหายร้ายแรง ดำเนินการทางคดีความถึงที่สุด
5. ท่านติดตามผลการปล่อยกู้ที่ช่วยเหลือสมาชิกแต่ละโครงการหรือไม่ ผลเป็นอย่างไร
6. การกำหนดประเภทสินเชื่อที่ควรสนับสนุนและควรหลีกเลี่ยง เช่น การเก็งกำไร สินค้าฟุ่มเฟือย ควรหลีกเลี่ยง แต่ให้การสนับสนุนสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย
7. การกำหนดอัตราดอกเบี้ย เงินให้กู้สหกรณ์มีการพิจารณาอะไรบ้าง เช่น ความเสี่ยง ระยะเวลาให้กู้ วงเงินกู้ ประเภทหรือลักษณะธุรกิจและคุณสมบัติของผู้กู้
8. การกำหนดหลักประกัน เช่น อสังหาริมทรัพย์อย่างเดียว บุคคลค้ำประกันอย่างเดียว หรือทั้งสองอย่าง
9. การกำหนดแนวทางช่วยเหลือลูกหนี้ที่อ่อนแอ อย่างไร เช่น ให้ความรู้เชิงวิชาการ
10. สินเชื่อแต่ละประเภท/โครงการเงินกู้ที่สหกรณ์ให้บริการสมาชิก พิจารณาปัจจัยอะไรบ้างในการออกผลิตภัณฑ์ ใช้หลักการอะไร

ความคิดเห็นด้านนโยบายสินเชื่อต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก

- ท่านคิดว่านโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ในปัจจุบันส่งเสริมความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกหรือไม่ ถ้าใช่ มีนโยบายอะไรบ้าง มีผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร
- ถ้าสามารถปรับปรุงนโยบายสินเชื่อได้ เพื่อให้สมาชิกมีความมั่นคงทางการเงินมากขึ้น ท่านจะกำหนดนโยบายสินเชื่ออย่างไร
- เงินกู้ประเภทไหนที่ท่านคิดว่าจะกระตุ้นการกู้ของสมาชิกให้มากขึ้น

- ท่านคิดว่าปัจจัยใดเป็นตัวกระตุ้นให้สมาชิกกู้เงินมากที่สุด
- ท่านคิดว่าเงินกู้ประเภทใดประสบความสำเร็จในการช่วยเหลือสมาชิกในแง่ของความมั่นคงทางการเงินมากที่สุด เพราะเหตุใด

ผนวก ค

ผลการวิเคราะห์ Logistics Regression ด้วย SPSS

1. สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	36.045	5	.000
	Block	36.045	5	.000
	Model	36.045	5	.000

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	37.486 ^a	.259	.566

a. Estimation terminated at iteration number 8 because parameter estimates changed by less than .001.

Classification Table^a

Observed	Mock_Policy	Predicted		Percentage Correct
		0	1	
Step 1	0	5	6	45.5
	1	1	108	99.1
Overall Percentage				94.2

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a						
21. เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้	1.566	.537	8.503	1	.004	4.788
22. วงเงินที่กู้ยืมสูงสุด	.985	.507	3.771	1	.052	2.677
23. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้	-2.027	.845	5.759	1	.016	.132
24. จำนวนมาตรการผ่อนชำระหนี้	2.282	.989	5.325	1	.021	9.793
25. อายุสูงสุดที่ดองชำระหนี้ให้แล้วเสร็จ	.335	.563	.353	1	.552	1.397
Constant	-6.482	2.986	4.713	1	.030	.002

a. Variable(s) entered on step 1: 21. เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้, 22. วงเงินที่กู้ยืมสูงสุด, 23. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้, 24. จำนวนมาตรการผ่อนชำระหนี้, 25. อายุสูงสุดที่ดองชำระหนี้ให้แล้วเสร็จ.

2. สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	12.490	5	.029
	Block	12.490	5	.029
	Model	12.490	5	.029

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	85.989 ^a	.150	.207

a. Estimation terminated at iteration number 4 because parameter estimates changed by less than .001.

Classification Table^a

Observed		Predicted		Percentage Correct
		Mock_Policy 0	Mock_Policy 1	
Step 1	Mock_Policy 0	10	16	38.5
	Mock_Policy 1	6	45	88.2
Overall Percentage				71.4

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	21. เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้	-.060	.328	.034	1	.854	.942
	22. วงเงินให้กู้ยืมสูงสุด	.390	.275	2.018	1	.155	1.477
	23. อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้	-.018	.277	.004	1	.949	.982
	24. จำนวนงวดการผ่อนชำระหนี้	-.065	.479	.019	1	.891	.937
	25. อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จ	.698	.449	2.416	1	.120	2.009
	Constant	-1.952	1.027	3.614	1	.057	.142

a. Variable(s) entered on step 1: 21. เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้, 22. วงเงินให้กู้ยืมสูงสุด, 23. อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้, 24. จำนวนงวดการผ่อนชำระหนี้, 25. อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จ.

3. สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแพร่ จำกัด

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	34.291	5	.000
	Block	34.291	5	.000
	Model	34.291	5	.000

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	65.520 ^a	.166	.404

a. Estimation terminated at iteration number 7 because parameter estimates changed by less than .001.

Classification Table^a

Observed		Predicted		Percentage Correct
		Mock_Policy 0	1	
Step 1	Mock_Policy 0	4	10	28.6
	1	2	173	98.9
Overall Percentage				93.7

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	21. เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้	.760	.370	4.218	1	.040	2.138
	22. รวเงินให้กู้ยืมสูงสุด	.884	.416	4.509	1	.034	2.421
	23. อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้	.368	.425	.747	1	.387	1.444
	24. จำนวนงวดการผ่อนชำระหนี้	1.027	.463	4.931	1	.026	2.793
	25. อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จ	-.660	.535	1.523	1	.217	.517
	Constant	-3.785	1.383	7.485	1	.006	.023

a. Variable(s) entered on step 1: 21. เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้, 22. รวเงินให้กู้ยืมสูงสุด, 23. อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้, 24. จำนวนงวดการผ่อนชำระหนี้, 25. อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จ.

4. สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดกาญจนบุรี จำกัด

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	5.191	5	.393
	Block	5.191	5	.393
	Model	5.191	5	.393

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	58.519 ^a	.054	.109

a. Estimation terminated at iteration number 5 because parameter estimates changed by less than .001.

Classification Table^a

	Observed	Predicted		Percentage Correct
		Mock_Policy 0	Mock_Policy 1	
Step 1	Mock_Policy 0	0	10	.0
	Mock_Policy 1	1	83	98.8
Overall Percentage				88.3

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	21. เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้	.000	.518	.000	1	1.000	1.000
	22. รงเงินให้กู้ยืมสูงสุด	.677	.445	2.309	1	.129	1.967
	23. อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้	.145	.407	.127	1	.722	1.156
	24. จำนวนงวดการผ่อนชำระหนี้	-.659	.608	1.175	1	.278	.517
	25. อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จ	.388	.494	.618	1	.432	1.475
	Constant	.613	1.941	.100	1	.752	1.847

a. Variable(s) entered on step 1: 21. เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้, 22. รงเงินให้กู้ยืมสูงสุด, 23. อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้, 24. จำนวนงวดการผ่อนชำระหนี้, 25. อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จ.

5. สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ จำกัด

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	25.665	5	.000
	Block	25.665	5	.000
	Model	25.665	5	.000

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	37.819 ^a	.241	.487

a. Estimation terminated at iteration number 7 because parameter estimates changed by less than .001.

Classification Table^a

Observed		Predicted		Percentage Correct
		Mock_Policy 0	1	
Step 1	Mock_Policy 0	5	5	50.0
	1	1	82	98.8
Overall Percentage				93.5

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

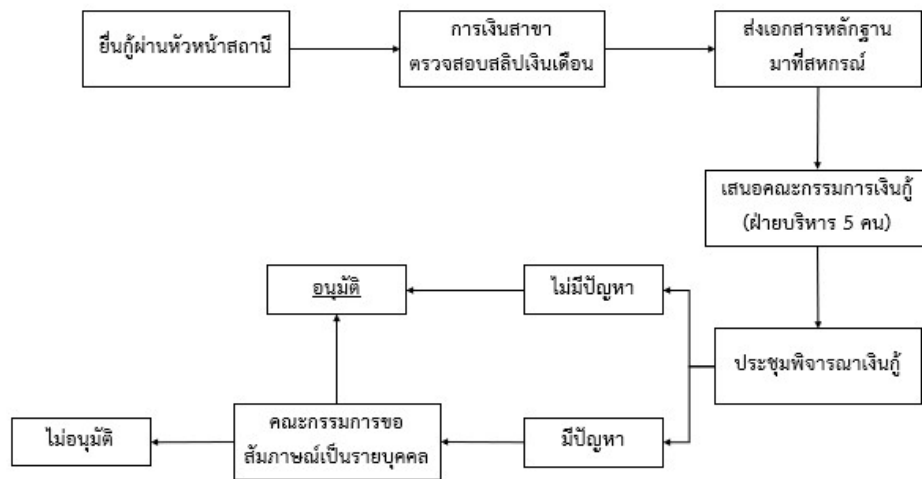
		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	21. เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้	.519	.525	.980	1	.322	1.681
	22. วงเงินให้กู้ยืมสูงสุด	1.560	.490	10.117	1	.001	4.758
	23. อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้	-1.144	.887	1.663	1	.197	.318
	24. จำนวนงวดการผ่อนชำระหนี้	1.555	.938	2.751	1	.097	4.736
	25. อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จ	-.572	.812	.495	1	.482	.565
Constant		-2.936	2.104	1.947	1	.163	.053

a. Variable(s) entered on step 1: 21. เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้, 22. วงเงินให้กู้ยืมสูงสุด, 23. อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้, 24. จำนวนงวดการผ่อนชำระหนี้, 25. อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จ.

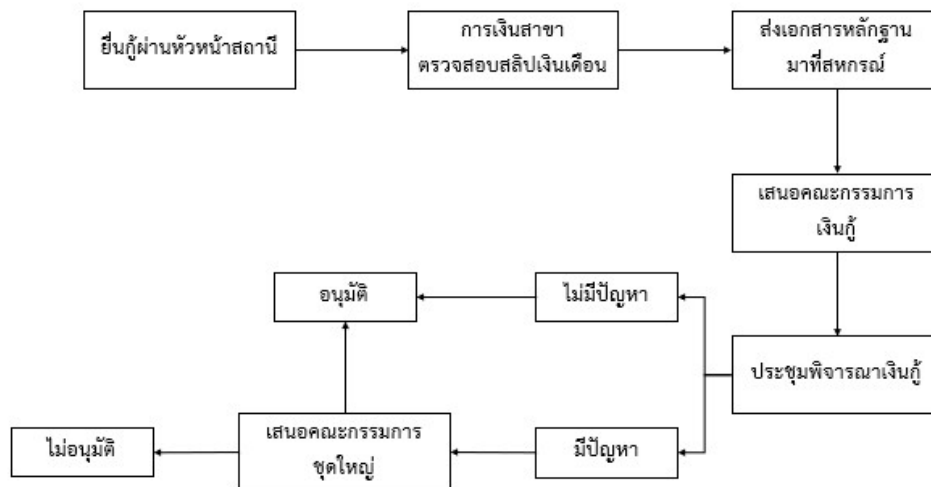
ผนวก ง

ขั้นตอนการพิจารณาสินเชื่อของแต่ละสหกรณ์

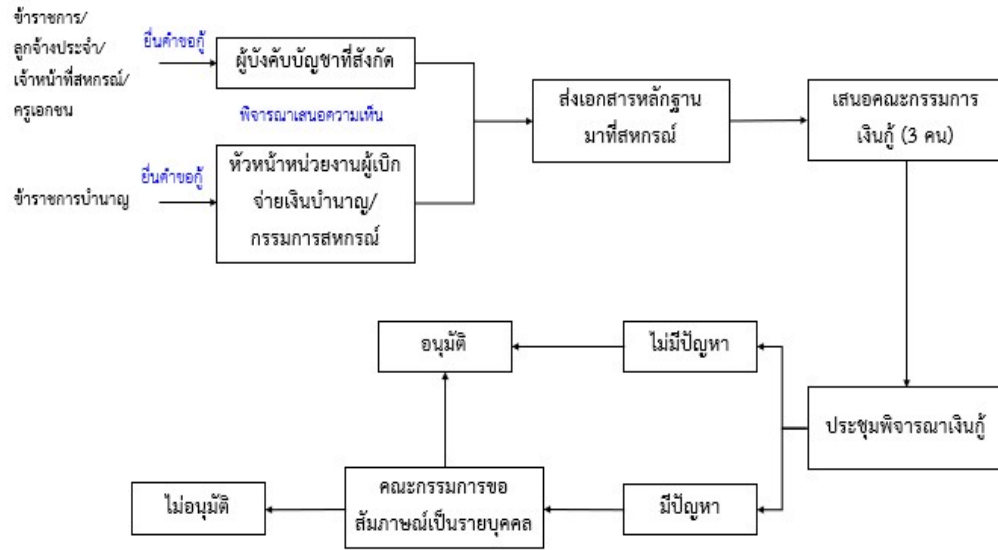
สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดกาญจนบุรี จำกัด



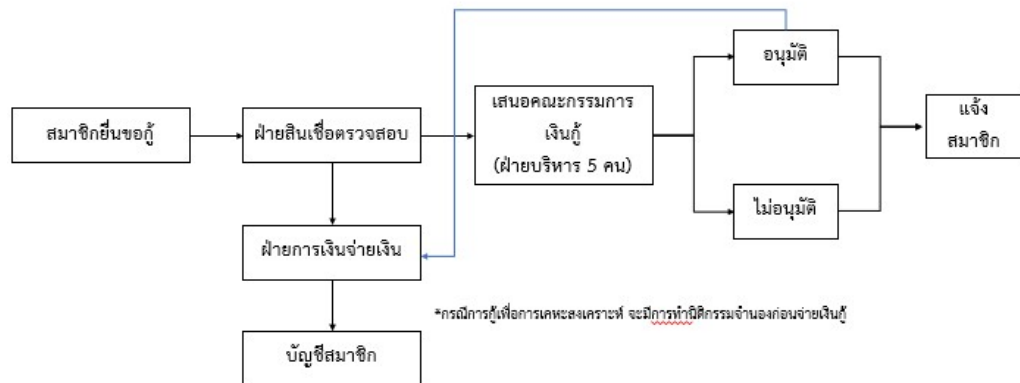
สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแพร่ จำกัด



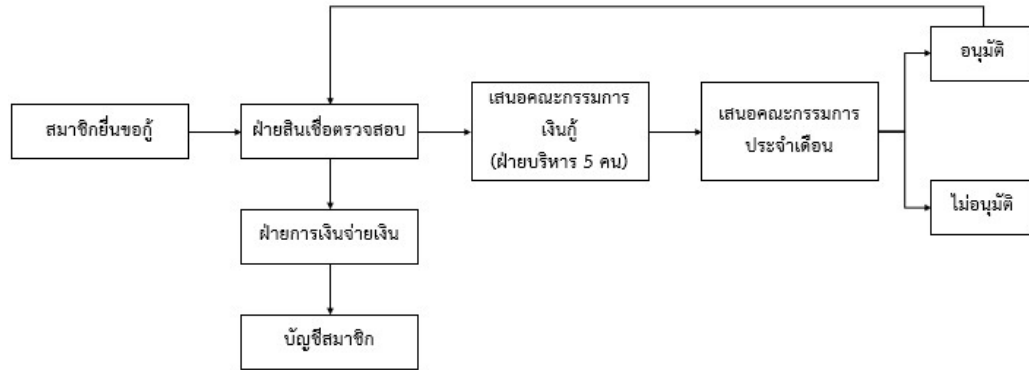
สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด



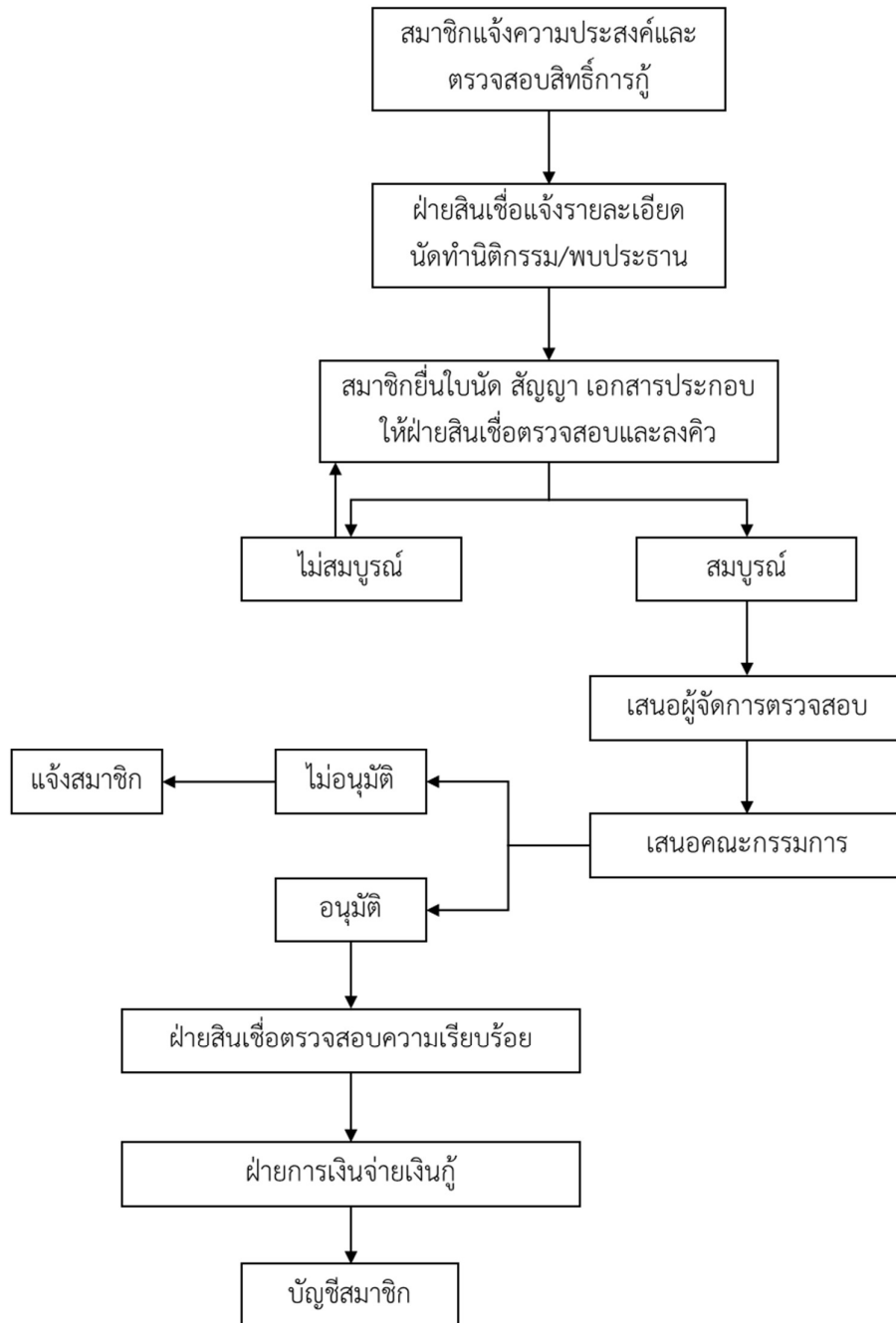
สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด



สหกรณ์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จำกัด



สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ จำกัด



ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นายพิเชษฐ์ วิริยะพาหะ
วัน เดือน ปี เกิด	17 ตุลาคม 2508
การศึกษา	ปริญญาตรี ด้านการส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช ปริญญาโท ด้านสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตบริหารศาสตร์ (นิด้า)
ประวัติการทำงาน	สหกรณ์จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศ กรมส่งเสริมสหกรณ์ สหกรณ์จังหวัดชัยภูมิ สหกรณ์จังหวัดร้อยเอ็ด สหกรณ์จังหวัดนครราชสีมา ผู้ตรวจราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์
ตำแหน่งปัจจุบัน	อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ

เรื่อง ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์

ผู้วิจัย นายพิเชษฐ วิริยะพาหะ

หลักสูตร วปอ.

รุ่นที่ 61

ตำแหน่ง อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสถานการณ์หนี้ครัวเรือนไทยที่อยู่ในระดับสูงและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจนติดอันดับต้นๆ ของภูมิภาค และของโลก เนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น มาตรการที่กระตุ้นเศรษฐกิจ การเข้าถึงแหล่งเงินกู้ง่ายขึ้น รวมถึงสิ่งจูงใจทางการตลาดและการผ่อนชำระ เป็นต้น จากรายงานสถาบันวิจัยปวช อิงภาครัฐ และบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด วิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลปี 2559 พบว่า คนไทยพอเริ่มทำงานก็เริ่มเป็นหนี้ตั้งแต่อายุ ประมาณ 20 ปี และเป็นหนี้ยาวนานจนอายุมากประมาณ 80 ปี ช่วงอายุ 35 - 60 ปี เป็นช่วงอายุที่มีหนี้ต่อหัวสูงที่สุด หรือประมาณ 1.8 แสนบาทต่อคนโดยเฉลี่ย และหลังเกษียณไปแล้วก็ยังมีหนี้อยู่ในระดับสูง อย่างไรก็ตามข้อมูลดังกล่าวไม่ได้ครอบคลุมถึงหนี้ในระบบสหกรณ์ซึ่งสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นแหล่งเงินกู้ในระบบลำดับที่ 3 ที่ครัวเรือน เลือกใช้บริการรองจากธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจเนื่องจากเข้าถึงได้ง่ายกว่า จากข้อมูลของกรม ตรวจจับหนี้สหกรณ์ ระหว่างปี 2555 - 2560 แสดงให้เห็นสัดส่วนหนี้สินต่อสมาชิกที่อยู่ในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์ หนี้สินต่อหัวในสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มอาชีพต่าง ๆ พบว่า กลุ่มครูเป็นกลุ่มที่มีหนี้สินต่อหัวสูงที่สุดประมาณ 9 แสนบาทต่อคน และเป็นกลุ่มที่มีจำนวนสมาชิกมากที่สุดประมาณ 7.8 แสนคน หรือร้อยละ 26 ของจำนวนสมาชิก สหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ รองลงมาคือกลุ่มตำรวจหนี้สินประมาณ 7 - 8 แสนบาทต่อคน และกลุ่มสาธารณสุข หนี้สินประมาณ 6 แสนบาทต่อคน ทั้ง 3 กลุ่มรวมกันแล้วกว่า 1.35 ล้านคน หรือร้อยละ 45 ของจำนวนสมาชิก สหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ จะเห็นได้ว่าหนี้สินต่อหัวของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ใน 3 กลุ่มอาชีพโดยเฉลี่ยแล้ว สูงกว่าหนี้สินต่อหัวในภาพรวมของประเทศถึง 3 - 5 เท่า ซึ่งหนี้สินที่กล่าวถึงนี้เป็นหนี้สินในสหกรณ์ที่สมาชิกสังกัด อยู่เท่านั้น ในความเป็นจริงแล้วสมาชิกจำนวนมากยังเป็นหนี้สถาบันการเงินอื่น และ/หรือหนี้นอกระบบอีกด้วย

การมีหนี้สินมากส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกทำให้ขาดสภาพคล่อง ไม่มีเงินพอใช้จ่าย เลี้ยงดูครอบครัว ไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ซึ่งจะกระทบความมั่นคงของสหกรณ์ผู้ให้สินเชื่อไปจนถึงการถ่วงรั้ง การพัฒนาและเสถียรภาพของระบบการเงินของไทยหากปัญหาไม่ได้รับการแก้ไขตั้งแต่ระดับฐานราก ในภาพรวม ของประเทศแม้ว่าภาครัฐจะมีมาตรการหรือโครงการเพื่อแก้ปัญหาหนี้สินครัวเรือน แต่ดูเหมือนว่ามาตรการเหล่านั้น ยังไม่มีประสิทธิผลเท่าที่ควร ส่วนภาพย่อยในระดับภาคสหกรณ์มีสหกรณ์ออมทรัพย์บางแห่งกำหนดมาตรการหรือนโยบายเพื่อบรรเทาปัญหาหนี้ของสมาชิกอยู่บ้างแต่อาจจะไม่ตรงจุด นอกจากนี้ การกำหนดนโยบายที่ช่วย เสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับสมาชิกยังไม่ชัดเจน การจะกำหนดนโยบายให้การศึกษาข้อมูลหนี้สินระดับ สมาชิกรายบุคคลจึงมีความจำเป็น เพื่อให้ทราบสถานการณ์ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก และปัจจัยที่สมาชิก คิดว่าจะส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงิน นำไปสู่ข้อสรุปเชิงนโยบายซึ่งจะเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการปรับปรุง การบริหารสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ให้เอื้อต่อการเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก เพื่อให้สหกรณ์ เป็นกลไกหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนในระบบสหกรณ์ที่มีประสิทธิผลและส่งผลต่อระบบการเงินในภาพรวม ของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์
3. เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงนโยบายส่งเสริมสหกรณ์ออมทรัพย์ให้ส่งผลเชิงบวกต่อความ

มั่นคงทางการเงินของสมาชิก

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษาความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ตามคำนิยามแห่งความมั่นคงที่ว่า “การมีรายได้ที่มั่นคง และเพียงพอต่อค่าใช้จ่าย มีเงินเหลือไว้ใช้ความฉุกเฉิน และมีเงินออมหรือลงทุนที่อาจสร้างรายได้ในอนาคต” โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สมาชิกมีหนี้ต่อหัวโดยเฉลี่ยสูงที่สุด ตามรายงานที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เผยแพร่ปี 2560 สามลำดับแรก ได้แก่ กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ครู กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจและกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2561- พฤษภาคม 2562

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการศึกษา

ใช้รูปแบบผสมผสานเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Mixed Method) โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้วิเคราะห์ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกด้วยอัตราส่วนทางการเงินของบุคคล และใช้สมการถดถอยโลจิสติกส์ ซึ่งเป็นสมการที่ใช้คาดการณ์ความน่าจะเป็นที่สมาชิกจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยว่านโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงิน

การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิเคราะห์นโยบายการบริหารสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ ร่วมกับผลเชิงปริมาณเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงนโยบายให้ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับสมาชิกได้มากขึ้น

กรณีศึกษา ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สหกรณ์ที่เป็นกรณีศึกษา ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีหนี้สินต่อสมาชิกสูงที่สุดและต่ำที่สุดในแต่ละกลุ่มอาชีพอย่างละ 1 แห่ง รวม 6 แห่ง พิจารณาเลือกสหกรณ์ที่ขนาดสินทรัพย์และจำนวนสมาชิกใกล้เคียงกันในแต่ละกลุ่มอาชีพ โดยกลุ่มหนี้สินต่อหัวสูง ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแพร่ จำกัด และสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ จำกัด กลุ่มหนี้สินต่อหัวต่ำ ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดกาญจนบุรี จำกัด และสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จำกัด

ประชากรของการศึกษา ได้แก่ สมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์กรณีศึกษาแต่ละแห่ง กลุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มโดยบังเอิญตามความสะดวก (Accidental sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของเครซีและมอร์แกน

การรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิรวบรวมโดยการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์

1.1 แบบสอบถาม ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของสมาชิก 2) รายได้ ค่าใช้จ่าย หนี้สิน 3) การออมและทรัพย์สิน 4) นโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ และ 5) ข้อเสนอแนะของสมาชิก เบื้องต้นกระจายแบบสอบถามออนไลน์ผ่านระบบ Google Form แต่พบข้อจำกัดด้านทักษะและความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีของสมาชิกและระยะเวลาการทำวิจัยค่อนข้างจำกัด ผู้วิจัยจึงปรับแผนการเก็บข้อมูลโดยการลงพื้นที่เพื่อแจกแบบสอบถามแก่สมาชิกโดยตรงเพื่อให้ได้จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมากขึ้น

1.2 แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) ปัจจัยการกำหนดนโยบายสินเชื่อ 2) ลักษณะการกำหนดนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ และ 3) ความคิดเห็นด้านนโยบายสินเชื่อต่อความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก โดยผู้ให้ข้อมูลฝ่ายบริหารสหกรณ์ ได้แก่ ประธานสหกรณ์ รองประธาน เลขานุการ กรรมการ ผู้ให้ข้อมูล

ฝ่ายจัดการของสหกรณ์ ได้แก่ ผู้จัดการสหกรณ์ และฝ่ายสินเชื่อ เกี่ยวกับนโยบายการบริหารสินเชื่อ รวมถึงแนวคิดในการสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับสมาชิกสหกรณ์

2. ข้อมูลทุติยภูมิ รวบรวมจากรายงานกิจการประจำปี ข้อบังคับ และระเบียบของสหกรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 วิเคราะห์ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกใช้อัตราส่วนทางการเงินส่วนบุคคล 2

อัตราส่วนที่สะท้อนความมั่นคงทางการเงินตามค่านิยมในการศึกษาได้ดีที่สุด คือ อัตราส่วนความอยู่รอดและอัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน

$$\text{อัตราส่วนความอยู่รอด} = \frac{\text{รายได้รวมต่อเดือน}}{\text{ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน} + \text{หนี้สินที่ต้องชำระต่อเดือน}}$$

ใช้แสดงความสามารถในการหารายได้เพื่อให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายรวมไปถึงภาระหนี้สินในแต่ละเดือน

$$\text{อัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน} = \frac{\text{รายได้รวมต่อเดือน} + \text{เงินออมและเงินลงทุนที่นำมาใช้ได้ทันที}}{\text{ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน} + \text{หนี้สินที่ต้องชำระต่อเดือน}}$$

ใช้แสดงว่าสมาชิกจะมีเงินสำรองพอใช้จ่ายกรณีฉุกเฉินในระยะ 3 เดือนข้างหน้าหรือไม่

1.2 วิเคราะห์โดยใช้สมการถดถอยโลจิสติกส์เพื่อศึกษาปัจจัยด้านนโยบายสินเชื่อที่มีผลต่อ

การที่สมาชิกจะ “เห็นว่านโยบายสินเชื่อเหล่านั้นจะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินให้พวกเขาได้ (Y)” โดยปัจจัยด้านนโยบายสินเชื่อที่ใช้ศึกษามี 5 ตัวแปร ได้แก่ งวดการชำระหนี้ (X_1) อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้ (X_2) วงเงินให้กู้ยืม (X_3) เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ (X_4) และอัตราดอกเบี้ย (X_5) โดยทดสอบที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้านนโยบายการบริหารสินเชื่อ ระเบียบ ข้อบังคับของ

สหกรณ์ แนวคิดของฝ่ายบริหารและฝ่ายจัดการของสหกรณ์ รวมทั้งข้อเสนอแนะของสมาชิกต่อนโยบายสินเชื่อ

ผลการวิจัย

สรุปผลการศึกษา 5 สหกรณ์ (ยกเว้นสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จำกัด เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามไม่เพียงพอที่จะนำมาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล) มีผู้ตอบแบบสอบถามรวม 573 ราย อายุระหว่าง 24 – 76 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และเป็นข้าราชการ ประมาณร้อยละ 70 เงินเดือนต่ำสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม 5,000 บาท และสูงสุด 80,000 บาท อายุการทำงานอยู่ระหว่าง 1 – 42 ปี มีหนี้สินสูงสุด 8 ล้านบาท หนี้สินโดยเฉลี่ยต่อหัวตั้งแต่ 1 – 3 ล้านบาท

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก สรุปได้ว่า ในภาพรวม 5 สหกรณ์ สมาชิกมีความมั่นคงทางการเงินร้อยละ 24 เมื่อพิจารณาตามกลุ่มอาชีพ กลุ่มตำรวจและกลุ่มครูมีสมาชิกที่มีความมั่นคงทางการเงินมากที่สุดในสัดส่วนเท่า ๆ กันประมาณร้อยละ 24 ส่วนกลุ่มสาธารณสุขสมาชิกมีความมั่นคงทางการเงินร้อยละ 20 และไม่ว่าสมาชิกสหกรณ์ในกลุ่มอาชีพใด หรือไม่ว่าจะเป็นสมาชิกที่อยู่ในกลุ่มหนี้ต่อหัวสูงหรือหนี้ต่อหัวต่ำ สมาชิกส่วนใหญ่มีปัญหาการขาดสภาพคล่องพื้นฐานมากกว่าปัญหาความอยู่รอดในแต่ละเดือน

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัจจัยด้านนโยบายสินเชื่อที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาเห็นว่า สามารถช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินให้พวกเขาได้ ซึ่งปัจจัยด้านนโยบายสินเชื่อเป็นเหตุหรือผลสองด้านโดยแต่ละตัวมีอิทธิพลทั้งการกระตุ้นให้ก่อนนี้และการช่วยให้สมาชิกมีความมั่นคงทางการเงินมากขึ้น ในมิติของการเป็นสิ่งที่เร้าให้ก่อนนี้ (1) งวดการชำระหนี้ หากสหกรณ์กำหนดงวดระยะยาวสมาชิกจะชำระหนี้ต่องวดลดลง รายได้คงเหลือหลังหักชำระหนี้เพิ่มขึ้นทำให้สมาชิกกู้ได้เพิ่มขึ้นอีก (2) อายุสูงสุดที่ต้องชำระหนี้ให้แล้วเสร็จ สหกรณ์

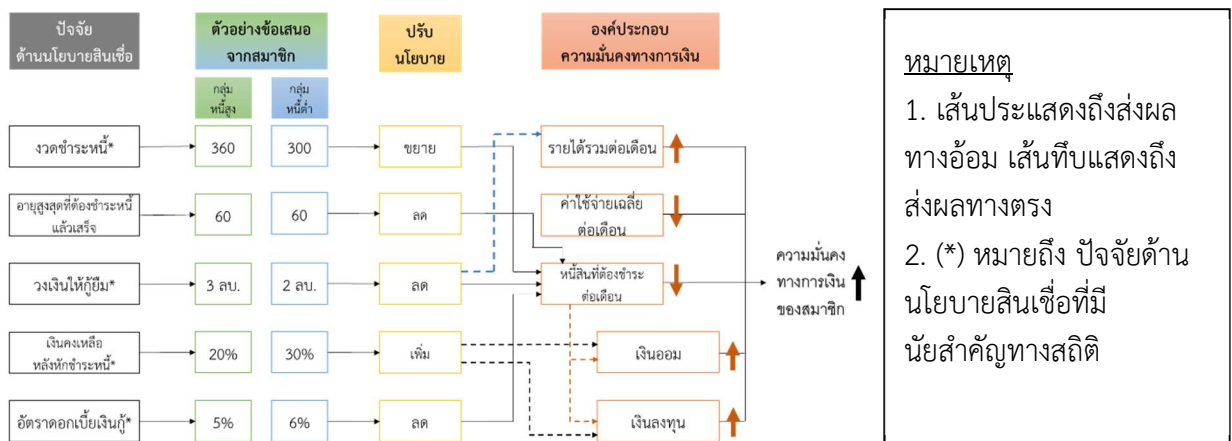
ที่สมาชิกมีหนี้ต่อหัวสูงมักจะกำหนดอายุสูงสุดไว้สูง เช่น 80 -90 ปี ทำให้สมาชิกมีความสามารถในก่อนหนี้สูงขึ้น (3) วงเงินกู้สูงสุด สหกรณ์ส่วนใหญ่ไม่กำหนดเพดานเงินกู้รวมทุกสัญญาหรือกำหนดเพดานที่สูงมากทำให้สมาชิกสามารถก่อนหนี้ได้ตามรายได้ที่เพิ่มขึ้น (4) รายได้คงเหลือหลังหักชำระหนี้ สหกรณ์สามารถกำหนดเป็นสัดส่วนของรายได้รวมหรือเป็นจำนวนเงินขั้นต่ำก็ได้ ซึ่งส่วนใหญ่กำหนดต่ำมากทำให้สมาชิกกู้เงินได้มากขึ้น และ (5) อัตราดอกเบี้ย การกำหนดอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าธนาคารพาณิชย์ การกำหนดอัตราดอกเบี้ยต่ำพิเศษสำหรับบางโครงการ อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้สมาชิกเลือกกู้เงินกับสหกรณ์มากขึ้น

เมื่อการก่อนหนี้ต่อหัวสูงเริ่มเป็นประเด็นที่หลายฝ่ายต้องให้ความสนใจ การหาปัจจัยด้านนโยบายสินเชื่อในมิติที่จะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับสมาชิกตามวัตถุประสงค์ข้อ 2 นี้ จากผลการทดสอบสมการถดถอยโลจิสติกส์ พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ครุชนทบุรี จำกัด และสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรกาญจนบุรี จำกัด ไม่มีตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่จะอธิบายผลลัพธ์ได้ ซึ่งเป็นประเด็นน่าสนใจควรมีการขยายผลเพื่อหาค่าอธิบายในเชิงลึกมากขึ้นเพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ๆ หรือทราบตัวแปรที่สำคัญอื่น ๆ ส่วนอีก 3 สหกรณ์ มีตัวแปรที่มีนัยสำคัญ ดังนี้

สหกรณ์ออมทรัพย์ครุชนทบุรี จำกัด	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแพร่ จำกัด	สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขอำนาจเจริญ จำกัด
เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ อัตราดอกเบี้ย งวดการผ่อนชำระหนี้	เงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ วงเงินกู้ยืม งวดการผ่อนชำระหนี้	วงเงินกู้ยืม

ผลที่ได้แสดงนัยว่าหากสหกรณ์มีการปรับปรุงนโยบายสินเชื่อตามตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติเหล่านี้ น่าจะมีประสิทธิผลในการช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับสมาชิกมากกว่าตัวแปรอื่นๆ โดยสมาชิกกลุ่มครูและกลุ่มตำรวจให้ความสำคัญกับ “งวดการชำระหนี้” มากที่สุด

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการปรับปรุงนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์ ให้ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับสมาชิก โดยสังเคราะห์ผลการศึกษาที่ได้ร่วมกับแนวคิดทฤษฎีหลักที่ใช้วัดความมั่นคงทางการเงินของสมาชิก สรุปได้ดังภาพ



ปัจจัยด้านนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์จะมีส่วนสร้างความมั่นคงของสมาชิกผ่านการปรับปรุงนโยบายสินเชื่อให้ส่งผลต่อองค์ประกอบความมั่นคงทางการเงินแต่ละตัวตามทิศทางที่ต้องการ ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของสมาชิกกลุ่มหนี้ต่อหัวสูงและหนี้ต่ำหัวต่ำมาประกอบการวิเคราะห์โดยเลือกข้อเสนอแนะที่สมาชิกแนะนำมากที่สุดในแต่ละปัจจัยมาเป็นตัวอย่าง ซึ่งข้อเสนอแนะของสมาชิกค่อนข้างสอดคล้องกับทิศทางที่ควรจะเป็นในองค์ประกอบความมั่นคงทางการเงินแต่ละตัวที่จะทำให้สมาชิกมีความมั่นคงทางการเงินมากขึ้น คือ การขยายงวดการชำระหนี้ การลดวงเงินให้กู้ยืม และการลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ส่งผลโดยตรงทำให้จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระต่อเดือนลดลง และอาจส่งผลโดยอ้อมให้สมาชิกมีเงินออมและเงินลงทุนมากขึ้น ซึ่งช่วยให้ความมั่นคงทางการเงินของสมาชิกเพิ่มขึ้น ส่วนการเพิ่มเงินคงเหลือหลังหักชำระหนี้ให้สูงขึ้นส่งผลโดยอ้อมต่อการเพิ่มเงินออมและ

เงินลงทุนซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของสภาพคล่องพื้นฐานที่จะทำให้สมาชิกมีความมั่นคงขึ้นได้ และแม้ว่าอายุสูงสุดในการชำระหนี้แล้วเสร็จจะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติแต่กลับมีนัยสำคัญที่สะท้อนความปรารถนาที่ตรงกันของสมาชิกทั้งสองกลุ่มว่าไม่ต้องการเป็นหนี้หลังเกษียณอีก ซึ่งอาจนำมาเป็นข้อพิจารณากำหนดนโยบายที่เหมาะสมได้ต่อไป

ข้อสังเกต



ข้อมูลหนี้สินต่อหัวตามช่วงอายุในภาพที่ 2 ค่อนข้างสอดคล้องกับข้อมูลในรายงานของสถาบันวิจัยปววจัย อิงภากรณ์ และบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด คือในช่วงอายุตั้งแต่ 41 – 60 ปีเป็นช่วงอายุที่มีหนี้สินต่อหัวสูงที่สุด แต่ในภาคสหกรณ์สูงถึงประมาณ 2 ล้านบาทต่อคน นั้นหมายถึงนอกจากหนี้สหกรณ์แล้วสมาชิกยังมีหนี้ที่สถาบันการเงินอื่นและหนี้นอกระบบอีกกว่าเท่าตัว นอกจากนี้ หลังเกษียณอายุสมาชิกก็ยัง

มีหนี้ในระดับที่สูงอยู่เกือบ 9 แสนบาทซึ่งเท่ากับวัยกลางคนตอนต้นในช่วง 31- 40 ปี ซึ่งจะส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินในวัยเกษียณในระดับที่รุนแรงกว่าเนื่องจากรายได้ต่อเดือนลดลงมาก

เมื่อพิจารณาความมั่งคั่งของสมาชิก ซึ่งความมั่งคั่งในที่นี้ คือ เงินที่เหลืออยู่หลังจากที่นำทรัพย์สินทั้งหมดลบด้วยหนี้สินทั้งหมด ในภาพรวมพบว่าสมาชิกผู้เกษียณอายุมีความมั่งคั่งมากที่สุด ส่วนช่วงอายุ 51 – 60 ปี แม้จะเป็นช่วงอายุที่มีหนี้เกือบสูงสุดแต่ก็มีความมั่งคั่งอยู่ในระดับสูงพอสมควร ในช่วงอายุ 41 – 50 ปีน่าจะเป็นช่วงอายุที่น่าเป็นห่วงที่สุด คือมีหนี้สินต่อหัวสูงที่สุดแต่ความมั่งคั่งค่อนข้างต่ำประมาณ 1 ใน 3 ของหนี้สิน ประเด็นเรื่องความมั่งคั่งนี้มีนัยว่าหากสมาชิกก่อหนี้เพื่อจัดหาสินทรัพย์โดยเฉพาะสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ เช่น การลงทุน อสังหาริมทรัพย์ จะส่งผลให้สมาชิกมีความมั่นคงทางการเงินเพิ่มขึ้น รวมไปถึงสามารถทยอยอดสินทรัพย์และความมั่งคั่งได้ สถานการณ์หนี้สินและความมั่นคงทางการเงินที่พบจากผลการศึกษาก็อาจไม่ได้รุนแรงอย่างที่คิด ซึ่งนอกจากจะส่งผลต่อตัวสมาชิกเองแล้ว ยังขยายผลเชิงบวกสู่การพัฒนาและสร้างเสถียรภาพของระบบการเงินโดยรวมด้วย

ข้อเสนอแนะ

